

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 27. SVIBNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 120

Intervju:
Ivan Stipičić

Najveći poljoprivredni sajam u SiCG

TEMA BROJA: IO HNV RAZMATRAO PRIJEDLOGE SIMBOLA HRVATSKE ZAJEDNICE U SiCG

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091

Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković, Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.
List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Velike nade i sitne trzavice

Prije nešto više od pola godine u Beogradu je potpisan Sporazum između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske u RH. Poslije ratifikacije u Hrvatskom saboru, prošloga je tjedna isti međudržavni Sporazum ratificiran i u Skupštini SiCG. Kao što se i moglo očekivati, protiv su glasovali radikalni koji su i tu prigodu zasjedanja iskoristili za vraćanje u prošlost na već poznati način. Čak su im i neke od kolega iz istih zastupničkih klupa rekly kako je »lako ovdje srbovati«. I dok su jedni govorili kako ratifikacijom pomažu zaštitu Srba u Hrvatskoj, drugi su uzvraćali kako se time sklapa ugovor s Hrvatskom, »državom koja je okupirala Republiku Srpsku Krajinu«. Sve u svemu, uskoro na red treba doći formiranje Mješovitog odbora koji bi trebao pratiti provođenje ovoga Sporazuma, a predstavnici manjina su svoje zadovoljstvo međudržavnim sporazumom iskazali još pri njegovu potpisivanju, a sada željno čekaju na njegovu implementaciju. Neki govore o reciprocitetu, neki o konačnom nadgledavanju ostvarivanja (i kršenja) prava, a neki pak i o mogućim prvim danima još (ne)dirnutih manjinskih prava.

U ovom Sporazumu između RH i SiCG, podsjećanja radi, stoji kako će obje države omogućiti obrazovanje na jeziku i pismu manjina, podupirati upošljavanje stručnjaka iz redova manjinskih zajednica, poticati osnivanje kulturnih i prosvjetnih centara, štiti manjinska kulturna dobra, podupirati emitiranje radijskog i televizijskog programa, te tiskanih medija na jeziku manjina, zatim osigurati zastupljenost u predstavničkim tijelima na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, te poticati sudjelovanje pripadnika manjina na istraživačkim projektima. Mnogi od ovih navoda formalno-pravno nisu novi, spominju se i u ranije donesenim zakonskim aktima, no, jedna novina ipak ulijeva nadu. Naime, između ostalog, stoji i kako će dvije države za ostvarivanje obveza preuzetih ovim Sporazumom osigurati određenu financijsku potporu. Činjenica je da će sada države preko zajedničkog tijela moći nadgledati što se daje ili brani pripadnicima svoje manjine u susjedstvu, no, kad se htjelo nadgledalo se i pratilo i bez ovoga papira.

Nedavno se iz Hrvatske s osudama pratio ravnogorski sabor u Srbiji, ali se ovih dana pak prate i podmetanja eksplozija u istočnoj Hrvatskoj. Poslije osvajanja značajnijeg broja mandata na nedavnim lokalnim izborima, Srbi u Hrvatskoj osuđuju najavljenе koalicije koje zarad očuvanja vlasti u lokalnu ni ne sliče na one s državnog razine. I dok Srbi podržavaju HDZ-ovu vladu, ista ta vodeća stranka u Kninu izgleda nastoji pošto-poto Srbe zadržati isključivo u oporbenim redovima, unatoč lošim konotacijama jednonacionalne vlasti u višenacionalnoj sredini. No, bez obzira na sve aktualne trzavice, s obje se strane i dalje govori o nastavku normalizacije dobrosusjedskih odnosa koja očigledno s vremena na vrijeme, na tragu prošlosti, malo zapne.

D. D.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Igor Kušeta

Srpski, mađarski i engleski. A hrvatski?:
Reklamni pano u središtu Subotice

Zasjedala Skupština SiCG

Ratificiran Sporazum o manjinama s Hrvatskom.....8,9

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Udruge moraju afirmirati hrvatsku kulturu.....10-12

Okrugli stol predstavnika nacionalnih vijeća,
nevladinih udruga i vlasti

Kako birati nacionalna vijeća.....13

U Zagrebu održana 5. izborna konvencija
Hrvatskog svjetskog kongresa

Nismo cilj samima sebi.....14,15

Nastava na hrvatskom jeziku u OŠ »Pionir«
u Starom Žedniku

Za sada samo izborna nastava.....22,23

Šesto tisuća posjetitelja u Novom Sadu

Završen najveći poljoprivredni sajam u SiCG.....24,25

ČETVRTAK, 19. 5.

Trojka

Carla del Ponte kaže da se Radovan Karadžić krije na prostoru između SiCG i BiH, da je Ratko Mladić u Srbiji, a da se Ante Gotovina kreće između Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Carla del Ponte je, u obraćanju Stalnom vijeću OEES-a, izjavila da je takva situacija sa optuženima za ratne zločine rezultat nedovoljnih napora nadležnih da ih nađu i uhitite.

»Slamanje mreža koje ih štite je stvar političke volje, baš kao i stvaranje povoljnije atmosfere u javnosti. Vlasti Srbije su više puta ponavljale da prednost daju predajama i da nisu spremne na uhićenja. Moguće je da smo došli do granica tog pristupa«, kaže Carla del Ponte i dodaje da je i Hrvatska potrošila dosta vremena pokušavajući uvjeriti Gotovinu da se preda. »Kada suptilne metode više ne funkcioniraju, neophodna je žestoka akcija«, smatra ona.

Nepodobni

Ravnatelj BIA-e Rade Bulatović planira otpustiti 300 pripadnika te službe i isto toliko poslati u prijevremenu mirovinu.

»Blic« piše da je cilj smanjenja ljudstva iz BIA odstraniti sve kadrove koji imaju veze s Demokratskom strankom. Isti izvor navodi da će Bulatovićevo obrazloženje za odlazak 600 radnika biti da je to jedan od zahtjeva Europske unije poslije dobivanja pozitivne ocjene Studije o izvodljivosti. »Bulatović pokušava napraviti partijsku tajnu policiju. U tijeku je natječaj za prijem novih radnika, a istovremeno se planira otpuštanje, uglavnom politički nepodobnih, pripadnika BIA«, kaže isti izvor.

PETAK, 20. 5.

Zrelost

Šef UNMIK-a će u izvještaju Vijeća sigurnosti ocijeniti da je na Kosovu učinjen značajan napredak u posljednja tri mjeseca.

Soren Jesen-Petersen će ocijeniti da je u posljednja tri mjeseca napredak postignut na polju sigurnosti i prava manjina, čime će omogućiti početak procesa rješavanja konačnog statusa Kosova, prenosi Rojters. Te standarde Zapad je postavio kao uvjet za početak pregovora o rješavanju konačnog statusa. Europska unija i SAD žele da pregovori počnu na jesen. Danski diplomat je istaknuo da se poboljšala sloboda kretanja za manjine, da je smanjena razina međuetničkog kriminala i da je »duboka zrelost« zabilježena kod kosovskih Albanaca, koji su u većini u prijelaznim institucijama.

Odmrzavanje

Vijeće ministara SiCG povukao je s dnevnog reda Prijedlog zakona o zamrzavanju imovine haških optuženika koji su u bijegu.

Ministar za ljudska i manjinska prava, Radoslav Ljajić, rekao je za B92 da je zakon povučen prvenstveno zbog velikog broja amandmana, koji bi mogli izmijeniti suštinu zakona. Zamrzavanje imovine i financijskih sredstava haških optuženika koji su u bijegu zahtjev je EU iz listopada prošle godine prema svim zemljama zapadnog Balkana.

SUBOTA, 21. 5.

Ovakvi

Potpredsjednik Vlade Srbije Miroljub Labus ocjenjuje da Srbija i Crna Gora, ovakva kakva je, ne može u Europsku uniju.

»Već 2007. moramo prijeći s duplog kolosijeka na jedinstveni. Znači, ili funkcionalna federacija, što trenutačno nije, ili dvije države«, rekao je

Labus i dodao da je njegova prognoza o ulasku Srbije u EU do 2012. optimistička, ali ostvariva.

»Bitno je da to bude do 2012. jer se usvaja novi proračun EU za razdoblje od 2013. do 2021. i zato je važno da uhvatimo taj vlak«, rekao je Labus za »Danas«.

Stavovi

Predsjednik Srbije Boris Tadić kaže da u svakoj zemlji građani imaju pravo iskazati svoj stav. Tadić je, povodom održavanja tribine na Pravnom fakultetu, na kojoj je osporavano postojanje zločina u Srebrenici, rekao da u svakoj zemlji građani imaju pravo slobodno iskazivati svoj stav, čak i kada je on suprotan službenoj politici zemlje. Tadić je ipak rekao kako smatra da je to štetno za društvo u Srbiji.

»Građani imaju pravo iskazati svoj stav. Drugo je pitanje treba li se to treba organizirati na sveučilištu i u kom smislu. Mislim da ne treba«, rekao je Tadić za Tanjug.

NEDJELJA, 22. 5.

Eksplozije

Policijska uprava vukovarsko-srijemska izvijestila je o eksploziji dviju eksplozivnih naprava podmetnutih rano ujutro ispred zgrada općina u Trpinji i Borovu kod Vukovara.

U eksplozijama nije bilo ozlijeđenih, a policija traga za počiniteljima. Očividom je utvrđeno da su eksplozije učinile veću materijalnu štetu na zgradama tih dviju općina. Prema riječima glasnogovornika PU vukovarsko-srijemske Miroslava Janica, policija još traga za osobom koja je dan ranije bacila eksplozivnu napravu u stan u obnovi na I. katu stambeno-poslovne zgrade u Ulici dr. Franje Tuđmana u Vukovaru, pri čemu je prouzročena velika materijalna šteta. Hrvatska Vlada najoštrije je osudila podmetanje eksplozivnih naprava u Borovu i Trpinji. Predsjednik Vlade Ivo Sanader naložio je Ministarstvu unutarnjih poslova i drugim mjerodavnim sigurnosnim institucijama da intenziviraju istražne radnje te počinitelje tih kaznenih djela što prije uhite i privedu pravdi, priopćeno je iz Vlade.

Protekcije

U Centru »Sava« je otvorena plenarna sjednica Biznis-foruma u okviru 14. skupštine EBRD. U žiži su bile mogućnosti i izazovi razvoja regije. »Investicije su potrebne cijeloj regiji koja ima problem sa nezaposlenošću. Kosovo je najnestabilnije područje upravo zbog ekstremno visoke nezaposlenosti. Kad polovina ljudi ne radi, oni onda traže oružje«, rekao je predsjednik Pakta stabilnosti Erhard Busek i pozvao poslovnu zajednicu koja se sastala u Beogradu da podrži kampanju za slobodnu trgovinu u regiji: »Političari slušaju poslovne ljude, ali potom pritisnuti glasačima, budući da su stalno izbori, na kraju dopuste povećanje protekcionizma«, kaže Erhard Busek.

Na skupu je sudjelovalo oko 3000 gostiju iz svijeta – predstavnika banaka, vlada, ministara financija, investitora i rukovodilaca svjetskih kompanija.

PONEDJELJAK, 23. 5.

Darovatelji

Dobrovoljce iz paravojne jedinice »Leva Supoderica« na vukovarskom ratištu plaćala je Srpska radikalna stranka (SRS), izjavio je u nastavku suđenja optuženima za ratni zločin na Ovčari 1991. godine, svjedok Lazar Kolarski, i sam pripadnik te dobrovoljačke jedinice.

Tom njegovom svjedočenju usprotivio se zapovjednik te jedinice Milan Lančuzanin, jedan od 16 optuženih za zločin na Ovčari, koji je tvrdio da to »nije bila jedinica SRS-a, već je od te stranke samo dobivala dobrovoljce«, a sve njih je plaćala isključivo Gardijska brigada tadašnje JNA.

Nepromijenjeno

Stranke vladajuće koalicije i SPS dogovorili su se da se u Skupštini Republike Srbije ne otvara rasprava o povjerenju Vladi i ministrima. SRS je tražila raspravu o povjerenju Vladi jer je policijski general Sreten Lukić »kidnapiran i u natikačama odveden u Hag«, kako su naveli radikali. Smjena ministra prosvjete Slobodana Vuksanovića tražena je zbog uvođenja bošnjačkog jezika, a ministra financija Mladana Dinkića zbog katastrofalne ekonomske situacije. I radikali i DS zahtijevaju razrješenje predsjednika skupštine Predraga Markovića.

Demokrate još traže i izglasavanje nepovjerenja ministru policije Draganu Jočiću zbog porasta kriminala u Srbiji kao i negativne i partijske selekcije kadrova u policiji.

UTORAK, 24. 5.

Špekulacije

Predsjednik HDZ-a Ivo Sanader je neizravno demantirao medijske špekulacije da Milorad Pupovac i njegov SDSS dovode u pitanje sporazum o suradnji s HDZ-om na državnoj, odnosno parlamentarnoj razini.

Nema odustajanja od sporazuma i suradnje u parlamentarnoj većini, rekao je Sanader koji se sastao s Pupovcem. Kao i za druge gradove, i za Knin vrijedi načelo supsidijarnosti,

ustrajao je Sanader upitan kako će se HDZ postaviti u tom gradu gdje SDSS, iako je osvojio najviše vijećnika, ne može sam formirati, a hrvatski blok na čelu s lokalnim HDZ-om ne želi s njim koalirati. Opetovao je da načelo supsidijarnosti, koje zagovara HDZ, općinama i gradovima u potpunosti prepušta odlučivanje na terenu.

Rehabilitacija

Međunarodna krizna grupa objavila je nov izvještaj o Srbiji. U izvještaju se navodi da je Srbija u prvim mjesecima 2005. napravila značajne pozitivne pomake, ali da je u mnogim oblastima politika Vlade Srbije regresivna. Ocjenjuje se da u sudstvu, vojsci i policiji nije bilo suštinskih reformi i ističe da je suočavanje s Miloševićevim političkim naslijeđem, koje Vlada djelomice rehabilitira, neophodno za stabilnost čitave regije.

Kao pozitivni koraci vlasti u Beogradu navode se promjena politike u suradnji s Haškim tribunalom i nagovještaj veće spremnosti za dijalog o statusu Kosova.

»Sve u svemu, Vlada Vojislava Koštunice, čini se, i dalje nastoji rehabilitirati značajne segmente Miloševićeva naslijeđa, postavljajući kadrove iz njegovog vremena na položaje u policiji, sudstvu i vojsci i koristeći suđenje za ubojstvo Zorana Đinđića za napad na prozapadnu politiku i političare. Sve dok se ne suoči sa stvarnim značenjem tog naslijeđa, njeni odnosi s drugim dijelovima SFRJ i stabilnost Zapadnog Balkana bit će neizvjesni«, ocjenjuje se u izvještaju.

SRIJEDA, 25. 5.

Obljetnica

Državni odbor za obilježavanje 10. obljetnice vojno-redarstvene akcije Oluja zadužio je resorna ministarstva, poglavito obrane i unutarnjih poslova da izrade prijedlog proslave koja će se 5. kolovoza održati u Kninu.

Iako će se detalji proslave tek utvrditi, za sada je izvjesno da će se u Kninu 5. kolovoza otvoriti Veleučilište »Marko Marulić« i otkriti spomenik Ocu hrvatske književnosti, služiti sveta misa, položiti vijenci, održati mimohod vojske uz prijavak vrhovnom zapovjedniku itd.

SAMO BUDUĆNOST, NIŠTA PROŠLOST

Pravo je svakoga da činjenice tumači kako hoće, a mi smo za to da se povijest ostavi po strani i da se okrenemo budućnosti. **Vuk Drašković**, ministar vanjskih poslova SiCG, B92, 18. svibnja

NEGATIVAC I TRENDI

Ako je Mesiću Tito »pozitivac«, bez obzira što je njega i tisuće mudrih od njega strpao u zatvore, onda to o recentnom predsjedniku dosta govori. Trenutačno je, dakle, dr. Tuđman negativac izvan trenda, dok je drug Tito vrlo »trendi« i pozitivna ličnost. Povijest se, zaista, ponavlja kao farsa. **Dubravko Grakalić**, komentator, Vjesnik, 24. svibnja

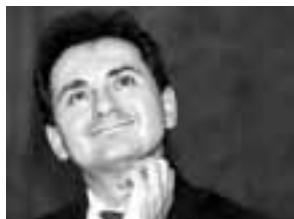
BABE BI DA SMJENJUJU

Tko da me smijeni? Ma kakvi, bre, to su propale funkcionarke koje bi sada da budu nešto. Sindikat je organizacija od 557.000 ljudi koji se pitaju a ne tih desetak baba. Svaki dan u ovoj zemlji netko nekog smjenjuje i pljuje. **Milenko Smiljanić**, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Srbije, Dnevnik, 20. svibnja

STRAŠNA STATISTIKA

To je jedna strašna statistika, mi smo jedina zemlja u Europi, osim Bosne i Hercegovine, gdje je postotak ljudi s fakultetskim obrazovanjem opao. Mi smo s osam pali na pet posto. Portugal, koji je imao šest posto 1980., popeo se na 25. Ne želimo ubijati nadu kod ono malo mladih što nam je preostalo, ali jedino društva u kojima raste postotak ljudi s fakultetom postaju bogatija, nema bogatih s neobrazovanima. Uopće ne brinem za beogradske jappije, njima će biti super. Brinem za one koji žive u malim gradovima, u Kruševcu, Vranju, Leskovcu, koji imaju između 45 i 55 godina, daleko od mirovine, sa srednjom stručnom spremom, koji ne govore jezike, ne znaju raditi na

računalu, koji su 20 godina radili u propalim društvenim poduzećima. To su oni ogorčeni, ode im život, a njihova djeca žive još lošije od njih. **Božidar Đelić**, savjetnik vojvodanskog premijera, Večernje novosti, 22. svibnja

ZAUSTAVLJENA POVIJEST

Ako niste znali i ne čitate suvremene udžbenike povijesti, svi mi još živimo u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Skupa sa portretiranim komunističkim i nesvrstanim državicima i trenutkom srdačnog dočeka druga Tita u Sjevernom Vijetnamu 1978. godine. Zahvaljujući podmlukoj politici SAD i Njemačke, razbijeni smo devedesetih godina 20. stoljeća, »jer su one odlučile da od Jugoslavije načine nekoliko manjih država i u njima dovedu na vlast svoje poslušnike, kao što je urađeno u Granadi, Panami, Nikaragvi«.

Barem tako stoji u povijesnom udžbeniku za drugi razred stručnih škola, sveže otiskanom prošle godine – u kojemu je suvremena povijest zastala na 5. listopada 2000. godine. **Tanja Kaluderović**, novinarka, Glas javnosti, 22. svibnja

REAKCIJA NA EKSTREME

Izrazita multietičnost Vojvodine, ali i njena civiliziranost, naglašenije reagira na svaki nacionalizam, a posebno na ekstreme. Izvjesno je da su te pojave posljedica svih političkih događaja i kriza u kojima smo se našli posljednjih 15 godina. Takve pojave se, u tom kontekstu, mogu smatrati objektivnim u višenacionalnim sredinama, ali povijesna empirija upozorava na to kako su one uvijek inspirirane i karakterom nacionalne politike, kao i odnosom aktualne politike prema njima. Ne treba izgubiti iz vida činjenicu da je Vojvodina bila središte posebne nacionalne, odnosno srpske homogenizacije, zbog svog autonomnog statusa i iskonstruiranog poistovjećivanja tadašnjeg autonomizma od Miloševićeva režima sa separatizmom. Sve to počinje takozvanom antibirokratskom revolucijom 1988. godine koja obezličuje dotadašnji multietički karakter Vojvodine i tolerantnost u odnosima njenih naroda. U Srbiji je tada svaka univerzalnija i proeuropska misao bila politički diskreditirana i anatemizirana. I nacionalističke pojave i pokreti upravo su izraz te političke i ideološke izobličenosti. **Ranko Končar**, povjesničar, ravnatelj Muzeja Vojvodine, Dnevnik, 23. svibnja

Dujizmi

- ✓ *Postupak jest loš, ali daje dobre rezultate;*
- ✓ *Bilo nam je teško dok nismo zasukali rukave;*
- ✓ *Da nema ograničenih, protok ideja bi bio veći.*

Dujo Runje

Odnosi sa Srbijom

EU preporučuje Zagrebu pomirenje s Beogradom

Hrvatska bi vlada, procijeni li da je potrebno pokazati još malo oštine prema SiCG, mogla ponovo uvesti vize. Hrvatski bi predsjednik želio da se cijela priča završi odgodom pregovora o njegovu posjetu Beogradu jer smatra da je poruka poslana i da su je u SiCG shvatili. Sanader smatra da bi na Saboru trebalo donijeti zakon o odnosu prema četnicima, a Mesić misli da je to kontraproduktivno i da zaoštavanje odnosa između dviju zemalja šteti.

Za svoju odluku da odgodi pregovore o službenom posjetu Beogradu jer su se na Ravnoj Gori prošlog tjedna uza »sponzorstvo« države i strasan govor ministra vanjskih poslova Vuka Draškovića okupili podržavatelji četničkog pokreta, Mesić je dobio rijetko nepodijeljenu podršku hrvatske javnosti, ali i politike. Vlada je dobila kritiku, jer se tri dana gotovo nije ni oglasila o tome. Hoće li Mesićev poziv da se sada zaustavi zaoštavanje te priče Hrvatska također poduprijeti? Ili će premijer Sanader insistirati na novim akcijama pokušavajući pozornost s nekih domaćih problema skretati na »opasnost« od četnika? Hoće li četnici koji su uvijek ujedinjavali Hrvate u ovom slučaju zbog budućih odnosa sa SiCG podijeliti državni vrh?

Sanaderove bi mjere naime mogle biti doista posve nebitne za četnike i one koji se tako vole zvati, ali bi zakomplicirale živote običnim ljudima i u Hrvatskoj i u Srbiji. Vize su uvijek zgodne za ucjenu druge strane, pa će srpska javnost nego dovat, a to može biti znak i za njihove vlasti da pokušaju naći put za diskretno »pomirenje«. A donošenje zakona o četnicima u Hrvatskom saboru otvorilo bi vjerojatno beskrajn niz posve suvišnih rasprava o nečemu o čemu u Hrvatskoj postoji konsenzus: četnici nisu u hrvatskoj povijesti pozitivci koliko god da su američkih pilota spasili i američkih odlikovanja dobili. A ako unutar Srbije ima onih koji žele gajiti nježna sjećanja na one koji su uostalom pobili najviše svojih suнародnjaka, to je njihova stvar. Žele li Dražu Mihailovića nositi preko hrvatske granice, prema njima će se postupiti kao prema onom mladcu koji se nedavno s četničkim vođom odlučio slikati na Trgu bana Jelačića. Uostalom, Hrvatska i sama vodi teške bitke za odnos prema svojoj prošlosti te joj tuđa nadmetanja za glasove najostrašćenijih ne bi trebala biti posebno zanimljiva. A kada se kao s Ravne Gore pošalju poruke koje remete mogućnost stabilnih odnosa, na to bez suvišnih

Hrvatska je »slučajem

Ravna Gora« zapravo

našla dobar način

vođenja politike sa

susjedima. Dala je

jasno na znanje da se

Piše: Jasmina Popović

glupostima treba baviti

samo ako i koliko to

zaslužuju, a inače

svakome treba prepustiti

da se nosi sa svojim

strasti trebaju reagirati državne institucije, kao što se i dogodilo.

Neprihvatljivo je da se neki ministar, bez obzira na to kojoj stranci pripada, nađe u situaciji da podržava povijesne falsifikate. Neprihvatljivo je da se ljude koji su ubili Ivana Gorana Kovačića i dr. Mladena Stojanovića pravi antifašistima, a njihova vođu, osuđena i strijeljana kao ratnog zločinca, smatra antifašistom tumače u Uredu predsjednika tvrdeći da je zbog toga bilo nužno reagirati, bez želje da se bilo tko upleće u unutarnje stvari Srbije.

Već iz toga da se sa srpske strane čuju uglavnom pomirljivi tonovi jasno je da se ni njima ne »šilji« više po četničkoj fešti. Vidi se to iz Marovićeve razumijevanja da Mesić odgađa dogovor o posjetu, kao i iz izjava Borisa Tadića, predsjednika Srbije. Pritom svi, uključujući i Vuka Draškovića, koji i dalje falsificira tvrdnjom »kako je pravo svakoga da činjenice tumači kako hoće« pozivajući se na to da je »za Carlu del Ponte Oluja zločinački pothvat, a za hrvatsko vodstvo veličanstvena akcija«, tvrde da nema potrebe za daljim zaoštavanjem odnosa, a pogotovu za prekidom suradnje.

Hrvatska je »slučajem Ravna Gora« zapravo našla dobar način vođenja politike sa susjedima. Dala je jasno na znanje da se glupostima treba baviti samo ako i koliko to zaslužuju, a inače svakome treba prepustiti da se nosi sa svojim glupostima. Hrvatska je na ovaj način jasno rekla da se ne bavi s četnicima, već s ljudima koji su ih podržavali. I to je sasvim u skladu s europskim stavovima. Hrvatska je na ovaj način jasno rekla da se ne bavi s četnicima, već s ljudima koji su ih podržavali. I to je sasvim u skladu s europskim stavovima. Hrvatska je na ovaj način jasno rekla da se ne bavi s četnicima, već s ljudima koji su ih podržavali. I to je sasvim u skladu s europskim stavovima.

Autorica je komentatorica, tekst je objavljen u Večernjem listu 20. svibnja

Zasjedala Skupština SiCG

Ratificiran Sporazum o manjinama s Hrvatskom

Protiv ratifikacije Sporazuma o zaštiti manjina glasovali zastupnici Srpske radikalne stranke
Ministar za ljudska i manjinska prava SiCG Rasim Ljajić je objasnio da je potrebno sklopiti još dva sporazuma s Hrvatskom – o povratku Srba u Hrvatsku i o njihovoj imovini*
Predstavnici hrvatske zajednice u SiCG pozdravili konačnu ratifikaciju Sporazuma*

Skupština SiCG ratificirala je prošloga tjedna Sporazum između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske u RH, kojim se garantiraju prava na slobodno korištenje materijalnog jezika i pisma, školovanje po posebnim programima, na javno obavješćavanje na svom jeziku, kao i pravo razvijanja etničkog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta. SiCG i Hrvatska su se obvezale da će u službenu uporabu uvesti jezik i pismo nacionalnih manjina, omogućiti slobodno organiziranje, kulturne manifestacije i sudjelovanje u donošenju odluka koje se odnose na prava o položaju manjina.

Za ratifikaciju Sporazuma, koji je potpisan u studenome prošle godine, glasovala su 54 zastupnika iz Srbije i 18 iz Crne Gore. Protiv su bili samo zastupnici Srpske radikalne stranke, koji su u raspravi upozorili na to da se time sklapa ugovor s Hrvatskom, »državom koja je okupirala Republiku Srpsku Krajinu i nastala na etničkom čišćenju i genocidu nad srpskim stanovništvom«.

Jedino je ta točka dnevnog reda izazvala žestoku raspravu zastupnika. Skupština je,

bez rasprave, ratificirala još desetak međunarodnih sporazuma

ŽESTOKA RASPRAVA O PROŠLOSTI: Zastupnici SRS-a su optužili Savjet ministara SiCG da se ovakvim sporazumom Srbi proglašavaju nacionalnom manjinom, a za ulazak u EU je potrebno sve vratiti na početna polazišta, kada je u Hrvatskoj bilo 750.000 Srba.

»Ako već tjerate mak na konac, Milan Milutinović je potpisao Sporazum o normalizaciji odnosa s Hrvatskom i tog trenutka su Srbi i de fakto i de jure postali nacionalna manjina«, odgovorio je ministar za ljudska i manjinska prava SiCG Rasim Ljajić.

Kao posebno važno, Ljajić je naveo da je Sporazumom predviđeno formiranje

Zadovoljstvo ministara nakon potpisivanja Sporazuma:
Vesna Škare-Ožbolt i Rasim Ljajić

Predsjednik HNV-a Josip Zvonko Pekanović

Mogućnost za bolju realizaciju

»Nakon dužeg vremena dočekali smo i da Skupština SiCG ratificira Sporazum između Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske o međusobnoj zaštiti manjina što izravno tangira Hrvate koji žive na ovim prostorima. Nadam se da će taj Sporazum dati mogućnosti da se realiziraju sva ona najavljivana prava koja se djelomice već ostvaruju, ali isto tako i dio stečenih prava koja su se u prethodnom razdoblju uskraćivala kao što je to slučaj s emitiranjem emisije na hrvatskom jeziku na TV NS koja je ukinuta prije pola godine.

Uvjeran sam da će nakon ovih ratifikacija Sporazuma ostvarivanje manjinskih prava ići puno bolje, jer će međudržavni Sporazum dati kako mogućnosti, tako i obveze državnim organima obiju država za područje ostvarivanja manjinskih prava, a nama kao manjinskom narodu dat će mogućnost da tražimo određena prava koja su predviđena, ali do sada nisu realizirana«, kaže o ratifikaciji Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske u RH u Skupštini SiCG predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Zvonko Pekanović.

međuvladine mješovite komisije koja će pratiti provođenje Sporazuma, a u čijem radu će sudjelovati i predstavnici manjina. On je rekao da bi neusvajanje ovog Sporazuma bila ne samo loša poruka Europi već i Srbima u Hrvatskoj, koji su tamo »mnogo više ugroženi nego Hrvati ovdje«.

»Dvije godine nismo Sporazum mogli usuglasiti jer smo inzistirali na povratku«, dodao je Ljajić, i ukazao na to da je tada, uz asistenciju međunarodne zajednice, utvrđeno da on ima namjenski karakter za oblast prava kojim se garantira očuvanje nacionalnog identiteta. Ministar je objasnio da je potrebno sklopiti još dva sporazuma – o povratku Srba u Hrvatsku i o njihovoj imovini. Zastupnica DSS-a *Sanda Rašković-Ivić* naglasila je da je Sporazum neophodan kako bi se poslije uspjeha na lokalnim izborima u Hrvatskoj bolje zaštitilo 202.000 Srba, koliko ih ima po posljednjem popisu, i još 80.000 koji se nisu izjasnili. Ona je kazala da se Hrvatska više protivila ovom Sporazumu, jer će je, zbog problema povratka izbjeglih i njihove imovine, taj dokument više obvezivati nego SiCG.

»Lako je ovdje srbovati«, konstatala je *Sanda Rašković-Ivić*.

Zastupnik SRS-a *Dragan Todorović* ocijenio je da Sporazumom »Hrvatska dobiva mogućnost da pokaže kako poštuje prava Srba i dobije legitimitet za uključenje u Europsku uniju, iako je nedavno svirepo ubojstvo starca *Dušana Vidića* u Karinu pokazalo da se nad Srbima tamo još uvijek nekažnjeno vrše zločini«.

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić

Korak naprijed

vođenje ovog Sporazuma, djelovati jedinstveno kako bismo što prije ostvarili sve što je dogovoreno u pogledu ostvarivanja kulturne autonomije, kako Hrvata u Vojvodini, tako i Srba u Hrvatskoj«, istaknuo je Kuntić.

On je kazao da bi najnoviji negativni trendovi u odnosima između SiCG i Hrvatske, vezani za nedavnu ravnogorsku proslavu pod pokroviteljstvom Vlade Srbije, mogli imati negativan utjecaj na realizaciju navedenog Sporazuma.

Za Sporazum su glasovali i socijalisti, jer je, po objašnjenju šefa zastupničkog kluba *Dušana Bajtovića*, sada potrebna mudra politika kojom bi država Srbija, uz pritisak međunarodne zajednice, pomogla Srbima u Hrvatskoj.

Predsjednik Obora za ljudska i manjinska prava *Asim Dizdarević* istaknuo je da je Savjetu ministara predloženo da usvoji

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić pozdravio je odluku Skupštine Državne Zajednice SiCG o ratifikaciji sporazuma SiCG i Hrvatske o zaštiti prava srpske i crnogorske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u SCG. Kuntić je, međutim, izrazio i žaljenje što se odnosi između dviju država tijekom posljednjih godina dana razvijaju po sistemu »jedan korak naprijed, dva koraka nazad«, ukazujući na štetnost najnovijeg zahlađenja međudržavnih odnosa.

»Ova ratifikacija u parlamentu SiCG svakako predstavlja veliki korak naprijed, jer znači novu nadu i za Hrvate u Vojvodini i za Srbe u Hrvatskoj. Naime, ratifikacijom ovog Sporazuma problemi obje manjine su praktično postali isti. I zato bi trebalo u okviru zajedničke komisije, koja će kontrolirati pro-

vođenje ovog Sporazuma, poseban dokument »o neophodnosti da se riješi pitanje povratka izbjeglih i njihove imovine u Hrvatskoj«.

Skupština je ratificirala niz međunarodnih sporazuma i odbacila zahtjeve za skidanje imuniteta za nekoliko zastupnika zbog krivičnih prijava.

D. Dulić

Predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Lazo Vojnić Hajduk

Na redu konzumacija manjinskih prava

»Dobro je što se bilateralni odnosi između RH i SiCG poboljšavaju i da se to temelji na određenim, vrlo konkretnim dokumentima. Upravo je prošlotjedna ratifikacija Sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina jako važna za nas, za Hrvate u Vojvodini, i to iz nekoliko razloga.

Time će manjinska prava, koja su definirana Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Ustavom, polako doći i do faze njihove konzumacije. Sva prava koja Hrvati smatraju da im pripadaju u SiCG definirana su u određenim zakonskim aktima, ali su samo slovo na papiru. Bilateralnim odnosima, s međudržavnim sporazumima, takva se prava konkretiziraju i stavljaju u funkciju. Upravo je ovim Sporazumom definirano da se ostvarivanje svih prava iz domene kulturne autonomije, a odnose se na sferu kulture, informiranja, službene uporabe jezika i obrazovanja, putem reciprociteta mogu kontrolirati. Tu vidim teoretsku ali i praktičnu, zakonsku podlogu da se ta prava mogu i koristiti.

S druge strane, s ovakvim Sporazumom prelazimo u konkretno. Taj je dokument kratak, možda u ponekim područjima i globalan, ali on pronalazi instrumente za realizaciju prava i to u formiranju mješovite komisije koja će pratiti ostvarivanje prava, na korist manjinskih zajednica«, kaže o konačnoj ratifikaciji Sporazuma o međudržavnoj zaštiti manjina predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk.

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Udruge moraju afirmirati hrvatsku kulturu

*Razmatrani prijedlozi za izmjenu Statuta HNV-a * Predloženo formiranje Nadzornog odbora HNV-a * Prispjeli prijedlozi za simbole Vijeća * Iznesene informacije o aktualnom stanju u oblasti informiranja, kulture, obrazovanja i gospodarstva * Još jednom zatraženo od bivših dužnosnika HNV-a da vrate lap-top računala * Sljedeća sjednica HNV-a najavljena za početak lipnja*

Piše: Zvonko Sarić

Na XVIII. redovitoj sjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća usvojeni su prijedlozi za izmjenu Statuta HNV-a, za formiranje Nadzornog odbora HNV-a i formiranje Odbora HNV-a za odlikovanje i nagrade, a razmatrani su i prispjeli prijedlozi za usvajanje nacionalnih simbola hrvatske zajednice u SiCG. Na sjednici je podnesena i informacija o računalima koja su vlasništvo HNV-a, a nalaze se u posjedu pojedinih dužnosnika koji su u međuvremenu podnijeli ostavke, a na pismeni zahtjev da računala vrate – nisu niti odgovorili.

Posebna rasprava vodila se o evidentiranju stanja u hrvatskim kulturno-umjetničkim udrugama u Vojvodini, budući da neka od njih odrednicu »hrvatsko« imaju samo u nazivu, ali ne i u sadržaju. Istodobno, podnesene su i informacije iz informiranja na hrvatskom jeziku, te iz sfere obrazovanja i gospodarstva.

Slijedi izmjena Statuta HNV-a: sjednica Izvršnog odbora

Emisija za Hrvate na »Radio Bački«

Prema riječima člana Izvršnog odbora HNV-a Zvonimira Perušića, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Dukat« Vajska-Bođani zatražilo je od lokalne radio postaje u Baču – Radio Bačke – da u svoj program uvrsti i program na hrvatskom jeziku. Riječ je o programu koji bi, prema tome zahtjevu, trajao 3 sata tjedno, koji bi se emitirao uživo i čiji bi cilj bio da se afirmira hrvatski jezik i hrvatska zajednica u Općini Bač.

»Upravni odbor JP »Radio Bačka« prihvatio je zamolbu HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani za uvođenje emisije za Hrvate u Općini Bač«, rekao je Zvonimir Perušić. »Međutim, odluka Radio Bačke unekoliko se razlikuje od onoga što su Hrvati iz Vajske, Bođana, Plavne i Bača tražili, pa ćemo ovih dana upriličiti sastanak s njima i utvrditi sve detalje. Pokretanje emisije na hrvatskom jeziku u Baču bit će od izuzetnog značaja za hrvatsku zajednicu u SiCG, a to bi mogao biti poticaj i za Hrvate u drugim regijama u Vojvodini, da se i oni organiziraju i za sebe izbore hrvatski jezik u lokalnim medijima.«

Perušić je također obavijestio nazočne da je poslije mjesec dana čekanja dobio fono-zapis sporne emisije koja je emitirana u okviru hrvatskog programa na Radio Subotici. Prema neslužbenim informacijama, ta je emisija sporna zato što u njoj nisu poštovani principi novinarske profesije, pa je to bio razlog da se od direktora Radio Subotice zatraži zvučni zapis. Nakon preslušavanja zvučnog zapisa, o emisiji će biti informirani Izvršni odbor HNV-a i Odbor za informiranje HNV-a.

Na koncu, Zvonimir Perušić je obavijestio nazočne i o pokretanju programa nakladničke djelatnosti u NIU »Hrvatska riječ«. U tijeku je izrada plana programa nakladničke djelatnosti, a urednik će biti književnik Milovan Miković.

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a održana je u petak 20. svibnja, a uz predsjednika Lazu Vojnića Hajduka nazočni su bili i svi članovi Izvršnog odbora – Jelena Piuković, Joza Kolar, Ivan Stipić i Zvonimir Perušić. Na sjednici Izvršnog odbora radilo se u proširenom sastavu, budući da su pokraj predsjednika i članova Izvršnog odbora bili nazočni i predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović, potpredsjednici Vijeća Vladimir Bošnjak i Stipan Šimunov, kao i predsjednik e-vlade Zoran Vojnić Tunić.

PRIJEDLOZI ZA IZMJENU STATUTA HNV-A: S ciljem da HNV što efikasnije radi, te da se u budućnosti osigura nesmetano donošenje odluka, Lazo Vojnić Hajduk je predložio izmjenu Statuta koja predviđa sljedeće novine: prestanak mandata članu Vijeća nastupa zbog neaktivnosti i nedolaska na sjednice, a sukladno Statutu HNV-a, članak 13., stavka 3. i točkama 1., 2. i 3. prema kojima je vijećnik dužan ispunjavati obveze kako stoji u tekstu Statuta; prestanak mandata članu Vijeća nastupa zbog neobavljanja ili opstrui-

ranja rada Vijeća, kao i zbog djelovanja protiv interesa hrvatske zajednice i zbog kršenja svečane prisige koju su vijećnici dali prigodom konstituiranja Vijeća. Prijedlog za oduzimanje mandata članu Vijeća daju predsjednik HNV-a i Izvršni odbor HNV-a, dok se zamjena vijećnika obavlja temeljem Zakona i Pravilnika, a prijedlog daju predsjednik HNV-a i Izvršni odbor HNV-a s lista elektorske skupštine. Izvršni odbor jednoglasno je usvojio ove prijedloge koji će biti izneseni na prvoj idućoj sjednici HNV-a, a Odbor za statut HNV-a dotle će ih pravno uobličiti.

NADZORNI ODBOR: Prijedlog da se HNV proširi novim tijelom – Nadzornim odborom – također je iznio Lazo Vojnić Hajduk. Tim se prijedlogom predviđa da nadležnost Nadzornog odbora pokraj financijske kontrole i kontrole poslovanja bude i ocjenjivanje aktivnosti i djelovanja članova Vijeća, a za članove Nadzornog odbora Izvršni odbor predlaže *Vesnu Prčić, Alojziju Firanju, Zvonka Sarića i Martina Bačića*, dok će peti član, iz Srijema, biti predložen naknadno.

SIMBOLI HNV-a: Na raspisani natječaj za izradu nacionalnih simbola hrvatske zajednice u SiCG i simbole HNV-a javilo se nekoliko predlagača, a Izvršni odbor je odlučio da se svi pristigli prijedlozi prikažu na sljedećoj sjednici Vijeća i da se na toj sjednici ti simboli izglasaju. U isto vrijeme, predloženo je da se formira i Odbor HNV-a za odlikovanja i nagrade. Članove toga odbora evidentirat će Izvršni odbor HNV-a, a imenovat će ih Vijeće.

ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA: Na sjednici se razmatrao i prijedlog za provođenje znanstvenih istraživanja i izradu projekata. Lazo Vojnić Hajduk je iznio kako je Hrvatsko nacionalno vijeće krovna organizacija hrvatske zajednice, a strategija i politika koju vodi mora biti potvrđena i mnogim istraživanjima, jer se provjera ispravnosti smijera i operativnog djelovanja treba obavljati na razini znanstvenog istraživanja. On je napomenuo kako se istraživanja mogu raditi preko institucija kao što su Hrvatsko akademsko društvo i NIU »Hrvatska riječ« ili angažiranjem pojedinaca, znanstvenika, koji imaju iskustvo u znanstveno-istraživačkom radu, a područja istraživanja bila bi ona kojima se Vijeće i bavi, a to su među ostalim obrazovna i kultura.

Ostavka

Lazo Vojnić Hajduk je obavijestio na svojoj stranici o ostavci preč. Josipa Pekanovića na mjesto potpredsjednika HNV-a. Dopis ostavke stigao je u ured Vijeća istoga dana.

Tužba HNV-a protiv RTV Novi Sad

Na koncu sjednice sastanku su se priključili i odvjetnici *Olga i Stipan Pekanović* iz Sombora, te *Bela Ivković* iz Subotice, koji su sa članovima Izvršnog odbora usklađivali tekst tužbe HNV-a protiv RTV Novi Sad, kao i prijedlog da se HNV umiješa u parnicu protiv Dušice Dulić i Zvonimira Perušića. Tekst tužbe sastavio je odvjetnik i vijećnik HNV-a Bela Ivković.

»Tužba se podnosi radi zabrane diskriminacije, jer druge nacionalne manjine u Vojvodini imaju redakcije kod tuženog i emitiraju se programi na njihovim jezicima, a to pravo ne ostvaruje hrvatska nacionalna zajednica i zbog toga se smatra da je to diskriminacija prema pripadnicima hrvatske nacionalne manjine koja je zabranjena članom 3. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina. Tužba će biti podnesena Općinskom sudu u Subotici, a Općinskom sudu Novom Sadu bit će podnesen prijedlog za mješanje u parnicu. U Općinskom sudu u Novom Sadu teče parnica između tužitelja RTV Novi Sad i tuženih Dušice Dulić i Zvonimira Perušića, novinara Hrvatske riječi, a radi zabrane govora mržnje. HNV kao umješač nije protiv zabrane govora mržnje, ali smatra da za to nema osnove u slučaju koji se stavlja na teret tuženima. Tužba i prijedlog za mješanje u parnicu bit će podneseni sudovima prema odluci HNV-a«, rekao je Bela Ivković.

RTV NS pred sudom: i odvjetnici na sjednici Izvršnog odbora

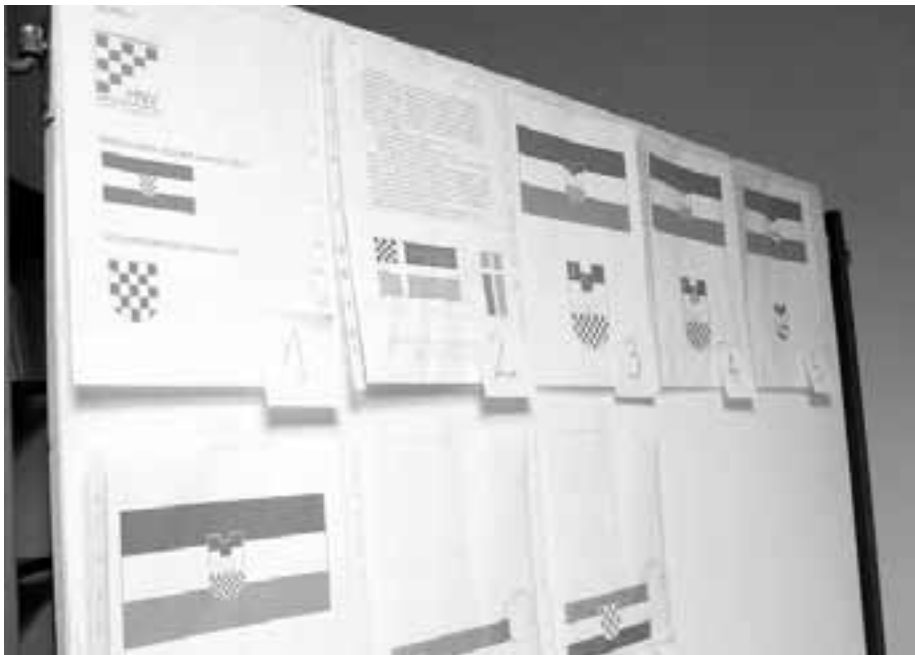
»Potrebna su nam i demografska istraživanja, kao i istraživanja kojima bi se postavio političko-ideološki profil i nacionalno-politički profil bunjevačkih Hrvata«, rekao je Lazo Vojnić Hajduk. »Postoji potreba za provođenjem empirijskog sociološkog i političko-psihološkog istraživanja s ciljem da se utvrdi referentni okvir, unutar kojeg bi se pospješilo djelovanje na očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta i predlažem da se započne s radom na projektu koji će dati odgovore na pitanja koja su aktualna, a takvo istraživanje može se napraviti za relativno kratko vrijeme i dobiveni odgovori mogu se odmah koristiti.« Članovi Izvršnog odbora prihvatili su koncept rada prema prijedlogu za provođenje znanstvenih istraživanja i izradu projekata, a teme će se definirati na idućoj sjednici Izvršnog odbora.

UPITNIK ZA KULTURNO-UMJETNIČKE UDRUGE: Članica Izvršnog odbora zadužena za kulturu Jelena Piuković iznijela je na sjednici informaciju o aktivnostima evidentiranja stanja u kulturno-

umjetničkim udrugama u Vojvodini. Ona je prikazala upitnik kojim će se dobiti osobne karte kulturno-umjetničkih udruga, što će omogućiti da se utvrdi stanje u udrugama i uvid u programe. Nakon povratnih informacija prikupit će se podaci o povijesti društava, njihovim djelatnostima, o sekcijama i njihovom načinu rada, a drugi dio upitnika odnosi se na manifestacije koje organiziraju društva.

Nakon izlaganja Jelene Piuković, potpredsjednik HNV-a Vladimir Bošnjak istaknuo je značaj kvalitetnih kontakata predstavnika Vijeća s predstavnicima hrvatskih udruga, čemu će doprinijeti i informacije iz upitnika.

»Upitnik je sveobuhvatan i na osnovi povratnih informacija moći će se evidentirati i klima u amaterskim društvima, a programe u tim društvima treba profilirati tako da izražavaju hrvatski identitet. Ti programi trebaju provomovirati hrvatsku kulturu. Upitnik treba što prije razaslati, uz napomenu da se društva trebaju okretati svojim izvornim aktivnostima kojima će

Varijacije na istu temu: predloženi simboli hrvatske nacionalne zajednice

provomovirati našu kulturnu baštinu», kazao je Vladimir Bošnjak.

OBRAZOVANJE I GOSPODARSTVO:

Informaciju o stanju u sferi obrazovanja u hrvatskoj zajednici u Vojvodini iznio je Ivan Stipić, koji je kazao kako su u organizaciji učiteljska koje predaju na hrvatskom jeziku, HNV-a, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i Općine Subotica u posjetu Osječko-baranjskoj županiji 11. svibnja boravili učenici osnovnih škola »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« i »Sveti Sava« iz Subotice, »Vladimir Nazor« iz Đurđina, »Matija Gubec« iz Tavankuta, »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora i »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte. Ivan Stipić je informirao i o aktualnom upisu prvaša u hrvatske odjele, za koji je rekao kako se prema dosadašnjim rezultatima odvija zadovoljavajuće, dok je Lazo

Vojnić Hajduk istaknuo kako je od iznimne važnosti da se utvrde sve informacije koje se tiču studenata koji žele studirati u Republici Hrvatskoj, o čemu treba voditi računa Hrvatsko akademsko društvo. Informaciju o aktivnostima u oblasti gospodarstva iznio je Joza Kolar, navodeći kako ima veći broj tvrtki iz Republike Hrvatske koje su zainteresirane za kupovinu kombinata ili poduzeća iz oblasti poljoprivrede u Vojvodini, ali i da postoji problem što još nije sve precizno utvrđeno ovdašnjim zakonom o aukcijama i tenderima. Joza Kolar je kazao kako postoje i ovdašnji gospodarstvenici koji su zainteresirani za kupovinu kombinata.

»U Republici Hrvatskoj postoji Hrvatska banka za obnovu i razvoj koja bi dala kredit, ali to još dosta sporo ide. Odbor Vijeća za gospodarstvo trebao bi pokrenuti inici-

Zahtjev za povrat računala

Govoreći o potraživanju računala od *Josipa Ivanovića*, koji je podnio ostavku na mjesto predsjednika HNV-a, i *Mate Groznice*, koji je podnio ostavku na mjesto potpredsjednika Vijeća, Lazo Vojnić Hajduk je kazao kako su se oni oglasili na službeni dopis koji im je uputio predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović. Tim je dopisom od Ivanovića i Groznice zatraženo da obave primopredaju dužnosti i povrate osnovna sredstva koja su im dana na raspolaganje, među kojima su dva lap-top računala. Izvršni odbor je odlučio da se Ivanoviću i Groznici da još jedan rok za primopredaju dužnosti i povrat računala, a da se nakon toga, ukoliko odgovora ni tada ne bude, protiv bivših dužnosnika HNV-a poduzmu zakonske mjere.

jativu da se u Republici Hrvatskoj formira fond, kako bi se ti krediti mogli dobiti», kazao je Joza Kolar i napomenuo da se u Republici Hrvatskoj lakše mogu dobiti krediti za poljoprivrednu opremu i tu pogodnost naši gospodarstvenici već koriste. Na koncu sjednice Lazo Vojnić Hajduk je iznio kako se pristupilo izradi Pravilnika o uporabi nacionalnih simbola, Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta uposlenika u HNV-u, Pravilnika o nagrađivanju uposlenika i honorarnju dužnosnika u HNV-u, Pravilnika o putnim troškovima. Prijedloge tih pravilnika radi diplomirana pravica Vesna Prčić kao radni tekst, a razmatrat će se na Odboru HNV-a za Statut.

Lazo Vojnić Hajduk najavio je zakazivanje sljedeće sjednice HNV-a za početak lipnja.

Predsjednik Izvršnog vijeća APV Bojan Pajtić održao sastanak s predsjednicima nacionalnih savjeta

Ponovno o jeziku i dijalektu

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine *Bojan Pajtić* održao je 20. svibnja u Novom Sadu sastanak s predsjednicima nacionalnih savjeta nacionalnih manjina u Vojvodini. Sastanku su nazočili i potpredsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine *Tamás Korhecz*, pokrajinski tajnik za informacije *Milorad Đurić* i predsjednik Odbora za međunacionalne odnose *László Gyula*.

Na sastanku je istaknuta važnost razvijanja moderne institucionalne garancije za ostvarivanje manjinskih prava u skladu s praksom u drugim europskim državama, a iznijeta je i informacija o obnavljanju inicijative za izmjenu Zakona o službenoj uporabi jezika i pisama, a *Tamás Korhecz* je predložio formiranje radne skupine pri vojevođanskoj Vladi u koju bi nacionalna vijeća delegirali po jednog stručnjaka iz ove oblasti.

Na sastanku je predstavnik Bunjevačkog nacionalnog vijeća

postavio pitanje u vezi financiranja lista na tzv. bunjevačkom jeziku i o uvođenju tzv. bunjevačkog jezika u nastavu u osnovnim školama, na što je reagirao predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović*, koji je iznio stav HNV-a glede tzv. bunjevačkog jezika, a taj stav je zasnovan na osnovi tvrdnji lingvisti da je bunjevački govor novoštokavski ikavski dijalekt kojim inače govore samo Hrvati i prema tome ne može biti riječi o stvaranju zasebnog jezika.

Na inicijativu Josipa Z. Pekanovića na dnevni red je uvrštena i točka o pitanju financijske pomoći za izgradnju nove osnovne škole u Bačkom Monošturu, jer je stara škola u izuzetno lošem stanju, a Bojan Pajtić je iznio obećanje da će i Pokrajina, uz Općinu Sombor, financijski sudjelovati u izgradnji nove škole.

Z. S.

Okrugli stol predstavnika nacionalnih vijeća, nevladinih udruga i vlasti

Kako birati nacionalna vijeća

Ovoga će tjedna otpočeti s radom tim Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije sa zadatkom da prikupi sve dosadašnje prijedloge za rješavanje statusa i načina izbora nacionalnih vijeća

Piše: Marija Perković

Niti nakon tri godine od donošenja saveznog Zakona o nacionalnim manjinama nije donesen zakon o načinu izbora članova za nacionalna vijeća, iako već sljedeće godine većini aktualnih članova vijeća ističe mandat. Također, neizvjesnost oko opstanka državne zajednice SiCG čini neizvjesnim i provođenje prava nacionalnih zajednica, zbog čega je neophodno da se takav zakon donese i na republičkoj razini u što skorijem vremenu, zaključak je prvog okruglog stola posvećenog ovoj temi, koji je održan 20. svibnja u Beogradu, a na kome su sudjelovali predstavnici svih nacionalnih vijeća, nevladinih udruga, misije OESS-a i predstavnika saveznih i republičkih vlasti.

rješenje zauvijek, već se mora prilagodavati životu.

Predsjednik DSVM *András Ágoston* ocijenio je kako je jedini demokratski način za izbor članova nacionalnih vijeća neposredni izbor. Prema njegovim riječima, aktualni podzakonski akt o izboru članova nacionalnih vijeća nije demokratski i ne omogućava punu autonomiju nacionalnim zajednicama.

Većina predstavnika nacionalnih vijeća složila se s ocjenom da su neposredni izbori najbolje rješenje. S druge strane, ostaje problem izrade biračkih popisa za nacionalne zajednice jer se pravljenje popisa po »nacionalnom ključu« kosi s pravima garantiranim Ustavom Republike Srbije.

iz Hrvatske pokazuje kako je na neposrednim izborima za članove nacionalnih vijeća odziv birača mali.

Ocjenjujući aktualni savezni Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, predstavnik Rusinskog nacionalnog vijeća *Jaroslav Sabol* kazao je kako je njegova mana što »potiče vertikalno, a ne horizontalno povezivanje članova zajednice«. Stoga je predloženo da se novim, republičkim zakonom predvidi mogućnost decentralizacije, odnosno, da se nacionalne zajednice mogu organizirati na svim razinama, od mjesne do republičke.

IZABRATI SVOJ NAČIN: Potpredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Dujo Runje* aktualni je Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina ocijenio kao nedorečen.

»Ingerencije vijeća su fluidne, što je donekle razumljivo zbog situacije u kojoj je Zakon donesen, ali sada, nakon tri godine, moguće je bolje definirati status vijeća«, kazao je *Dujo Runje* dodavši kako također smatra neposredne izbore kao najdemokratskiju opciju za izbor novih članova vijeća, ali je podsjetio da za neke zajednice možda to nije najbolje rješenje. Prema njegovim riječima, novi republički zakon trebao bi omogućiti nacionalnim zajednicama da same izaberu način izbora članova koji bi im najviše odgovarao.

Potpredsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća *Bajram Omeragić* naglasio je kako bi i u ovom slučaju, država trebala dati prijedlog zakona, a da je na nacionalnim zajednicama, i javnosti da daju primjedbe i prijedloge kako bi se došlo do najoptimalnijih rješenja.

Tajnik republičkog Savjeta za nacionalne manjine *Petar Lađević* je na okruglom stolu najavio početak rada tima koji bi trebao prikupiti dosadašnje prijedloge za izbor članova nacionalnih vijeća kao i republičkog zakona koji bi kompletno regulirao ovu materiju. On je pozvao predstavnike nacionalnih zajednica da daju svoj doprinos u pisanju zakona koji bi se mogao pojaviti do kraja godine.

Omogućiti nacionalnim zajednicama da same odluče o načinu izbora:
Petar Lađević i Dujo Runje uraspravi

NEPOSREDNI IZBORI I DECENTRALIZACIJA: Predsjednik Građanskih inicijativa, nevladine udruge koja je u okviru programa Manjinska prava u praksi inicirala ovaj skup, *Miljenko Dereta*, podsjetio je na urgentnost donošenja zakona o načinu izbora predstavnika nacionalnih vijeća naglašavajući da »nijedan zakon nije

Jedan od prijedloga ponuđenih za rješavanje ovog problema je rješenje koje je uradila Hrvatska s državnim popisima koji su povjerljivi. Međutim, predstavnik Slovačkog nacionalnog vijeća *Pavel Turan* izrazio je sumnju da je u ovakvim društvenim uvjetima moguće provesti neposredne izbore. Prema njegovim riječima, primjer

U Zagrebu održana 5. izborna konvencija Hrvatskog svjetskog kongresa

Nismo cilj samima sebi

*Nužno preispitati stav današnje hrvatske vlasti prema iseljeništvu, kako bi se ti odnosi postavili na prave temelje * Zbog nekih projekata koji su već u tijeku nije se išlo na promjenu rukovodstva HSK, već je odlučeno da se dosadašnjem Izvršnom odboru i predsjedniku produlji mandat na još godinu dana* HMI ustrojava Muzej hrvatskog iseljenništva* HSK dobio Zlatnu medalju za čuvanje istine o Bleiburgu*

Piše: Ivana Rora

Foto: R. Mavar i Ž. Paro

U Domovinskom sjedištu Hrvatskog svjetskog kongresa, u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu, 15. svibnja započela je 5. izborna konvencija Hrvatskog svjetskog kongresa. Na upriličenoj svečanosti, uz čelne ljude HSK, iz 30 zemalja svijeta, na čelu s predsjednikom *Šimunom Šitom Ćorićem*, prisustvovali su i izaslanici Vlade RH, Hrvatskog Sabora, Crkve te HMI-a. Predsjednik HSK *Šimun Šito Ćorić* izrazio je u pozdravnom

europskih integracija *Gordan Bakota* poručio je da ova Vlada misli na hrvatske iseljenike te ih je pozvao na strpljenje i daljnju suradnju. U glazbenom dijelu programa nastupio je ansambl Trešnjevke pod ravnanjem maestra *Bože Potočnika*.

Nakon svečanog otvorenja konvencije uslijedilo je službeno podnošenje izvješća o proteklom radu nacionalnih kongresa, te potom zasjedanje radnih odbora koji su se bavili različitim temama i pitanjima sa-

većem broju. Kao neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija okuplja i povezuje hrvatske iseljeničke udruge i ustanove izvan domovine, a u cilju stvaranja uvjeta za njihovo što uspješnije djelovanje za nedvojbene interese kako domovine, tako i iseljenništva. Na svjetskoj i nacionalnim razinama HSK djeluje kroz radne odbore za gospodarstvo i ulaganje, za autohtone hrvatske manjine, prosvjetu, kulturu i sport, medije, lobby, za mladež, za povratka u domovinu, za očuvanje hrvatske baštine. S tim u vezi održane su radne večere s uzvanicima iz javnog i političkog života Hrvatske, kako bi se ostvarili i dogovorili daljnji putovi suradnje ali i iznijeli neki problemi s kojima se Kongres susreće u svome radu.

Drugog dana 5. izborne konvencije HSK također je nastavljen rad po radnim odborima te je održana i svečana večera s predstavnicima stranačkog političkog vrha i političke vlasti u Hrvatskoj. Za vrijeme trajanja konvencije upriličeni su i razni međusobni susreti, kao i razgovori o dosadašnjem radu i mogućim novim oblicima suradnje HSK i institucija u domovini. Konvencija je bila završena konferencijom za novinare.

PREISPITATI STAV HRVATSKE VLASTI: Na konferenciji za tisak koja je održana 17. svibnja u Hrvatskoj matici iseljenika javnost je upoznata s osnovnim zaključcima 5. konvencije HSK. U ime prof. dr. Šimuna Šite Ćorića, koji je bio odsutan zbog smrtnog slučaja u obitelji, govorio je glavni tajnik HSK-a *Josip Sovulj*. Pozdravivši prije svega nazočne goste, ravnatelja HMI *Nikolu Jelinčića* i zamjenika ravnatelja *Domagoja Antu Petricha*, pomoćnika ministra vanjskih poslova *Slavka Lebana* i *Ivana Fućeka* iz Počasnog bleiburškog voda, Sovulj je naglasio da nije bilo izbora novog Izvršnog odbora niti promjene predsjednika HSK, kako se prethodno najavljivalo.

»Naime, zbog nekih projekata koji su

Dosadašnjim dužnosnicima HSK produljen mandat za godinu dana

govoru zadovoljstvo što će predstavnici HSK u dva dana imati priliku sastati se s vodećim ljudima naroda, države i Crkve i izrazio uvjerenje da bi hrvatskom izvan-domovinstvu bilo jako drago da Hrvatska bude o njemu što bolje informirana. Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova i

moga funkcioniranja Hrvatskog svjetskog kongresa.

DALJNJI PUTOVI SURADNJE S MATICOM: HSK je utemeljen 1993. godine kao krovna iseljenička udruga i objedinjuje 30 nacionalnih kongresa iz 30 država svijeta u kojima hrvatski iseljenici žive u

Predstavnici Hrvata u SiCG

Na temelju akreditacija dogovorenih, prije promjena u rukovodstvu HNV-a na 5. izornoj konvenciji Hrvatskog svjetskog kongresa u Zagrebu, Hrvate u Srbiji i Crnoj Gori predstavljala su dva vijećnika Hrvatskog nacionalnog vijeća – dr. Andrija Kopilović i mr. Josip Ivanović.

već u tijeku nije se išlo na promjenu rukovodstva HSK, već je odlučeno da se dosadašnjem Izvršnom odboru i predsjedniku produlji mandat na još godinu dana. Tako će se omogućiti završetak nekih započetih programa, istaknuo je Sovulj.

Na konferenciji za novinare istaknuto je da HSK ima svoj novi ured u Domovinskom sjedištu u Hrvatskoj matici iseljenika. Uz ured, koji je važan za rad HSK, moći će se čuvati i arhiv na jednom mjestu, a kroz funkciju ravnateljice Domovinskog sjedišta HSK Željke Lešić ostvarit će se i suradnja sa svim nužnim institucijama u Hrvatskoj.

Prema riječima Josipa Sovulja, HSK je planirao utemeljiti i arhiv hrvatskog iseljeničtva, no doznajući da se na inicijativu HMI upravo ustrojava Muzej hrvatskog iseljeničtva pozdravio je tu ideju i ponudio svekoliku suradnju.

Kao jedan od završenih projekata istaknuta je zanimljiva publikacija Hrvati – četрнаest stoljeća ustrajnosti, koja je, prije sve-

Hrvatsko iseljeničtvo ima golemi potencijal: detalj s konvencije u Zagrebu

obnove spomenika na Bleiburškom polju i u tu akciju uključit će se i dalje, nastavljajući prikupljati potrebna sredstva. Tijekom 5. konvencije sudionici su se osvrnuli i na pravo dopisnog glasanja zaključivši da je taj način najefikasniji, posebice u zemljama poput Kanade, gdje su udaljenosti do glasačkih mjesta velike, pa je taj način glasanja jedini mogući.

»Hrvatsko iseljeničtvo ima golemi potencijal koji do sada nije dovoljno iskorišten. Mišljenja samo da je vrijeme da se izradi program suradnje s izvandomovinstvom koji bi trebao imati svoju zakonodavnu osnovu. Kongres kao iseljenički projekt ne smije biti cilj sam sebi već, ako ne treba hrvatskoj državi, onda ne treba ni

Ujedinjenih naroda gdje ima savjetodavni status i kao takav može učiniti puno.

U radu konvencije HSK se osvrnuo i na težak položaj Hrvata u BiH koje pokušavaju svesti na nacionalnu manjinu, što je nemoguće jer njima pripada povijesna uloga i mjesto u BiH. Ta se činjenica ne smije zanemariti niti zaboraviti, istaknuli su predstavnici HSK.

ZLATNA MEDALJA ZA HSK: U ime Hrvatske matice iseljenika nazočnima se obratio ravnatelj Nikola Jelinčić istaknuvši svoje veliko zadovoljstvo što se Kongres vratio u Maticu.

»Vi postojite zbog hrvatskog iseljeničtva. Iz istih razloga djeluje i svoj rad temelji i Hrvatska matica iseljenika. Zato je naš temelj u budućoj suradnji iznimno dobar. Također koristim ovu priliku za najavu i potpisivanje dopisa kojim ide prijedlog za osnivanje Iseljeničkog muzeja. Ova institucija uvelike je potrebna hrvatskom iseljeničtvu i popunit će rupe od 70 godina, od kada je u Hrvatskoj postojao takav muzej. Hrvatski iseljenički muzej bitan je za mlade generacije kojima će se na taj način omogućiti da uče o hrvatskom iseljeničtvu«, zaključio je Jelinčić.

U ime Počasnog bleiburškog vođa Ivan Fuček pozdravio je dosadašnji rad HSK i dodijelio mu Zlatnu medalju za čuvanje istine o Bleiburgu, te veliki doprinos dostojnom obilježavanju bleiburške tragedije. Srebrna medalja dodijeljena je predsjedniku HSK Šimunu Šiti Čoriću te brončane medalje Josipu Sovulju, Juri Gadži i Ivanu Curmanu.

Na kraju konferencije za novinare svečano je predstavljena knjiga Šimuna Šite Čorića »S one strane granice« čiji su nakladnici FRAM-ZIRAL Mostar i Hrvatska matica iseljenika. O ovoj knjizi koja sadrži izabrane razgovore i dokumente Šimuna Šite Čorića iznimno i s puno emocija govorila je urednica Hrvatskog iseljeničkog zbornika i knjiga u HMI, Vesna Kukavica.

Vrijeme je da se izradi program suradnje s izvandomovinstvom: Josip Sovulj

ga, namijenjena uglednicima iz javnog i političkog života a tiskana je na četiri svjetska jezika. Također je spomenut i projekt Hrvatskih svjetskih igara koji se, u organizaciji HSK, treba održati 2006. godine u Zadru. Kongres je bio glavni inicijator

postojati. Zato je nužno preispitati stav današnje hrvatske vlasti prema iseljeničtvu, kako bi se ti odnosi postavili na prave temelje«, naglasio je Sovulj kao jedno od glavnih zaključaka konvencije, dodavši da je HSK prisutan i u ECOSOC-u Vijeća

Ivan Stipičić, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje

Obrazovanje na hrvatskom jeziku ima budućnost

*Mogućnost ostvarivanja prava na obrazovanje na materinjem jeziku jako je značajna za hrvatsku zajednicu, jer jezik je najvažniji element koji pridonosi formiranju i očuvanju nacionalnog identiteta kod djece * Izvršni odbor HNV-a zadužen je za nabavku udžbenika * Učiteljice koje predaju u hrvatskim odjelima fakultetski su obrazovane, imaju iskustva u nastavi i zadovoljavaju sve važeće zakonske normative za obavljanje svoga posla * Aktualni upis prvaka u hrvatske odjele pokazuje dobre rezultate*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Pred Ivanom Stipičićem jedan je od najznačajnijih pothvata u hrvatskoj zajednici u Srbiji i Crnoj Gori. Kao novom članu Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, zaduženom za obrazovanje, predstoji mu nastavak zalaganja za uklanjanje prije svega psiholoških barijera, koje još uvijek postoje u ljudima i koje djelomice otežavaju daljnje razvijanje obrazovanja na materinjem, hrvatskom jeziku. Sada, kada sve zakonske mogućnosti za takvo što postoje, najvažnije je unutar zajednice širiti duh jedinstva i saznanja da se čuvanjem jezika može sačuvati i nacionalni identitet. Nastava na hrvatskom jeziku u tom je procesu od neprocjenjive vrijednosti.

Povod za razgovor je upis đaka u prve razrede osnovnih škola, koji je u tijeku.

HR: Školske 2002.-2003. godine počela je nastava na hrvatskom jeziku u osnovnim školama u Srbiji, odnosno u subotičkoj općini. Što je za hrvatsku zajednicu značila mogućnost upisa djece u hrvatske odjele?

Kao ravnatelj Osnovne škole »Ivan Milutinović« u Subotici bio sam uključen u organiziranje hrvatskih odjela kada je počelo pokretanje obrazovanja na hrvatskom jeziku. To je bila novost i za djecu i za roditelje. Odziv je bio dobar i odjeli su se formirali. Te školske godine formirana su četiri odjela prvih razreda u četiri škole i to u subotičkim školama »Matko Vuković« i »Ivan Milutinović« i u školama »Vladimir Nazor« u Đurđinu i »Matija Gubec« u Tavankutu.

Hrvatska se zajednica u tom trenutku našla na prekretnici, jer je poslije pedeset godina trebalo početi s osmišljavanjem rada hrvatskih odjela. Tada je jedino postojao plan i program nastave, ali nije bilo udžbenika, trebalo je osigurati nastavne kadrove i animirati roditelje da upišu djecu u hrvatske odjele, što je ipak bilo teško nakon

Dva desetljeća u struci

Ivan Stipić, novi je član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za obrazovanje, ravnatelj je Osnovne škole »Ivan Milutinović« u Subotici. Rođen je 1962. godine, a nakon završene srednje škole pohađao je Višu pedagošku školu u Subotici, a na Učiteljskom je fakultetu u Somboru diplomirao 2000. godine. U obrazovanju radi više od dvadeset godina.

nesretnih devedesetih godina. Mogućnost ostvarivanja prava na obrazovanje na materinjem jeziku jako je značajna za hrvatsku zajednicu, jer jezik je najvažniji element koji pridonosi formiranju i očuvanju nacionalnog identiteta kod djece.

HR: U čemu se razlikuje program nastave u hrvatskim odjelima od onoga u srpskim odjelima?

Bitno je reći da djeca u hrvatskim odjelima uče po nastavnom programu Republike Srbije, a razlika je u tome što se djeci predaje predmet hrvatski jezik kao materinji jezik, dok se srpski jezik obvezno izučava kao nematerinji jezik. Pokraj toga prisutne su razlike u nastavi glazbenog odgoja, gdje djeca uče i glazbenu građu iz hrvatske kulturne baštine, a u trećem i četvrtom razredu djeca izučavaju i dio povijesti svog naroda. Naravno, sva se nastava izvodi na hrvatskom jeziku.

HR: Ima li problema s udžbenicima koji se koriste u nastavi u hrvatskim odjelima?

Udžbenici su naša stalna briga. Ministar prosvjete i sporta Republike Srbije odobrava mogućnost korištenja udžbenika iz inozemstva. Sadašnji zakon predviđa uvoz udžbenika iz inozemstva, a normative propisuje Prosvjetno nacionalno vijeće. Iako je to vijeće zakonski predviđeno, ono još nije formirano i spomenuti normativi još nisu utvrđeni. Dozvolu za korištenje udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku koji su uvezeni iz Republike Hrvatske dalo je Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Srbije. Znači, djeca sada uče iz tih uvezenih udžbenika.

HR: Ove godine djeca su završila treće razrede u hrvatskim odjelima. Jesu li osigurani udžbenici za četvrti razred?

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća je zadužen za nabavku udžbenika, a važno je da će se problem udžbenika i predmeta poznavanje društva, dakle predmeta kojim se isključivo izučava povijest, biti riješen. Udžbenik koji je namijenjen učenicima srpskih razreda bit će dopunjen

i taj dodatak koji će se odnositi na hrvatsku povijest napisat će profesorica povijesti i povijesti umjetnosti Ljubica Vuković i kao takvog, udžbenik će izdati novosadski odjel Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva. Ljubica Vuković također će napisati i dodatak za udžbenik priroda i društvo, koji se koristi u trećim razredima.

HR: Kako je riješeno pitanje lektire?

U vezi lektire postoje problemi, jer se dugi

niz godina nije nabavljala lektira koja se koristi u nastavi na hrvatskom jeziku. Sada se za lektiru koriste knjige koje se nalaze u školskim knjižnicama, ali postoji mogućnost da škole nabavljaju lektiru namijenjenu za hrvatske odjele, jer je predstavništvo zagrebačke »Školske knjige« otvoreno u Beogradu. Veoma je bitno da djeca mogu doći do potrebne literature, jer se čitanjem knjiga na hrvatskom jeziku usavršava jezik. Recimo, meni su u djetinjstvu bile veoma važne knjige »Vlak u snijegu«, »Družba Pere Kvržice« i »Sinji galeb«.

HR: Što sve dobivaju djeca koja su upisana u hrvatske odjele?

Roditelji trebaju znati da upisom u hrvatski odjel dijete ima učiteljicu koja se stručno usavršava u Republici Hrvatskoj. Djeca u

hrvatskim odjelima uče materinji jezik i srpski jezik, spoznaju svoj nacionalni identitet, odlaze na ekskurzije u Republiku Hrvatsku i primaju dječji tisak na hrvatskom jeziku. Djeca razvijaju ljubav za hrvatski jezik i književnost, što je veoma važno, jer jezik je osnovni element obilježja hrvatske narodne samobitnosti.

HR: Ima li problema s nastav- nim kadrom?

Učiteljice koje predaju u hrvatskim odjelima fakultetski su obrazovane, imaju iskustva u nastavi i zadovoljavaju sve važeće

znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Ta je pomoć veoma važna glede jezika, jer je činjenica da ovdje dugo nije bio u uporabi standardni hrvatski književni jezik.

HR: Sudjeluju li učiteljice na stručnim seminarima?

Zahvaljujući Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, učiteljice svake godine sudjeluju na seminaru za učitelje i odgojitelje hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i iseljenika koje to ministarstvo organizira. Seminari

vić. Jezične radionice je organiziralo Hrvatsko akademsko društvo, a učiteljice koje su pohađale te radionice ocijenile su rad u njima kao veoma kvalitetan.

HR: Kakva je situacija u Srijemu gledajući formiranje hrvatskih odjela u osnovnim školama?

U Srijemu još nisu formirani hrvatski odjeli u osnovnim školama, ali postoji inicijativa da se sati hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture počnu održavati van škola, u kulturno-umjetničkim društvima i u župama, što smatram dobrom inicijativom. To može biti dobar početak, jer će se na taj način zainteresirati djeca, a bit će to dobra prakse i za predavače.

Interesantan je primjer i u Podunavlju. Druga je godina kako djeca u Bačkom Monoštoru i Sonti pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i to jest dobar početak za daljnje razvijanje mogućnosti upisa djece u hrvatske odjele, a takva inicijativa postoji i u Somboru, a vrijeme će već pokazati valjanost takvih nastojanja.

HR: Kako ocjenjujete rad u kombiniranim odjelima?

U nekim školama formirani su kombinirani odjeli. U slučaju kada nema dovoljnog broja učenika za jedan razred, a Zakon o osnovnom obrazovanju propisuje broj od petnaest učenika kao minimum za jedan odjel, formiraju se odjeli od dva ili tri različita razreda. Metoda rada u kombiniranim odjelima je dobra, jer je u pitanju manja skupina učenika i tu se ne gubi na kvaliteti nastave, a takav vid rada pruža različite odgojne i obrazovne mogućnosti, jer mali uče od velikih, a veliki uče od malih. Tako se stvara specifično ozračje u tim odjelima. Djeca u kombiniranim odjelima rade u malim skupinama, što omogućuje lakši uvid u rad i napredak učenika. U pitanju je individualan i timski rad djece, a kombinirani odjeli zahtijevaju veći angažman od učiteljice, ali isto tako omogućuju postizanje odličnih rezultata.

HR: Kako se rješavaju upisi studenata iz Srbije i Crne Gore na studije u Republici Hrvatskoj?

Interes je hrvatske zajednice da što više studenata studira u Republici Hrvatskoj, ali i da se vraćaju u Vojvodinu nakon završetka studija. Zahvaljujući razumijevanju Vlade Republike Hrvatske i Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko nacionalno vijeće dobilo je podršku za realizaciju

zakonske normative za obavljanje svoga posla. Njima je ipak veoma važna stručna pomoć učiteljice iz Hrvatske *Dobrile Puljić* i profesorice iz Hrvatske *Mirande Glavaš Kul*, koje je ovdje uputilo Ministarstvo

se odvijaju u Republici Hrvatskoj i traju deset dana, a učiteljice se educiraju glede razredne nastave. Ove godine učiteljice su pohađale i jezične radionice koje je vodio znanstveni novak iz Zagreba *Petar Vuko-*

Tri godine poslije

Poslije skoro tri godine nastavu na hrvatskom jeziku pohađa 119 učenika u pet subotičkih osnovnih škola. U OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici ima 36-ero djece u tri odjela (prvi, drugi i treći razred), u OŠ »Matko Vuković« 41 učenik u tri odjela (prvi, drugi i treći razred), u OŠ »Svet Sava« pet učenika u jednom odjelu (prvi odjel), u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu 21 učenik u dva odjela (prvi i treći razred) i u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu 16 učenika u jednom odjelu (treći razred).

projekta studiranja zainteresiranih iz Vojvodine u Republici Hrvatskoj. Operacionalizacija toga projekta otpočela je još 1998. godine, a organizacija projekta bila je povjerena Hrvatskom akademskom društvu od strane Foruma hrvatskih institucija i organizacija.

Sadašnja situacija je takva da Hrvatsko nacionalno vijeće nastoji uspostaviti čvršće kontakte s nadležnim ministarstvom i sveučilištima u Republici Hrvatskoj. Na taj se način nastoji sačiniti međusobni sporazum kako bi se perfektuirale sve relevantne činjenice potrebne za operacionalizaciju takvog posla, a koji treba biti zadovoljavajući za našu zajednicu. Glavna klauzula tog ugovora treba sadržavati obvezu Hrvatskog nacionalnog vijeća da planski određuje potrebne profile kadrova diplomiranih studenata, kao i osiguranje povrata diplomiranih studenata u Srbiju i Crnu Goru. Našoj zajednici potrebni su profesori hrvatske književnosti, glazbe, povjesničari i povjesničari umjetnosti, sociolozi i etnolozi.

HR: Kakva je uloga Hrvatskog nacionalnog vijeća u sferi obrazovanja?

Hrvatsko nacionalno vijeće je odgovorno za sferu obrazovanja hrvatske nacionalne manjine. Vijeće je partner u toj sferi s Pokrajinskim tajništvom za obrazovanje, kao i s Ministarstvom prosvjete i sporta Republike Srbije, po pitanju nastavnih programa i planova, a također i u vezi pitanja udžbenika. Izvršni odbor HNV-a zadužen je za nabavku udžbenika, kao i za dobivanje dozvole za korištenje udžbenika, pisanje nastavnih planova i programa, kao i za pisanje i prevođenje udžbenika. Sve ovo o čemu smo do sada govorili, ima samo jedan uvjet, a to je što veći broj upisanih učenika u hrvatske odjele. Tome će prido-

nijeti kvalitetni nastavni program i kvalitetno obrazovanje naše djece i veoma je važno istaknuti kako će se djeca koja pohađaju nastavu u hrvatskim odjelima uvijek moći uklopiti u bilo koji obrazovni sustav, a pohađanje nastave na materinjem jeziku važno je zbog formiranja nacionalnog identiteta i samosvojnosti kod djece.

HR: Koliko je važno planski prilaziti obrazovanju na hrvatskom jeziku i kako izbjeći improviziranja u toj sferi?

U obrazovanju improvizacija nikada nije dobrodošla. Provjera ispravnosti smjera i operativnog djelovanja treba se obavljati na razini znanstvenih istraživanja. Obrazovanje na hrvatskom jeziku i uopće obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina u Srbiji i Crnoj Gori dio je obrazovnog sustava ove države i ne može se drugačije

promatrati, a to znači da treba biti uređeno prema važećim zakonima o osnovnom obrazovanju.

HR: Koji je najvažniji zadatak u predstojećem periodu u sferi obrazovanja?

Od jeseni kreću ozbiljne pripreme za formiranje odjela u petim razredima, a te pripreme obuhvaćaju formiranje školskih nastavnih programa, nabavku, izradu i prijevod udžbenika, kao i pripremu nastavnika koji će predavati u hrvatskim odjelima, kao i samu organizaciju nastave. Taj posao će zahtijevati konzultacije sa svima onima koji skrbe za obrazovanje, od općinskih struktura, pa do republičkih, a prije svega konzultacije s roditeljima. Upis prvaka je u tijeku i za sada je dobar odziv roditelja koji žele upisati djecu u hrvatske odjele. ■

Manjinska prava u kontekstu europskih integracija

Stvarni standardi još uvijek ne postoje

Centar kompetencije za jugoistočnu Europu pri Pravnom fakultetu u Gracu, Austrija, koji u okviru znanstvenog programa austrijskog Saveznog ministarstva za obrazovanje, znanost i kulturu »NODE – Nove orijentacije k demokraciji u Europi« provodi znanstveno istraživački projekt »Europska integracija i njeni efekti na zaštitu manjina«, u suradnji s Vojvođanskim centrom za ljudska prava, organizirao je 21. svibnja u Novom Sadu raspravu na temu funkcioniranja zaštite prava nacionalnih manjina.

U raspravi, koju je vodio voditelj ovog istraživanja profesor usporednog prava i političkih znanosti Sveučilišta u Gracu dr. *Joseph Marko*, sudjelovali su predstavnici pokrajinskog ombudsmana, Novosadske novinarske škole, Vojvođanskog centra za ljudska prava, romske, rumunjske i rusinske redakcije RTV Novi Sad i Hrvatskog nacionalnog vijeća, dok se veći broj planiranih sudionika nije odazvao na poziv da sudjeluje u raspravi.

U prostorijama Novosadske novinarske škole u Novom Sadu rasprava se vodila o sljedećim temama: kvaliteta pravne regulative u Vojvodini i SiCG, politički zahtjevi predstavnika nacionalnih manjina, stanje međunacionalnih odnosa u Vojvodini, čimbenici demokratske participacije i političke stabilnosti te politika zaštite nacionalnih manjina u kontekstu nastojanja SiCG da postane članica EU.

ŠTO SU EUROPSKI STANDARDI?

»Mi smo već izradili izvješća o pravnim sustavima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini«, kazao je dr. Marko, »i često se kaže kako je u pravnom sustavu sve u redu. Ali za nas je od velikog interesa kako funkcioniraju ova prava u praksi i jesu li manjinska prava doprinos političkoj stabilnosti i demokratizaciji u ovim zemljama te kakav je utjecaj europske integracije na zaštitu prava manjina. Postavlja se pitanje i ima li Europa koncept za zaštitu prava manjina. Mi smatramo da ne postoje stvarni europski standardi, niti minimum standarda za zaštitu manjinskih prava, mada predstavnici EU i drugi akteri uvijek govore o europskim standardima. Prema mom mišljenju europskih standarda nema. Postoji Okvirni

sporazum za zaštitu nacionalnih manjina u okviru Europskog vijeća, ali to je sve. Francuska, Belgija i Grčka, nisu potpisnici Okvirnog sporazuma i to je problem«.

Prema mišljenju dr. Marka to znači da ima više koncepcija veze između države i nacije. »Mi želimo istražiti kakve su te koncepcije, kakve su veze između većine i manjine u ovim zemljama, što su predmeti konflikata i koje mogućnosti postoje za suradnju, odnosno, kakva je multikulturalnost u praksi. Mi ovdje imamo model Vojvodine, i uvijek se kaže kako je Vojvodina model tolerancije i multikulturalnosti zbog prošlosti, ali mi želimo vidjeti kako to danas funkcionira u praksi.«

Pitanje je, smatra Marko, ima li stvarne kooperacije između većine i nacionalnih manjina, a ne samo koegzistencije u pri-

vatnom životu, gdje je osnovno pitanje i veoma teško pitanje, kako se pripadnici nacionalnih manjina mogu integrirati ne samo u društvu na lokalnoj razini nego na državnoj razini kao politički subjekti.

Profesor Marko je također i koravnatelj Istraživačkog instituta Južnog Tirola, Europske akademije u Bolcanu, pri odjeljenju za nacionalne manjine i regionalnu autonomiju. Kako kaže, osnova modela autonomije Južnog Tirola je obrazovanje pripadnika njemačke manjine na materinjem jeziku uz obvezno učenje i talijanskog jezika u osnovnim školama i gimnazijama, zatim proporcionalnom modelu političke reprezentacije u Parlamentu i Vladi Južnog Tirola, te obveznoj dvojezičnosti u administraciji u cijelom Južnom Tirolu.«

J.D.

Zoran Čota, član Odbora za statut HNV-a

Uočljiv napredak

Jedini od predstavnika vijeća nacionalnih manjina, sudionik rasprave bio je *Zoran Čota*, član Odbora za statut Hrvatskog nacionalnog vijeća. U svome izlaganju Čota je iznio kako su u prethodnoj državi, SFRJ, Hrvati imali status konstitutivnog naroda, te kako je prema popisu stanovništva iz 1991. godine na teritoriju koji obuhvata sadašnju državu SiCG živjelo oko 150.000 Hrvata. Za vrijeme rata i stvaranja samostalnih država Hrvati gube status koji su imali, postaju nepriznata »nacionalna manjina« bez prava i označavani kao neprijatelji, te je tako službeno priznavanje statusa nacionalne manjine u SiCG prije tri godine dočekao prepolovljeni broj Hrvata. Od tada je konstituirano nacionalno vijeće, formirana je NIU »Hrvatska riječ« i pokrenuto obrazovanje na hrvatskome jeziku, čime je, prema ocjeni Čote, postignut veliki napredak. Međutim, postoje i još uvijek neriješeni problemi, gdje je Čota posebno apostrofirao situaciju oko TV Novi Sad, pokušaj uvođenja »bunjevačkog jezika« u škole te nerazmjernu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima vlasti kao i javnim službama, koji bi se, prema njegovom mišljenju, mogao riješiti regulativom o pozitivnoj diskriminaciji.

I dalje ima neriješenih problema:
Zoran Čota

Sjednica Odbora za informiranje Skupštine APV

Manjinski listovi vode dosljednu politiku

Mediji pozvani na racionalnije poslovanje, povećanje naklade, smanjenje remitende, bolju naplatu tiraže, povećanje drugih vlastitih prihoda, poboljšanje ekonomičnosti i produktivnosti rada i što racionalnije korištenje sredstava iz proračuna APV

Jednoglasno i bez rasprave, Odbor za informiranje Skupštine AP Vojvodine usvojio je izvješća o radu za 2004. godinu i planove i programe rada za 2005. godinu novinsko-izdavačkih kuća čiji je osnivač do prošle godine bila Skupština APV. Riječ je o »Dnevnik« Holdingu AD, »Dnevnik-Poljoprivredniku« AD, DOO »Het nap«, DOO »Magyar szo«, te novinsko-izdavačkim ustanovama »Hlas ludu«, »Ruske slovo«, »Libertatea«, »Hrvatska riječ« i »Them«.

Sjednica je održana u Novom Sadu 22. svibnja, a predsjedavao joj je predsjednik Odbora za informiranje *Otto Bus*.

»Skupština Vojvodine je osnivačka prava nad listovima na manjinskim jezicima sredinom prošle godine prenijela na manjinska nacionalna vijeća, ali smo smatrali da, budući da smo dijelom prošle godine bili osnivači, ipak na ovaj način razmotrimo i odobrimo pristigla izvješća o

radu tih ustanova«, rekao je pokrajinski tajnik za informacije *Milorad Đurić* na sjednici Odbora. »Zaključili smo kako su svi ovi listovi dosljedno provodili uređivačku politiku onako kako je to

listovi, sasvim sigurno, ne bi opstali bez pomoći Pokrajine.«

Đurić je, govoreći o efektima poslovanja medija u Pokrajini, upozorio na vrlo visok iskazani gubitak u prošloj godini »Dnevnik« Holdinga (64,7 milijuna dinara) i »Magyar szo« (20,7 milijuna), dok su svi ostali listovi, uključujući i »Hrvatsku riječ«, prošlu godinu završili s dobiti.

U zaključcima Odbora koji su usvojeni, tijela upravljanja u svim medijima na manjinskim jezicima zadužena su da odgovarajući mjerama poslovne politike, racionalnijim poslovanjem, povećanjem naklade, smanjenjem remitende, boljom naplatom tiraže, povećanjem drugih vlastitih prihoda, poboljšanjem ekonomičnosti i produktivnosti rada, što racionalnije koriste sredstva iz proračuna APV.

Tijela upravljanja »Dnevnik« Holdinga zadužena su uraditi program konsolidacije ovoga poduzeća do rujna 2005. godine i dostave ga na razmatranje Skupštini Vojvodine, a Pokrajinsko tajništvo za informacije je zaduženo da i dalje prati poslovanje ustanova javnog informiranja, novina od pokrajinskog značaja, te da raspodjelu sredstava iz proračuna radi sukladno Odluci o kriterijima za osiguravanje dijela sredstava iz proračuna APV za financiranje izdavanja novina.

Z. P.

Usvojena izvješća o radu: sa sjednice Odbora za informiranje

utvrđeno ciljevima zbog kojih su oni osnovani i tu nemamo nikakvih primjedaba. Kad je riječ o poslovanju, Pokrajinsko tajništvo za informiranje prošle je godine za rad ovih listova izdvojio 115 milijuna dinara, od čega najviše za »Magyar szo« (30 milijuna), dok je dotacija za ostale listove na manjinskim jezicima iznosila između 6,5 i 13 milijuna dinara. Ta dotacija, međutim, ne znači isto za sve listove. Kod »Magyar szo« ona predstavlja tek četvrtinu u ukupnom prihodu novina, dok je kod ostalih ustanova ona od pretežitog značaja, jer iznosi između 68 i 92 posto udjela. Ti

Šest desetljeća »Libertatee«

Danas, 27. svibnja, Novinsko-izdavačka ustanova na rumunjskom jeziku »Libertatea« obilježiti će 60 godina postojanja i izlazenja lista. Tim povodom u Pančevu će, gdje je sjedište ustanove, biti održana svečana akademija.

Ukrajinci i Bunjevci traže tisak na svojim jezicima

Predstavnici ukrajinske i bunjevačke nacionalne manjine zatražili su 18. svibnja od pokrajinskog tajnika za informiranje *Milorada Đurića* pokretanje novinsko-izdavačke djelatnosti na svojim jezicima.

Kako je priopćilo Pokrajinsko tajništvo za informiranje, za potrebe pokretanja lista bunjevačke nacionalne manjine potrebno je izdvojiti oko milijun i pol dinara, a za pokretanje lista na ukrajinskom jeziku oko 900.000 dinara.

Đurić je u razgovoru s predsjednikom Nacionalnog vijeća Ukrajinaca *Vasiljom Dacešinom* i predsjednikom Nacionalnog

vijeća Bunjevaca *Nikolom Babićem* objasnio kako sredstava u te svrhe u proračunskim rezervama nema, jer se trenutačno izdvajaju sredstva za pomoć poplavom ugroženim područjima.

On je najavio da će na sljedećoj sjednici Izvršnog vijeća Vojvodine dati prijedlog za izdvajanje sredstava za te namjene.

»Ako ta sredstva ne budu bila osigurana ove godine, pripremljeni elaborati i projekti za osnivanje tiskanih medija za bunjevačku i ukrajinsku nacionalnu manjinu bit će realizirani sljedeće godine, kada će u pripremi proračuna biti planirana i sredstva za ovu namjenu«, navodi se u priopćenju. ■

Nastava na hrvatskom jeziku u OŠ »Pionir« u Starom Žedniku

Mogućnosti treba iskoristiti

*Doma Čović: Pomak po pitanju jezika je uočljiv, posebice kod djece koja od samog početka, odnosno već drugu godinu, pohađaju ove satove * Sonja Neorčić: Ako postoji mogućnost za formiranje odjela na hrvatskom jeziku, smatram da ju treba iskoristiti*

Zajednički rad učenika koji pohađaju ovaj predmet

Nastava na hrvatskom jeziku u osnovnim školama subotičke općine otpočela je školske 2002./03. godine.

U Osnovnoj školi »Pionir« u Mjesnoj zajednici Stari Žednik prvi oblici takve nastave otpočeli su godinu dana kasnije, točnije krajem prvog polugodišta 2003./04. školske godine u vidu pohađanja izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

DVA SATA TJEDNO: Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u ovoj školi predaje Doma Čović. »Nastava hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture počela se izvoditi u prosincu 2003. godine, a značajnije smo startali od drugog polugodišta prošle godine. Nastava se izvodi u bloku od dva sata, jedanput tjedno. Prošle smo godine imali nešto više djece, a ove godine je taj broj smanjen«, kaže Čović. »Ipak, od ove godine radim i s

višim razredima, dok je prošle godine postojala samo opcija za niže razrede. Prošle godine nastavu je slušalo 12-ero učenika, a ove godine u odjelu ima 10 đaka. Budući da radim skupa s višim i nižim razredima nastojim prilagoditi nastavni plan i program uzrastu djece«, ističe ova nastavnica dodajući kako je najbolji dokaz dječje motiviranosti za ovu nastavu činjenica njihove redovite nazočnosti iako se ovi satovi izvode poslijepodne tj. izvan školskog rasporeda, jer se nastava u cijeloj školi izvodi samo u prijedpodnevnj smjeni.

UOČLJIV POMAK: »Problem s literaturom općenito postoji, jer nemamo udžbenik za izvođenje nastave hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Ipak preko vijeća nastavnika na hrvatskom jeziku ova kvi problemi se lako rješavaju, tako da se nastavni sadržaji adekvatno obrađuju«, kaže Čović napominjući kako joj u radu pomažu i iskustva sa seminara koji se redovito organiziraju u Hrvatskoj i onih koje je za učitelje na hrvatskom jeziku organiziralo Hrvatsko akademsko društvo u Subotici.

»Nastava je koncipirana na prihvatljiv i zanimljiv način, najviše se radi kroz igru. Pomak po pitanju jezika je uočljiv, posebice kod djece koja od samog početka, odnosno već drugu godinu, pohađaju ove sate. Djeca se sve više služe književnim hrvatskim jezikom«, kaže ova učiteljica, koja smatra i kako je djecu važno što više animirati i osigurati im zanimljive sadržaje poput nedavnog posjeta gradu Osijeku i nacionalnom parku Kopački rit te »Hrcko -

Mirko Ostrogonac, predsjednik MZ Stari Žednik

Nadvladati strahove

»Škola u ovoj mjesnoj zajednici se od početka uključila u upis djece u odjele na hrvatskom jeziku. Tada smo imali 12 potencijalnih učenika, ali na kraju je ipak bilo manje te nije bilo uvjeta za organiziranje takvog odjela. Od toga se odustalo te smo prihvatili opciju izučavanja izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Apeliram na roditelje da djecu upisuju i makar na ove izborne sate dok ne sazriju uvjeti u školi i šire za redovitu nastavu na hrvatskom jeziku. Mislim da bi roditelji trebali manje da strahuju od problema nastave u višim razredima osnovne škole, jer su 'porođajne' muke česte u svim procesima koji su na svom početku, pa i u ovome«.

vog« maskenbala na kojem su i njezini učenici redovito sudjelovali.

»Najvažnije je da nastava na hrvatskom postoji, makar i u ovom obliku, a nadam se da će se u ovoj školi vremenom formirati i odjel na hrvatskom jeziku«, zaključuje učiteljica.

ISKORISTITI MOGUĆNOST: »Što se tiče nastave na hrvatskom jeziku u okviru naše škole učenici pohađaju sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Broj djece koja pohađaju ove sate je promjenljiv. Redovito dajemo roditeljima prilikom upisa ovu mogućnost, a i ove i prošle godine oni su se odlučili za varijantu izučavanja predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture«, kaže ravnateljica ove škole Sonja Neorčić.

Govoreći više o radu škole ona ističe kako nastavu pohađa ukupno 185 učenika, od svakog razreda po jedan odjel te da se

Doma Čović

cijela nastava odvija u prijedpodnevnj smjeni. »Trenutačno puno radimo na rekonstrukciji školskog objekta, što podrazumijeva mijenjanje podova i kompletnu zamjenu vodovodne mreže. Potporu za rekonstrukciju dobivamo od Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i Općine Subotica. Planira se i sanacija krova, koja bi se trebala uraditi preko ljeta«, kaže ravnateljica.

Osim hrvatskog jezika, u školi se izborno izučava i mađarski jezik. »Redovita nastava na mađarskom ne postoji ali 25-ero djece izučava mađarski jezik s elementima kulture, koje se odvija u dvije grupe – za više i niže razrede«, objašnjava Neorčić. Ona smatra i da je školski kolektiv otvoren te da do sada nije bilo nekih negativnih konotacija glede nastave na hrvatskom jeziku. »Ako postoji mogućnost za formiranje odjela na hrvatskom jeziku, smatram da ju treba iskoristiti«, smatra ravnateljica.

Davor Bašić Palković

Djeca se sve više služe književnim hrvatskim jezikom

Šesto tisuća posjetitelja u Novom Sadu

Završen najveći poljoprivredni sajam u SiCG

*Ovogodišnji Međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu okupio je preko 2000 izlagača, posjetilo ga je oko 600.000 ljudi, a sva događanja je pratilo oko 600 novinara**
Najbolje poslovne rezultate zabilježili su proizvođači poljoprivredne mehanizacije

Piše: Dragana Popov

Međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu, kažu poznavatelji ove oblasti, najveći je Sajam u SiCG i jedan je od rijetkih sajmova u Europi koji još uvijek aktivno živi i privlači mnoštvo izlagača i stotine tisuća posjetitelja. Prema podacima PR službe novosadskog sajma kroz svih osam kapija Sajma, od otvaranja 14. pa do zatvaranja kapija

na eura, a najbolje poslovne rezultate zabilježili su proizvođači poljoprivredne mehanizacije. Na štandu »Res trade«, koji je uvoznik američkih John Deer traktora, prodani su svi izloženi »inteligentni kombajni«, koji imaju satelitsku navigaciju, odnosno njima upravlja satelit, a ne kombajner. Zahvaljujući toj tehnologiji, tijekom žetve kombajn »sam sebe podešava« i

sajma, a s druge strane »ozbiljni« programi na kojima se govorilo o problemima u poljoprivredi i stočarstvu u našoj zemlji i svjetskim trendovima, prezentacijama noviteta i strategija u svim oblastima poljoprivrede i gospodarstva, te ocjenjivanju kvalitete proizvoda.

PREKO 60 INOZEMNIH IZLAGAČA:

Po izvješću Novosadskog sajma inozemni gospodarstvenici s godinama pokazuju sve veće zanimanje za sudjelovanje na ovoj manifestaciji što dokazuje podatak da je deset država (Austrija, Njemačka, Nizozemska, Češka, Mađarska, Hrvatska, Slovenija, Poljska, Bugarska i Makedonija) kolektivno predstavilo svoje nacionalno gospodarstvo, a pedesetak država samostalno, i to iz Danske, Indije, Gane, Finske, Francuske, Belgije, Velike Britanije, Italije...

I ove je godine Hrvatska gospodarska komora (HGK) po peti put organizirala gospodarstvenike iz Hrvatske, te je njih 12 izlagalo pod njihovim imenom – na 65 četvornih metara 10 izlagača; podnih rešetki, mjerne opreme za vaganje, poljoprivrednih strojeva, strojeva za izradu beskonačnih žljebova te crpki, čavala itd. Iz Hrvatske obrtničke komore (HOK) predstavilo je svoje proizvode u Dvorani 11 izlagača, te samostalno »Kraš«, »Podravka«, »Agrija i Paneks« iz Čakovca, »Farmer« traktori i ostali ne manje važni i značajni. Osim toga na konferenciji za novinare predstavljene su i najavljene dvije sajamске priredbe Zagrebačkog Velesajma: MODERNAK – 22. međunarodni sajam ambalaže i tehnologije pakiranja i INTERGRAFIKA – 18. međunarodni sajam grafičke industrije i industrije papira, koje će ove godine od 7. do 10. lipnja biti prvi put održane zajedno na 12 tisuća četvornih metara izložbenog prostora gdje će se predstaviti 300 izlagača iz grafičke indu-

Potpredsjednik Općine Subotica Petar Kuntić na sajmu u Novom Sadu

21. svibnja, prošlo je oko 600 tisuća ljudi kako bi vidjeli štandove preko 2.000 izlagača, od kojih je trećina iz inozemstva, a više od polovice izloženih proizvoda stranog je podrijetla. Na završnoj konferenciji za medije dužnosnik Novosadskog sajma mr. Bojan Gajić rekao je kako su na 72. međunarodnom poljoprivrednom sajmu sklopljeni poslovi vrijedni nekoliko milijuna

dneвно može požnjati do 30 hektara. Na štandu »Agropanonke«, novosadskog uvoznika »Belarus« traktora, prodano je oko sto ovih poljoprivrednih strojeva.

Tijekom osam sajamskih dana održan je veliki broj raznovrsnih događanja, s jedne strane opuštajući, zanimljivi i atraktivni za sve posjetitelje, u kojima se ogledala atmosfera vašara kao preteče suvremenog

strije i industrije ambalaže i pakiranja, koji prate suvremene trendove i tehnologije.

MEĐUNARODNA RAZMJENA: Štand HGK posjetio je i potpredsjednik Općine Subotica *Petar Kuntić*, resorno zadužen za poljoprivredu, koji je za »Hrvatsku riječ« rekao kako je cilj njegovog posjeta Sajmu upoznavanje s najnovijim trendovima u suvremenoj poljoprivredi i svjetskim novitetima koje je ovogodišnji Sajam svakako imao. »U sklopu posjeta obišao sam štandove hrvatskih tvrtki te konstatiram kako je svakim danom međunarodna razmjena na sve većoj razini i da se otvaraju nove perspektive u oblasti uvoz-izvoz poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije«, zaključuje Kuntić i izdvaja Podunavlje kao oblast novih mogućnosti u bliskoj budućnosti.

Zanimljiv je slučaj »Poljoopskrbe«, međunarodne trgovinske firme sa sjedištem u Hrvatskoj, koja je u doba objedinjene Jugoslavije bila dio »Agrovojvodine – Agroopreme«, a koja je imala imovinu po čitavoj ex-Jugoslaviji, da bi nakon raspada države »Poljoopskrba« ostala u Hrvatskoj kao samostalna tvrtka, koja sada čeka na privatizaciju. Ravnatelj »Poljoopskrbe« dr. *Franjo Domingović* kazao je za »Hrvatsku riječ« da su svoje proizvode, poljoprivrednu mehanizaciju na prvom mjestu, izložili na prostoru »Agrovojvodine«, kojeg su koristili sve do devedesetih i sada nanovo, te da je njihovo pojavljivanje na Sajmu, na neki način, nastavak onoga gdje su stali. »Očekujem da će se suradnja između Hrvatske i SiCG poboljšati, da će se uvoz – izvoz povećati, da ćemo realizirati tzv. vezane poslove, odnosno mi Vojvodini kombajne, a oni nama suncokrete« rekao je *Franjo Domingović*.

Već treći put po redu, a pod organizacijom HGK, Tvornica ulja »Čepin« iz Čepina, Hrvatska, izlaže na Sajmu, a ovoga su puta došli s namjerom da nađu suncokret i uljanu repicu koju bi uvozili od vojvođanskih poljoprivrednika za vlastite potrebe. Po riječima predsjednika Uprave društva Čepin, ravnatelja tvornice ulja *Stjepana Komara* tvornica postoji preko 60 godina, još uvijek su državno poduzeće koje čeka na privatizaciju, a koje godišnje preradi preko 150 tisuća tona jestivog ulja za domaće (hrvatsko) tržište, ali i za inozemno – Mađarsku, Austriju... Za sada nemaju u planu izvoziti svoj proizvod u SiCG zbog cijene koja, kako je rekao ravnatelj Komar, nije konkurentna ovdašnjoj. »Pripremamo se za jesenski otkup suncokreta i uljane repice, što nas ovdje u Vojvodini najviše i za-

nima, te koristimo sajamsku prigodu da ostvarimo kontakte i sklopimo neke poslovne dogovore. Naše potrebe su od 10 do 20 tisuća tona suncokreta kojeg bismo otkupili od vojvođanskih proizvođača i redovito platili po konkurentnoj cijeni«, kazao je *Stjepan Komar*.

NOVITETI: PČELE, RIBE I PUŽEVI: Pokraj već ustaljenih najboljih domaćih uzgajivača konja, goveda, ovaca, svinja i živine s preko pet tisuća živih eksponata, po prvi puta su na ovogodišnjoj sajamskoj priredbi u stočnom dijelu bile izložbe puževa, primarne proizvodnje pčela i ribarstva, pa je u svrhu populariziranja ribarstva Ribarsko gazdinstvo »Dunav-Tisa-

MA: Priznanja najboljima uručili su ministrica poljoprivrede, šumarstva i vodogospodarstva *Ivana Dulić Marković* i glavni ravnatelj Novosadskog sajma *Aleksandar Andrejević*. Apsolutni lider kvalitete 72. međunarodnog poljoprivrednog sajma je po odluci stručne komisije Kompanija »Aleksandrija« čijim predstavnicima je uručena statua »Propinjanja«. Beogradskom poduzeću ITN uručen je veliki šampionski pehar Novosadskog sajma za vrhunsku razinu prikazanih inovacija na strojevima i opremi za sjemensku proizvodnju i spremanje zelene mase, kompaniji »Agropanonka MTZ Finke« u Novom Sadu dodijeljen je Srebrni šampionski pehar,

Na poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu bilo je 2.000 izlagača i oko 600.000 posjetitelja

Dunav izložilo na Sajmu akvarij od 500 litara s ribom koja se uzgaja u ribnjacima u Suseku i Futogu. Iako je Stručni odbor za govedarstvo na zasjedanju povodom Dana stočara ukazao na osnovni problem domaćeg govedarstva, da se svaka treća krava godišnje oteli, što je izuzetno mali postotak, tijekom Sajma je na svijet došlo pet teladi. Jedno je muško tele od hibridne austrijske krave, simentalke rase, po imenu »Hilda Srbija«, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo, okoliš i vodogospodarstvo Austrije poklonilo jednom od najuspješnijih poljoprivrednika u Vojvodini *Savi Vrbajcu* iz Krušedola, kao znak suradnje, podrške i pomoći koju austrijska Vlada pruža SiCG.

NAGRADE I PRIZNANJA NAJBOLJI -

a novosadskom »Maksikornu« i »Agrošumadiji« u Žirovnici kod Kragujevca uručen je Pehar novosadskog sajma. Pokraj dodjeljivanja tradicionalnih službenih priznanja i nagrada ovoga puta su i oni sretni posjetitelji mogli sa sajma ponijeti razne darove, kako od samog Sajma (traktor »Belarus« i dostavno vozilo »Gaz« te ulaznice za sljedeći sajam) tako i od izlagača, medeni pokloni »Vojvođanske banke«, pa mlin krunjač i prevrtač za sijeno i tako dalje.

Ovogodišnji Sajam pratilo je oko 600 novinara iz 166 televizija, novina, radija, specijaliziranih časopisa, novinskih agencija iz SiCG, Austrije, Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Hrvatske, Mađarske, Makedonije i Kine. ■

Eksplozije na vukovarskom području

Osude terorističkih akcija

Policajska uprava vukovarsko-srijemska izvijestila je o eksploziji dviju eksplozivnih naprava podmetnutih 22. svibnja ispred zgrada općina u Trpinji i Borovu kod Vukovara. U eksplozijama nije bilo ozlijeđenih, a policija traga za počiniteljima.

Prva eksplozivna naprava podmetnuta je u 1,25 sati u Borovu, a druga u 3,42 u Trpinji, navodi se u izvješću. Očevidom je utvrđeno da su eksplozije učinile veću materijalnu štetu na zgradama tih dviju općina.

Prema riječima glasnogovornika PU vukovarsko-srijemske *Miroslava Janića*, policija još traga za osobom koja je dan ranije bacila eksplozivnu napravu u stan u obnovi na I. katu stambeno-poslovne zgrade u Ulici dr. Franje Tuđmana u Vukovaru, pri čemu je prouzročena velika materijalna šteta.

Hrvatska Vlada najoštrije je osudila podmetanje eksplozivnih naprava u Borovu i

Trpinji. Predsjednik Vlade *Ivo Sanader* naložio je Ministarstvu unutarnjih poslova i drugim mjerodavnim sigurnosnim institucijama da intenziviraju istražne radnje te počinitelje tih kaznenih djela što prije uhitite i privedu pravdi, priopćeno je iz Vlade.

»Ovi ekscesi, čiji će počinitelji brzo biti otkriveni i sankcionirani, ne mogu i ne smiju utjecati na suživot i pomirenje na tom području, što je i trajno opredjeljenje Vlade Republike Hrvatske«, ističe se u priopćenju Vlade.

Podmetanje eksplozivnih naprava osudio je i hrvatski predsjednik *Stjepan Mesić* ocjenjujući da je riječ o »politički motiviranim terorističkim aktima«, te da Hrvatskoj najviše štete nerazjašnjenja ubojstva i kriminalne ili terorističke radnje pred turističku sezonu.

»Ovo je atak na srpsku stranku i državu, ali ne radi se ovdje samo o etnički motiviranom nasilju nego i o nasilju koje se graniči s terorizmom«, prenio je list izjavu saborskog zastupnika i predsjednika SDSS-a *Vojislava Stanimirovića*.

Podmetanje eksplozivnih naprava ispred zgrade općina Trpinja i Borovo Selo te u zgradi u kojoj je i sjedište stranke podunavskih Srba u Vukovaru osudio je i predsjednik HNV-a *Josip Zvonko Pekanović* koji je rekao da događaj može štetiti i državi i dobrosusjedskim odnosima između Hrvatske i SICG te izrazio nadu da neće prouzročiti ozbiljnije posljedice.

I poslije odgađanja posjeta Stjepana Mesića Srbiji i Crnoj Gori

Normalizacija međudržavnih odnosa kao prioritet

Predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* ocijenio je 18. svibnja da bi njegov posjet Srbiji i Crnoj Gori bio nezgodan u situaciji u kojoj se tisuće ljudi u Srbiji okupljaju pod simbolima koji u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, ali i u Srbiji, asociraju na stravične posljedice.

Mesić je telefonski razgovarao i s predsjednikom Srbije i Crne Gore *Svetozarom Marovićem* o normalizaciji odnosa između

dviju zemalja, a dvojica predsjednika razgovarala su kratko i prijateljski o tome da se dugoročno nastavi normalizacija odnosa između dviju država.

Predsjednik Državne zajednice Srbije i Crne Gore *Svetozar Marović* izjavio je kako ništa ne smije ugroziti odnose između SiCG-a i Hrvatske.

Marović je, kako prenosi podgorička agencija MINA, istaknuo da je u zadnjih

godinu i pol dana učinjeno mnogo na tim odnosima i da radikalne poruke, bilo s koje strane, neće ugroziti dobre i prijateljske odnose dviju država.

On je najavio da će se s hrvatskim predsjednikom *Stjepanom Mesićem* sastati u Beogradu početkom lipnja u sklopu 10. sjednice Igmanske inicijative. Ured predsjednika RH potvrdio je samo da je predsjednik Mesić primio poziv za sudjelovanje na 10. sjednici Igmanske inicijative, koja se u lipnju održava u Beogradu. Prošlogodišnja 9. sjednica Igmanske inicijative održana je u Zagrebu.

»Odluka hrvatskog predsjednika *Stjepana Mesića* da zbog četničkog skupa u Ravnoj Gori otkáže pripreme za posjet Beogradu nije miješanje u unutarnje stvari Srbije, ali ne treba usporavati procese suradnje zemalja regije«, izjavio je predsjednik Srbije *Boris Tadić*.

»Nema razloga za prekid priprema posjeta hrvatskog predsjednika *Stjepana Mesića* Beogradu zbog skupa u Ravnoj Gori, jer povijesne činjenice ne mogu biti prepreka najboljim odnosima SCG-a s Hrvatskom ili bilo kojom drugom državom, te se tome nema što dodati«, izjavio je tim povodom ministar vanjskih poslova Srbije i Crne Gore *Vuk Drašković*.

Predsjednici Boris Tadić i Stjepan Mesić

Poslije lokalnih izbora u Hrvatskoj u tijeku je formiranje novih koalicija

Principijelne koalicije ili održavanje na vlasti

Političke stranke i stručnjaci analiziraju rezultate lokalnih izbora održanih 15. svibnja. U tijeku su pregovori o novim koalicijama. Gledajući na razini Hrvatske, HDZ ima 26 vijećnika manje nego na prošlim lokalnim izborima. SDP ima 6 vijećnika manje. Najviše, čak 45 vijećnika, izgubio je HSS, dok HNS na razini Hrvatske ima 18 županijskih vijećnika više, ali je izgubio vlast u Zagrebu. Najveći uspjeh ostvarile su Hrvatska stranka prava i Hrvatska stranka umirovljenika.

Na izbore je izašlo manje od 40 posto birača. Pravaši imaju 45 vijećnika više u županijama nego 2001. HSLS se može smatrati gubitnikom izbora. IDS je malo županijskih vijećnika izgubio, a SDSS i DC u četiri su godine taj broj povećali.

Osigurano osam mandata u gradskom vijeću: Branimir Glavaš

No jedan drugi trend morao bi zabrinuti HDZ. Zbroje li se glasovi po županijama i pretoče na nacionalnu razinu, vladajuća stranka godinu i pol od parlamentarnih izbora izgubila je 7,5 posto potpore birača. Oporbeni blok vođen SDP-om u ovom trenutku uživa potporu 41 posto birača, ne bilježeći neki veći rast. Pravaši također, suprotno očekivanjima svojih vođa, u prosjeku imaju samo 9 postotnu potporu.

Sigurno je i da su najveći dobitnici ovih izbora jake političke osobnosti. Zvonimir Mršić u Koprivnici, Đurđa Adlešić u Bjelovaru, Stipe Gabrić Jambo u Metkoviću i Ivan Čehok u Varaždinu, pomeli su svoje političke suparnike. Kao i Milan Bandić u Zagrebu, koji je s nešto više od 100 tisuća glasova osigurao mjesto gradonačelnika i upravljanje s oko 6 milijardi kuna gradskog novca. To je 25 zastupničkih mjesta SDP-HSS-HSU-a u novom sazivu zagrebačke Skupštine. No pobjedničkoj koaliciji za natpolovičnu većinu nedostaje jedan zastupnički glas. Najveći gubitnik zagrebačkih izbora je HNS, koji je s SDP-om tijekom prošle četiri godine obnašao vlast u glavnome gradu. Od nekadašnjih 11, u novom sazivu Skupštine, zajedno s partnerima iz LS-a, imat će četiri zastupnika.

Ambiciozno u borbu za Zagreb ušla je i lista HDZ-HSLS-DC-HD. No Zagrepčani su im dali 15,40 posto glasova, te su osvojili 9 zastupničkih mjesta. Najveći rast bilježi zagrebački HSP. U prošli su saziv Skupštine ušli sa samo dva, a u novi sa šest gradskih zastupnika.

Druga, ili prva zvijezda lokalnih izbora jest Branimir Glavaš koji je od 42.231 građanina Osijeka, njih 10.537 svoj je glas dalo nezavisnoj listi Branimira Glavaša i tako mu osiguralo 8 mandata u Gradskom vijeću.

Hrvatski premijer i predsjednik HDZ-a Ivo Sanader izjavio je da će prihvatiti svaki prijedlog o koaliranju HDZ-a i bilo koje druge stranke za koji se odluče članovi lokalnih ograna, jer oni, rekao je, najbolje procjenjuju situaciju.

Kako su Srbi u Kninu osvojili relativnu većinu, očekivali su i koaliciju s partnerom iz Sabora – HDZ-om. No, lokalni HDZ poručuje da stvara koaliciju stranaka s isključivo hrvatskim predznakom.

Josipa Rimac, nositeljica liste HDZ-a izjavila je da je postignut dogovor koji je bio i prije izbora – Kninom će poslije izbora vladati: Hrvatski blok, HDZ-HSLS i HSP, a SDSS, koji je osvojio čak 8 od 17 mjesta u Gradskom poglavarstvu, isključen je iz svih kombinacija.

Vrijeme je za dobru vlast: Milorad Pupovac

Predsjednik SDSS-a Milorad Pupovac rekao je kako nije vrijeme za prerane izjave a još manje za one koje govore o jednoj etničkoj vlasti u Kninu. Sastavljanje vlasti bez SDSS-a za Pupovca je u suprotnosti s Ustavnim zakonom i dobrom politikom. Drži da je Knin umoran od samo srpske i samo hrvatske vlasti. Vrijeme je, kaže, za dobru vlast, u kojoj će sudjelovati i Srbi.

H. R.

V I J E S T I

Imenovan gradski arhitekt

Predsjednik Općine Subotica Géza Kucsera najavio je 23. svibnja na konferenciji za novinare da će od 1. lipnja funkciju glavnog gradskog arhitekta obavljati *Zsombor Szabó*.

On je istaknuo da je riječ o njegovoj osobnoj odluci budući da koalicija nema nikakvo pravo utjecaja na imenovanje gradskog arhitekta i menadžera, a sve na temelju novog Zakona o lokalnoj samoupravi.

»Odluku sam donio na osnovu stručnosti, uvida u radove *Zsombor Szabó*a i na osnovu razgovora o idejama u kom pravcu, u urbanističkom

smislu, Subotica mora ići«, rekao je Kucsera.

Kucsera je dodao da su neki kandidati odbili obavljanje te funkcije pošto je ipak riječ o »političkoj funkciji«.

Gradonačelnik Subotice rekao je i da će za tjedan dana imenovati gradskog menadžera.

Dragan Trklja novi predsjednik OO DS-a

Općinski odbor Demokratske stranke je 20. svibnja na 5. redovitoj Izornoj Skupštini izabrao *Dragana Trklju* za novog predsjednika OO DS-a.

Na izornoj su Skupštini izabrani i članovi Općinskog odbora.

Dragan Trklja, koji je i zamjenik predsjednika Općine Subotice je u izjavi rekao da će politika DS u Subotici biti politika kontinuiteta i da će DS učiniti sve da vladajuća koalicija u Subotici bude u funkciji građana.

Dosadašnji predsjednik OO DS *Oliver Dulić* je istaknuo kako je u posljednje dvije godine kada je on obnašao predsjedničku funkciju Demokratska stranka u Subotici izrasla u ozbiljnu političku snagu.

»Više nijedna odluka u ovom gradu ne može biti donijeta bez Demokratske stranke. Vidljiv je zaokret biračkog tijela ka građanskim opcijama i mi ćemo biti nositelji te opcije u Subotici«, rekao je Oliver Dulić.

Gospodarska situacija nepromijenjena

»**P**rekovremeni rad, porezi i doprinosi za mirovine radnicima se ne isplaćuju u pojedinim poduzećima, što ukazuje da se gospodarska situacija u četiri mjeseca ove godine nije mijenjala, a najavljuju se i nova otpuštanja radnika. Osim toga, na lokalnoj razini se ne primjećuju pozitivni pomaci koje ističe Vlada«, naveo je 20. svibnja predsjednik Općinskog vijeća Saveza samostalnog sindikata u Subotici *Milan Popović*.

»U Subotici se ne osjete pozitivni pomaci koje Vlada navodi. Stoga bi Vlada, skupa s lokalnom samoupravom i sindikatima, trebala izraditi program specifičan za Suboticu i ovo područje. Tako

bi i Vlada pomogla otvaranje radnih mjesta«, rekao je Popović. Ovakva situacija ogleda se ne samo u gospodarstvu, već i u školstvu, zdravstvu i sudstvu. Ako se nastavi nepovoljan gospodarski trend, mogući su sindikalni prosvjedi na jesen«, ističe Popović i dodaje da se u mnogim poduzećima ne poštuje kolektivni ugovor. »Ne isplaćuju se plaće, prekovremeni i noćni rad, a ne plaćaju se ni doprinosi. Postoji suradnja s inspekcijom rada ali se prije toga pokušava s direktorima poduzeća riješiti problem«, kaže predsjednik Samostalnog sindikata u Subotici. Ovakav trend osobito je izražen u manjim privatnim poduzećima, te u poduzećima metalne struke.

Proljetni sajam »INTEREXPO«

Međunarodni proljetni sajam »Interexpo« održat će se u Subotici od 1. do 4. lipnja u Expocentru, na Paličkoj cesti. Deveta po redu, ova će sajamska manifestacija okupiti gospodarstvenike iz svih gospodarskih grana, no posebna će se pozornost posvetiti poljoprivredi, prehrani, građevinarstvu i auto-moto industriji, najavio je direktor »Magnotrona« *László Bóni*. Među modelima koji će biti izloženi bit će najnoviji »Mercedesi«, »Opeli«, »Jeep«-ovi. Na sajmu će se predstaviti gospodarstvenici iz 10 zemalja iz okruženja, ali i iz nekih geografski udaljenih zemalja – Indonezije, Kine. Bóni je najavio da će biti i izlagača iz Hrvatske, ali najveći broj njih doći će iz Mađarske. Na 1.500 zatvorenog i 3.000 četvornih metara otvorenog izložbenog prostora očekuje se oko 150 izlagača. Direktor »Magnotrona«, kako je istaknuo, ne očekuje da će slična sajamska manifestacija koja se održava gotovo istodobno pored Dvorane sportova umanjiti interes poduzetnika i Subotičana za tradicionalni subotički sajam na Paličkoj cesti

Susret gospodarskih komora Segedina i Subotice

Susret gospodarskih komora Subotice i Segedina održan je 18. svibnja u Subotici u okviru programa »Europska unija nam dolazi u kuću – Vojvodina«, koji je financiralo Ministarstvo za gospodarstvo i promet Mađarske.

Na ovom susretu, domaćim su gospodarstvenicima predstavljene podaci značajni za plasman proizvoda i uspješno uključivanje na tržište Europske unije, dok su mađarskim gospodarstvenicima predstavljeni projekti za financiranje u okviru programa prekogranične regionalne suradnje. *György Gilyan* iz mađarskog Ministarstva za gospodarstvo i promet izjavio je da je mađarska vlada spremna putem predavanja upoznati sve vojvođanske gospodarstvenike s propisima Europske unije. On je dodao da je mađarska vlada formirala i nekoliko fondova za poticaj gospodarskog povezivanja. Prema njegovim riječima, mala i srednja i poduzeća imaju veliku šansu na izlazak na veliko europsko tržište, ali moraju zadovoljiti europske standarde.

Skupština Općine Subotica donijela odluku

Osniva se fondacija za omladinsku kulturu

Deseta sjednica Skupštine Općine, koja se nije uspjela održati 26. travnja zbog nedostatka kvoruma, održana je 24. svibnja. Točka dnevnoga reda, koja je tada bila razlogom nesuglasica unutar koalicije SVM-DSHV-LSV-DS-G 17 Plus, ovoga puta je bila predmetom dvosatne rasprave koja se završila usvajanjem odluke o osnivanju Fondacije za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »FOKUS« koja je, međutim, u odnosu na prvobitni prijedlog izmijenjena nizom amandmana.

»FOKUS« U FOKUSU: Dok je, kako se vidjelo, unutar vladajuće koalicije postignut kompromis oko ovoga prijedloga, stranke i vijećnici s lista skupine građana koji čine oporbu u skupštini (SRS i Mirko Bajić), prvo su uputili zahtjev da se ova točka skine s dnevnog reda, a kako to nije prihvaćeno uputili su niz primjedbi glede »materijalnih i proceduralnih manjkavosti«.

Rasprava se vodila i oko toga kakve će programe podržavati ova fondacija kao i oko toga je li mladeži Subotice potrebna fondacija ili omladinski kulturni centar. U prvobitnom prijedlogu odluke o osnivanju fondacije, kako je navedeno u dopuni ove odluke, bilo je niz propusta koji su amandmanima ispravljeni. Između ostalog prijedlog odluke nije sadržavao oznaku predlagача, pravnu osnovu prijedloga, obrazloženje, oznaku izvršitelja i rokove za izvršenje, kao i izvor sredstava potreb-

nih za realizaciju. Dopunom, odnosno amandmanima, određeno je, između ostalog, da je predlagач predsjednik Općine, da je sjedište u zgradi »Nove Općine«, da se u utvrđivanju i realizaciji programa konkretnih projekata vodi računa o jezičnoj strukturi stanovništva Općine Subotica, da se proširuju ciljevi koje fondacija ostvaruje, uzimajući u obzir interkulturalni i multikulturalni karakter Subotice te da će se za svaku jezičnu zajednicu angažirati honorarno plaćena odgovorna osoba.

nog, kulturnog i umjetničkog prostora, promocija vrijednosti otvorenog i demokratskog društva, umjetnosti i kulture, kao i socijalne edukacije; promocija interkulturalnog (razmjena pojedinačnih kulturnih zajednica u društvu) i multikulturalnog (označava zajedničke oznake pojedinačnih kulturnih zajednica) karaktera Općine Subotica – uz potpuno i bezuvjetno omogućavanje izražavanja na materinim jezicima svih sudionika u projektima – sudjelovanje i kreiranje foruma i kreativnih ra-

Ipak »Fokus«: sa sjednice SO Subotica

U obrazloženju ove odluke se navodi kako su razlozi za osnivanje fondacije »promoviranje kulture kao načina života i stvaranja nove filozofije oblikovanja društve-

dionica, iniciranje i realizacija projekata u suradnji s nevladinim organizacijama u sredini i šire, regionalna društvena i kulturna suradnja omladinskih društvenih grupa i iniciranje i realizacija internacionalnih projekata«.

Pokraj toga određeno je da Upravni odbor u roku od 30 dana od dana imenovanja njegovih članova donosi Statut fondacije a zatim i program te da se sredstva potrebna za realizaciju izdvajaju iz proračuna Općine Subotica za 2005. godinu u visini od 2.999.000 dinara.

Nakon što je usvojena ova odluka, Skupština je u idućih sat i pol zasijedanja usvojila niz odluka više formalne prirode, između ostalog o davanju suglasnosti na odluke o dopunama statuta mjesnih zajednica te odluku o utvrđivanju djelatnosti tržnice komunalnom djelatnošću.

J. Dulić

Oporba zatražila izvanredno skupštinsko zasjedanje

Jedna trećina oporbenih vijećnika Skupštine Općine Subotica podnijela je 19. svibnja zahtjev za sazivanje hitne, izvanredne sjednice. Vijećnici zahtijevaju skupštinu raspravu o samo dvije točke dnevnog reda – kao prvo, da se vijećnici informiraju o pokretanju istražnih postupaka protiv bivših i sadašnjih čelnika lokalne samouprave, te da Skupština donese zaključak kojim bi se od mjerodavnih tijela službeno zatražila hitna i sveobuhvatna istraga o zlouporabama u raspolaganju novcem iz općinskog proračuna, poslovnim prostorima i općinskim stanovima.

Predsjednik Skupštine Općine Saša Vučinić izvijestio je vijećnike da je rok sazivanja prema zakonu dvadeset dana, te kako će sjednica biti sazvana najkasnije do 9. lipnja.

Zahtjev je potpisalo 23 vijećnika vijećničkih skupina »Mogućnost«, Pokret Snaga Srbije »Bogoljub Karić«, Demokratske stranke vojvođanskih Mađara i Srpske radikalne stranke.

Posjet predsjednika HNV-a Bačkom Monoštoru

Veliki potencijal sela

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Zvonko Pekanović upoznao se s problemima i potrebama Bačkog Monoštora, te obećao potporu HNV-a pri realizaciji važnih infrastrukturnih projekata

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Zvonko Pekanović bio je 18. svibnja u posjetu Bačkom Monoštoru u okviru kojega je obišao osnovnu školu, mjesnu zajednicu i župni ured.

Svrha posjeta bilo je upoznavanje s problemima sela i planiranje njihovog rješavanja uključujući sve gospodarske, kulturne i institucionalne subjekte u okruženju.

POTPORA ZA DOGRADNJU OSNOVNE ŠKOLE: Prilikom posjeta Osnovnoj školi »22. oktobar« razgovaralo se o potrebama i mogućnostima rješavanja problema s kojima se škola suočava, a trenutačno je najznačajniji nastavak druge faze izgradnje nove školske zgrade.

U razgovoru s tajnikom MZ Zoranom Milerom, direktorom škole Sinišom Milivojevićem i dopredsjednikom HNV-a Stipanom Šimunovićem predstavljani su do sada postignuti rezultati i budući planovi kako bi se djeci u Monoštoru omogućilo da imaju normalnu uvjete za školovanje. Kraj dijela sredstava koja se osiguravaju iz proračuna Općine Sombor, dogovorena je i podrška predsjednika HNV-a prilikom zahtijevanja sredstava iz pokrajinskog proračuna.

Prilikom posjeta školi u Bačkom Monoštoru također je bilo riječi o uvođenju nastave na hrvatskom jeziku, a svoju punu podršku ovom projektu pružili su predstavnici škole i Mjesne zajednice, kao i dopredsjednik HNV-a Stipan Šimunović, koji su na sebe preuzeli obvezu informiranja roditelja djece o načinima realizacije i prednostima školovanja na hrvatskom jeziku, te o mogućnostima nastavka i stipendiranja školovanja u Republici Hrvatskoj.

INFRASTRUKTURNE POTREBE SELA: U prostorijama MZ Bački Monoštor nastavljani su razgovori o ostalim aktivnostima i projektima koji su neophodni za poboljšanje uvjeta života u selu. Zoran Miler je predstavio srednjoročne planove razvoja mjesne zajednice u koje se ubrajaju izgradnja puta Kupusina – Bački Monoštor, nastavak II. faze izgradnje škole, obnova crkve, intenziviranje razvoja turizma i rješavanje komunalnih problema. Također je izrazio veliku podršku ovakvom načinu djelovanja novog predsjednika HNV-a, koja obuhvata obilazak mjesta u kojima žive Hrvati i upoznavanje na licu mjesta sa specifičnim problemima lokalnih zajednica.

Predsjednik Pekanović je istaknuo kako Monoštor ima izuzetno povoljan geografski položaj jer se nalazi na glavnom europskom vođenom putu, što kraj prirodnih resursa može biti izuzetno značajan faktor brzog i kvalitetnijeg razvoja sela. Za sve ideje i projekte koji su usmjereni u ovom cilju, ali i za konkretne probleme koji se pojave u Monoštoru obećana je podrška predsjednika HNV-a. Istaknuta je i potreba informiranja Hrvatskog nacionalnog vijeća o aktivnostima u Bačkom Monoštoru, kako bi se razgovorom i podrškom osiguralo uspješnije realiziranje projekata.

Predsjednik HNV-a Josip Zvonko Pekanović u Bačkom Monoštoru

APEL ZA POMOĆ U REKONSTRUKCIJI CRKVE: Tema sastanka s kapelanom župe u Bačkom Monoštoru, vlč. Robertom Kozmom, bila je rekonstrukcija crkve, te načini i modeli financiranja ovog projekta. Istaknuta je potreba za prezentiranjem ovog kulturnog blaga široj javnosti, tako da je u izradi web prezentacija koja će sadržavati sve podatke o crkvi i župi u Bačkom Monoštoru.

Vlč. Kozma istaknuo je kako je do sada osigurano oko 20 posto sredstava potrebnih za rekonstrukciju tornja, što je dovoljno za početak radova, ali je potrebno još dosta sredstava kako bi se crkva sv. Petra i Pavla dovela u stanje koje neće ugrožavati sigurnost mještana i biti dostojan reprezent vjerske kulture Bačkog Monoštora.

Također je apelirano na sve one koji su u mogućnosti financijski pomoći obnovu crkve, da to učine u Župnom uredu u Bačkom Monoštoru ili da sredstva uplate na žiro račun MZ Bački Monoštor 840-71647-42 RJUP Sombor, kao namjenska sredstva sa naznakom »Za rekonstrukciju crkve«.

U okviru posjeta Bačkom Monoštoru predsjednik HNV-a Josip Pekanović posjetio je i staru školsku zgradu koja se nalazi u stanju opasnom po život učenika i uvjerio se o neophodnosti rješavanja problema škole u što skorijem periodu. Posjet rekonstruiranom Domu kulture i knjižnici u Bačkom Monoštoru bili su optimističnijeg karaktera jer je ovaj lijepo uređen prostor na raspolaganju aktivnim udrugama iz sela, a posjeduje i kompletnu multimedijalnu opremu za organiziranje kulturnih i drugih manifestacija.

Zaključujući svoj posjet Monoštoru Pekanović je podvukao kako se još jednom uvjerio kolike su mogućnosti Bačkog Monoštora, ali je potrebno imati pozitivne ideje za čiju realizaciju je neophodno uključiti cijele lokalne zajednice, kako bi se maksimalno iskoristili veliki potencijali sela.

Aleksandar Forgić

Šesnaesti festival tamburaških orkestara Srbije

Visoka razina interpretacije

Zlatnu plaketu osvojio je Subotički tamburaški orkestar na festivalu u Rumi

RUMA – U velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi u subotu 21. i nedjelju 22. svibnja održan je 16. festival tamburaških orkestara Srbije. I ovoga puta je Subotički tamburaški orkestar bio su-

dionik ovog natjecanja i dobio nagradu: zlatnu plaketu, osvojivši pri tom 98 bodova od ukupnih 100 od strane stručnog žirija. Nije to bila jedina nagrada. Ovaj orkestar dobio je i nagradu publike.

U dvije večeri natjecali su se tamburaški orkestri iz: Banja Luke, T. O. »Bisernica, »KUD« Abrašević – Šabac, Tamburaški orkestar »Srem« iz Srijemske Mitrovice, Tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec« iz Rume, Tamburaško društvo »Panonija« Novi Sad, T. O. KUD »Svetozar Marković« – Novi Sad, Gradski tamburaški orkestar »Branko Radičević« iz Rume i Juniorski i veliki Subotički tamburaški orkestar.

Po propozicijama ovoga festivala svaki orkestar treba izvesti praižvedbu skladbe pisane za tamburaški orkestar, jednu kompoziciju iz tamburaške literature, pjesmu s vokalnim solistom i na kraju narodno kolo ili ples.

Može se reći da su tamburaški orkestri pokazali visoku razinu interpretacije i da su oni tamburaški orkestri koji inače slove za najbolje ansamble to potvrdili i ove godine.

A. Piuković

Turistička šansa u »Offroadu«

Najavljen petogodišnji aranžman

SOMBOR – Predstavnici reli-organizacije »Offroad – Camel Trophy« iz Austrije posjetili su tijekom vikenda Sombor i njegovu okolicu, kako bi »snimili« terene na kojima bi se moglo organizirati ovo atraktivno takmičenje. Nakon obilaska terena goste iz Austrije u pratnji *Bogdana Čujića*, direktora Turističke organizacije općine Sombor, primio je predsjednik Općine dr. *Jovan Slavković*.

»U okolini Sombora prepoznali smo nasipe, gudure, pješčanike i šumske terene kao veoma pogodne za treninge i takmičenja«, izjavio je *Dietmar Heimo Schmidt*, inače zastupnik američke firme JEEP za Austriju.

Schmidt je dodao kako »ovakav prijam somborskih domaćina izuzetno ohrabruje«, i da će po povratku u svoju zemlju, »nakon sagledavanja svih potencijala ovih terena, na stojati da Sombor i njegovu okolicu uvrstiti u svoje programe«.

Cilj ovog posjeta je, kako je tijekom razgovora najavljeno, da se napravi petogodišnji aranžman koji će u određenom mjesečnom ritmu okupljati oko 30-40 skupina sudionika Offroada, sudaca, članova obitelji sudionika takmičenja, njihovih prijatelja, uglavnom uspješnih poslovnih ljudi kojima je Offroad opuštanje, a tijekom godine ovaj događaj bi mogao u Sombor dovesti i do 5.000 turista, prognoziraju licencirani organizatori – Agencija »Pan Europa ADRIJATIC« iz Beograda.

Izražavajući dobrodošlicu gostima iz Austrije i otvorena vrata za suradnju, Slavković je tijekom neformalnog razgovora gostima predstavio prateće turističke sadržaje, smještajne kapacitete i bogatu povijest Sombora. ■

Dvanaesti međunarodni Festival kazališta za djecu

SUBOTICA – Tijekom ovoga tjedna Subotica je ugostila mnogobrojne glumce kazališta za djecu. Dvadeset i dvije predstave iz cijelog svijeta, iz 20 zemalja, na zadovoljstvo djece našeg grada igrano je u kazališnim dvoranama, ulicama i trgu. Među njima, našli su se i umjetnici iz Republike Hrvatske. Mladi, budući glumci lutkari sa Umjetničke akademije iz Osijeka otvorili su Festival izvadkom iz svoje predstave Čovjek-lutka: Lutka-čovjek. Riječko Gradsko kazalište lutaka odigralo je predstavu Damjanovo jezero, a mališane na Trgu zabavljao je Klauvn Slavek, Lutkarskog kazališta »Medo« iz Zagreba. ■

Jedan dan u Segedinu

Posjet Subotičana povodom Dana grada Segedina

*Smotra folklor nacionalnih manjina * Vašar na mostu * Festival vina*

Piše: Olga Perušić

Članice HKC »Bunjevačko kolo« u Segedinu

Segedin je 21. svibnja 1719. godine postao slobodan grad potpisivanjem dokumenta o priznanju statusa grada od strane kralja Karla III. U dokumentu darivanja prikazan grb postao je novi grb grada. Proslava 286 godina priznatosti Segedina za kraljevski grad ove je godine trajala punih pet dana, od 18. do 22. svibnja, a satkala je veoma različite manifestacije za svačiji ukus.

Održavanje više od dvije stotine programa na pet lokacija okupilo je proteklih dana mnogo posjetitelja, pa tako i žitelje partner-skog grada Subotice.

DUGONICS TRG: Jedna od manifestacija bila je smotra folklor nacionalnih manjina koja se održavala na Dugonics trgu. Program su otvorili organizatori ove manifestacije – predsjednik Udruge samouprava nacionalnih manjina *László Kövér* i predsjednik Kuće nacionalnih manjina dr. *István Tóth*, koji su izrazili za-

dovoljstvo što manjine koje žive u Segedinu mogu uveličati ovaj praznik i predstaviti svoju tradiciju ostalim sugrađanima. Posjetitelji su mogli uživati u raznim koreografijama i glazbenim izvedbama nacionalnih manjina Grka, Hrvata, Slovaka, Nijemaca, Jermena, Rumunja i Ukrajinaca koje djeluju u Segedinu preko svojih samouprava. Na poziv Hrvatske manjinske samouprave Segedina u programu je sudjelovao i ansambl HKC »Bunjevačko kolo«, koji je predvodio *Davor Dulić*, a ovom prigodom predstavili su se Baranjskim igrama i Momačkim kolom. Ovu proslavu uveličao je svojom nazočnošću i savjetnik veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti *Davor Pomykalo*, kao znak podrške hrvatskoj manjini na jugu Mađarske.

NA MOSTU: Opsežan kulturni program održavao se i na drugim trgovima, te su žitelji mogli uživati u narodnoj, inozemnoj ili tzv. uličnoj glazbi. Organizirano je bilo predstavljanje zanata, gdje su se zainteresirani mogli uključiti i ponešto naučiti, a mnogi su pratiti ulično kazalište, narodne igre i filmove. U dva dana grad Segedin je ugostio mnogobrojne izlagače na jednom neuobičajenom mjestu, naime, most u centru grada bio je zatvoren za promet, pa je tako bio preplavljen najraznovrsnijim proizvodima raznih zanata koje se rijetko mogu naći u prodavaonama. Nazočni su bili i ulični fotografi, marionete, pajaci, a u službi su bile i kočije s upregnutim magarcima. Posjetitelji su se mogli informirati o budućim dešavanjima u gradu i okolici, kao i o turističkoj ponudi Hrvatske, posredstvom štanda Hrvatske turističke agencije. Cijeli grad je bio obavljen zabavom kako koncertnim dešavanjima tako i čarima zabavnog parka.

SÉCHENY TRG: Otvorio se festival vina koji je ove godine okupio 66 vinara i trgovaca smještenih u male paviljone. Vitezo-vi vinskog reda Subotičko-horgoške pešćare Arena Zabatkiensis, na poziv domaćina, sudjelovali su u ceremoniji svečanog otvaranja Festivala vina. Parada vinskih redova krenula je od Dugonics trga, kroz centar Segedina do Vinske ulice i centralne bine u parku pokraj Skupštine Općine. Vitezovi vina iz Subotice bili su nazočni i na svečanom prijemu u Gradskoj kući u Segedinu povodom Dana Segedina. U posjetu partnerskom gradu prisustvovao je i predsjednik SO Subotica *Géza Kucsera*. Na svečanom otvorenju renovirane male pozornice gradonačelnik Segedina *Láslo Botka* istaknuo je kako je Segedin dobio povijesnu šansu kada je postao kraljevski grad, kao i prije godinu dana pridruživanjem Europskoj uniji. Naglasio je kako sada žive slobodni i ponosni uz velike mogućnosti napredovanja zajednice. U istoj renoviranoj dvorani nagrađeni su i počasni žitelji grada, a navečer vani se mogao vidjeti fantastičan vatromet.

Predsjednik IV APV Bojan Pajtić posjetio Općinu Bač

Potpora pograničnim općinama

Nadbiskup Stanislav Hočevar pozvao je na početku služenja svečane mise predstavnike župne zajednice i predstavnike pokrajinske i lokalne vlasti na pokajanje kao zalog novom životu Mr. Bojan Pajtić je istaknuo da je njegovo današnje prisustvo i odraz nastojanja i politike Izvršnog vijeća da suživot različitih nacionalnih zajednica učini uspješnim, te da poštovanje takvih stavova predstavlja imperativ i obvezu svih koji su u toj zajednici*

BAČ – »Kada u Vojvodini ne bi bilo Slovaka, Mađara i ostalih pripadnika nacionalnih zajednica, ne bi bilo ni Vojvodine«, kazao je predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine mr. Bojan Pajtić u Selenči, gde je 22. svibnja, na poziv rimokatoličke zajednice i Općine Bač, prisustvovao svečanoj proslavi crkvenog proštenja Župe Svetog Trojstva. Predsjednik Pajtić je ovom prilikom izrazio i posebnu zahvalnost Općini Bač, koja je svoju solidarnost i nesebičnost pokazala prilikom upućivanja znatne pomoći banatskim općinama pogođenim od poplave.

SUSRET S GOSPODARSTVENICIMA: Prisustvovanju svečanoj misi prethodio je susret predsjednika Pajtića s voditeljima najznačajnijih izvozno orijentiranih poduzeća – korisnicima kredita pokrajinskog Fonda za razvoj i njihovim domaćinom, predsjednikom Skupštine Općine Bač Tomislavom Bogunovićem. Riječ je o poduzećima, korisnicima kredita pokrajinskog Fonda za razvoj – DOO »Slovan-progres« iz Selenče, DP »Slavija« Bač, DP »Labudnjača« Vajska, kao i Udruzi metlara iz Selenče, koja 97 posto svoje proizvodnje upućuje na strana tržišta.

Predsjednik Pajtić je istaknuo da ova poduzeća zaslužuju punu potporu Izvršnog vijeća, s obzirom da je riječ o izvozno orijentiranim poduzećima, koja upošljavaju značajan broj građana i zaslužna su za unapređivanje gospodarstva u svom kraju. Pajtić je kazao da u pogranične općine, kojima pripada i Bač, ranije nije dovoljno investirano te da će Izvršno vijeće i dalje pružati potporu razvoju gospodarstva i poljoprivrede u ovom kraju, te da je Izvršno vijeće već odobrilo milijun dinara za dovršetak općinske zgrade u Baču, a u gospodarstvo i poljoprivredu ovog kraja do sada je preko pokrajinskog Fonda za razvoj investirano 22 milijuna dinara.

Na novosadskom sajmu poljoprivrednim

Nadbiskup Hočevar, svećenici i izaslanstvo IV APV na čelu s predsjednikom Pajtićem u Selenči

proizvođačima uručeni su ključevi za 30 novih traktora, zahvaljujući potpori pokrajinskog Garancijskog fonda, a kako je Pajtić najavio, poljoprivredne proizvođače, koji surađuju sa šećeranom u Crvenki, tijekom iduće nedelje očekuje potporu za još četrdeset traktora.

Većina spomenutih poduzeća treba dovršiti započeti proces privatizacije i prema riječima njihovih voditelja, dalje investirati u razvojni program i pomoći kod izvoza je od ogromnog značaja. Prema riječima predsjednika Skupštine Općine Tomislava Bogunovića, Općina Bač jedna je od rijetkih gdje nije provedena plinifikacija. Riješavanje ovoga pitanja imalo bi veliki značaj za unapređivanje gospodarskog razvoja u Općini Bač, te firmama osiguralo veće šanse za natjecanje na inozemnim tržištima.

POKAJANJE KAO ZALOG: Svečanoj misi u Katoličkoj crkvi, koju je služio nadbiskup beogradski Stanislav Hočevar, a konceblierirao je župnik Marijan Dej, pri-

sustvovali su predstavnici Nacionalnog vijeća Slovaka, Ambasade Republike Slovačke u Beogradu, kao i predstavnici svećenstva svih konfesija s teritorija općina – Bač, Odžaci i Bačka Palanka.

Nadbiskup Stanislav Hočevar pozvao je na početku služenja svečane mise predstavnike župne zajednice i predstavnike pokrajinske i lokalne vlasti na pokajanje kao zalog novom životu.

Predsjednik Pajtić se na poziv rimokatoličkog svećenstva obratio prisutnim vjernicima na kraju svečane mise riječima koje su pozivale na ljubav, povjerenje i toleranciju. Pajtić je istaknuo da je njegovo današnje prisustvo i odraz nastojanja i politike Izvršnog vijeća da suživot različitih nacionalnih zajednica učini uspješnim, te da poštovanje takvih stavova predstavlja imperativ i obvezu svih koji su u toj zajednici. Samo onaj tko nije spreman za ovakav oblik tolerancije predstavlja manjinu, poručio je ovom prilikom Pajtić.

D.J.

Kirbaj u Kukujevcima

Presveto Trojstvo

Blagdan Presvetog Trojstva crkveni je god u Kukujevcima još od početka 18. stoljeća, kada se nakon progona Turaka iz Srijema obnavlja katolička župa, kojoj jedno vrijeme pripadaju i filijale u Gibarcu i Erdeviku. Župom su u početku upravljali franjevci iz Šarengrada, a zajedno s još 18 župa iz Srijema pripojeni su 1781. godine udruženoj biskupiji Bosanskoj i Srijemskoj sa sjedištem u Đakovu.

Još je carica Marija Terezija dala graditi u Kukujevcima novu župnu crkvu, a usmena predaja kaže da je u Kukujevcima građena Crkva Presvetog Trojstva prema nacrtu župne Crkve sv. Ilije u Vinkovcima, i obrnuto, da je u Vinkovcima, koji su u to vrijeme već bili trgovište, građena crkva prema nacrtu iz Kukujevaca, a da su slučajno ili namjerno, zamijenjeni nacrti na Bečkome dvoru.

Kukujevci su poveliko i lijepo uređeno selo u Srijemu, u istočnome dijelu šidske općine, 12 km. udaljeno od Šida, smješteno na blagim padinama Fruške gore uz regionalnu cestu Osijek-Beograd, željezničku prugu Beograd-Zagreb i nedaleko od autoceste Beograd-Zagreb. Prema popisu iz 1991. imali su više od 2000 stanovnika u 615 kućanstava, a prema nacionalnoj strukturi najviše je bilo Hrvata, gotovo 90 posto, Srba 4,7 posto, Jugoslavena 3,5 posto i nešto manje od 3 posto ostalih – Mađara, Rusina, Nijemaca, Slovaka, Ukrajinaca, Makedonaca, Albanaca i Crnogoraca. Vrijedni su domaćini opskrbili selo svom potrebitom infrastrukturom, a centar sela krasile su župna Crkva Presvetog Trojstva i nova škola. Inače pučka je škola u Kukujevcima postojala još od 1833. a pohađalo ju je 70 dječaka i 50 djevojčica.

Kukujevci su vrlo staro naselje, a kako bilježi mr. Đurčić, spominju se u pisanim dokumentima davne 1275. pod nazivom

Kukey. U popisu moravičkog arhidakona-ta spominju se kao naselje Kukurkudhel, a u povelji ugarskoga kralja Matije Korvina spominju se kao Kukojevci, a tek od 1880. javlja se današnji naziv Kukujevci.

»Eh, kakvi su kirbaji bili u Kukujevcima«, sjeća se *Marko Marošević*. »Gosti su dolazili još uoči kirbaja, a odlazili na pojutarje, jer naš kirbaj je uvijek bio nedjeljom. Dolazili su sa svih strana, a u našu veliku

Marijan Kraljević s obitelji

Crkvu Presvetog Trojstva ne možeš ući. Uvijek je bila puna ko šibica. I tako sve do početka 90-tih kada je počelo gledanje poprijeko, odvođenje u Šid na »razgovore«, premlaćivanje pa i ubojstva. Što smo mogli, morali smo seliti. Ta mislio sam, mora netko i ostati u selu, a onda su nas u kolovozu 1995. sve istjerali. I zamislite, od naše su divne crkve napravili stolarski 'veršet'.

Danas smo rasuti diljem Hrvatske u 88 gradova i sela, a za Trojstvo obično idemo u Budimce. Ondje je preselilo 50 – 60 obitelji Kukujevcana, tu je sagrađena nova Crkva Presvetog Trojstva i tu slavimo crkveni god, baš kao nekada u Kukujevcima.

U Budimcima je u jesen 1995. započeta gradnja župne Crkve Presvetog Trojstva, a temelje je blagoslovio pokojni biskup *Čiril Kos*. Gradnja crkve je završena u ljeto 2003. a 27. srpnja te godine novu je crkvu blagoslovio msgr. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski. Nova je crkva bila prepuna vjernika iz Budimaca i okolnih sela, a bilo je tu najviše Srijemaca, svakako iz Kukujevaca, ali i iz Šida, Gibarca, Vašice, Morovića, Sota. Biskup je Marin pohvalio Srijemce koji su smogli snage da u ovim teškim vremenima grade i crkvu, ali to je samo još jedan dokaz odanosti srijemskih Hrvata vjeri.

I ove je godine vlč. *Željko Zuano-vić*, župnik budimački, prikazao na blagdan Presvetog Trojstva svečanu euharistiju, a okupili su se Kukujevcani iz mnogih mjesta diljem Hrvatske, ali i drugi prognani Srijemci.

Ovaj je blagdan prigodno obilježen i u Kukujevcima, gdje je svečanu euharistiju prikazao vlč. *Berislav Petrović*, no svetu je misu služio u jednoj prostoriji župnoga dvora, jer crkva je nakon progona Kukujevcana devastirana. Bilo kako bilo i ovo je Trojstvo obilježeno i u Kukujevcima.

I Marijan Kraljević se rado sjeća Trojstva u Kukujevcima: »Kad sam se oženio, preselio sam u Gibarac, dugo sam radio u Njemačkoj, ali uvijek sam za Trojstvo znao doći u Kukujevce. Kirbaj u Kukujevcima za mene je uvijek bio nešto posebno. Vidite, ja danas s obitelji živim u Čepinu, velikom mjestu od 10-12 tisuća žitelja, ali kad sam dolazio u Hrvatsku radi zamjene, i kada sam se s ovom ženom već gotovo nago-dio, najprije sam je pitao – kada je kod vas kirbaj? Kad su mi rekli da je u ovom dijelu Čepina kirbaj na blagdan Presvetog Trojstva, ja više druge kuće nisam ni gledao. Otkad smo se preselili, mi ovdje slavimo kirbaj na Trojstvo, odlazimo u našu crkvu na svetu misu, a gosti mi dolaze sa svih strana, baš kao nekada u Kukujevcima.«

Slavko Žebić

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Javne, ali i sve
druge
osobe ukoliko
se nađu na
»meti« osoba
koje nadugo i
naširoko
raspredaju
priče o njima,
njihovim
životima i
pošto-poto žele
sve znati,
najefikasniji
liječnik i
obrana je –
ravnodušnost.
Naravno,
između
običnog
»rekla-kazala«
i zlonamjernog
spletkarenja
postoji velika
i bitna razlika*

Je li kritiziranje zvanje?

Ogovaranje – praksa bez početka i kraja

Ovih dana sam dobio zadaću da napišem na spomenutu temu jednu ozbiljniju raspravu za jedan naš časopis. Listajući literaturu i tražeći odgovarajuće činjenice, da bih ovaj fenomen ogovaranja pravilno procijenio, moralno prosudio i psihološki pomogao svima onima – a to smo svi – koji pate od ogovaranja, bilo da su ogovaratelji, bilo da su ogovarani, našao sam zgodne misli na raznim stranama. Pošto je to nažalost, trajni porok svih ljudi, podijelit ću s vama kao neku vrstu »pabirčenja« neke misli koje mi se čine zanimljive i za razmišljanje i za poruku u ovoj rubrici.

OGOVARANJE KAO DRUŠTVA - NA IGRA: Uz šoljicu kave mnogi od nas se zabave pričom o tuđem životu, zaboravljajući da »žrtve« ogovaranja možemo biti svi. Psiholozi nas uvjeravaju da zbog trača ne treba gubiti glavu i padati u vatru, ali i da obično »rekla-kazala« treba razlikovati od zlonamjernog spletkarenja. Često puta nam dođe u ruku žuti tisak, čujemo na televiziji, pročitatmo u novinama, a da i ne govorimo o Internetu, i tako dođemo do »provjerenih« detalja iz života javnih osoba. Mada to obično negiramo, postoje momenti kada nas bez osobitog razloga i motiva »živo« zanima ponešto iz života naših susjeda, prijatelja, kolega. Naravno, radoznalost i interesiranje nestanu, a mi smo ranjeni od onog momenta kad saznamo da smo i sami na »tapetu« i da o nama kruži trač. Mnogi misle da je ogovaranje tekovina modernog vremena, međutim, u »Aleksandrovom životu« Plutarh priznaje da nije ravnodušan na »rekla-kazala«, Tacit i Svetonije, poznati antički povjesničari, pokazali su se kao vrhni poznavatelji intimnog života rimskih imperatora. Bizantske spletkarke i tračeve je brižljivo prikupio i zapisao Prokopije u svojoj »Tajnoj povijesti«. Na ogovaranje nisu bili imuni ni ostala stoljeća. Spletkarilo se po dvorovima, ogovaralo i među običnim pukom. *Gabriele D'Annunzio* »čar« ogovaranja opisao je sljedećim riječima: »Ukoliko nekom nešto pričaš na uho, bit

će mnogo spremniji da ti to povjere».

Ogovaranje često može ličiti na neku društvenu igru, da bude »lije-pak«, koji članove jedne zajednice drži na okupu. Psiholozi, sociolozi i antropolozi se slažu: »zabađanje nosa« u tuđ život, je karakteristično za sve, kako za pripadnike primitivnih zajednica, tako i za stanovnike razvijenih zemalja. U malim izoliranim zajednicama, »rekla-kazala« je i danas jedna forma kontrole, glavno sredstvo za prenošenje informacija i »bič« za one koji prekrše pravila, izjavljuje talijanski sociolog *Franco Ferrarotti*. Dok jedna američka studija govori da ogovaranje ublažava stres, psiholog *Frank McAndrew* tvrdi da je ogovaranje važan čimbenik za opstanak, jer ono može pomoći da se odredi i konstruira mapa svega što je društveno dozvoljeno i prihvatljivo.

GRIJEH PROTIV DOSTOJANSTVA ČOVJEKA: Međutim, ovakvi pogledi psihologa su samo iznošenje egzaktnih činjenica i analiza. One nam pomažu da bolje razumijemo činjenicu i strašnu »razornu moć« ogovaranja koje čak za neke postaje »vezivo zajedništva«. Gdje je tu moral? Gdje je tu vjera? Gdje je tu prava antropologija? Naime, činjenica je da ogovaranje po svojoj naravi spada u najteže grijeh protiv naravi dostojanstva ljudske osobe. Tvrdimo na temelju teoloških čimbenika da je čovjek slika Božja. Nakon pada Adamova čovjek je ranjivo i često puta grešno biće. Otkupljen je velikom cijenom – krvlju Isusa Krista. Dakle, Bog ga hoće i grešnoga jer mu daje priliku i mogućnost spasenja i popravka po Isusu Kristu. Onaj koji ogovara se izravno protivi tom Božjem planu spasenja jer iznosi na javnost, makar istinite, ali negativne događaje i tajne iz privatnosti svoga bližnjega, ne zato da mu pomogne nego da mu naškodi. Tako se ogovaranje protivi Božjem zakonu, naravnom zakonu i samoj naravi čovjeka. Ni ne primjećujemo kada nastupa čas tame i postavjemo robovi ogovaranja po kojemu društvo razaramo i pojedince uništavamo.

Tako je ogovaranje zapravo jedno bolesno stanje koje, nažalost ni kršćanstvo nije uspjelo suzbiti, a pogotovo ne u ovo vrijeme kada je za ogovaranje »godišnje doba« i »plodno tlo«.

Kako se uvijek događa u odsustvu glavnog aktera, »u povjerenju«, »strogoj tajnosti«, »samo tebi« i obično u »četiri oka«, ogovaranje predstavlja način da se netko kritizira, pa čak i vrijeđa, bez preuzimanja odgovornosti za rečeno. Trač je obično plod zavisti i osjećanja inferiornosti, a perfidne verbalne igre su često usmjerene na najintimnije i posve osobne sfere života. A za osobe koje imaju potrebu baviti se ogovaranjem, željom da uvijek sve prve najbolje znaju, što može biti zanimljivije od tuđega osobnog života i s time pokazuju, i nehotice, svoju bolesnu dušu.

Što je lijek? Nema ga. Međutim, postoji barem pristup tom fenomenu. Iako često ne iznosi istinite podatke o osobi koja je predmet ogovaranja, trač može pružiti mnogo informacija o životnoj viziji, moralnim stavovima i pogledima onog tko ga je stvorio i plasirao. Iz nezadovoljstva vlastitim, ljudi se počinju baviti tuđim životom. Na taj način žele ispuniti prazninu, prikriti dosadu i skrenuti pozornost sa svojih na tuđe probleme, propuste i greške. Iako se ogovaranje obično pripisuje ženskom spolu, stručnjaci jednoglasno tvrde da žene nisu veće »tračare«, kao i da su osobe sklone ogovaranju i tračarenju u stvari introversne, nedruštvene i anksiozne ličnosti.

Javne, ali i sve druge osobe se s pravom trude i teže svoj privatni život zadržati za sebe, daleko od radoznalih očiju i ušiju. Ali, ukoliko se nađu na »meti« osoba koje nadugo i naširoko raspredaju priče o njima, njihovim životima i pošto-poto žele sve znati, najefikasniji lijek i obrana je – ravnodušnost. Naravno, između običnog »rekla-kazala« i zlonamjernog spletkarenja postoji velika i bitna razlika. Za nas vjernike postoji jedini učinkoviti metod: molitva za ogovaratelje i molitva da ne padnemo u napast ogovaranja. Staro je pravilo: ako ne mogu pomoći, neću ni odmoći! ■

Piše: Alojzije Stantić

U razvoju salaša bilo ji je s više izgleda:

*Najstariji salaš je uzdužan prema ulaznoj kapiji, duvar je okrenit na gornjak, na dva je uzdužna i jednako visoka zida, s dvi čeljadске sobe s parasničkim pećima, svaka s po jednom pendžerom, sa strane slimena prema avliji. Kujna je sa spoljašnje strane, s pendžericom na zaod. Ulazni prag je na jednu basamagu (stepenicu), a drugi pragovi su u istoj ravni s njim.

* Kad su uvidili sve mane kad se kroz ulazna vrata uđe oma u kuću (sridnja odaja) najpreg su ulaz pokrili nastrijicom, s otvorenim ambetušom (gang, trijem), u kojem su od kujne na drugom kraju napravili špajce.

* Prošlo je dosta vremena dok nisu uočili mane otvorenog ambetuša, pa su ga počeli zatvarat skoro svudan jednako visoko: najpreg vrbovim pletrom (oplet), trskom umazanu blatom s obadve strane i naposlitku su ga ogradili zidićom od valjaka (čerpića) el cigalja i odozgor pokrili daskom, dobili su banak (naslon na niskom zidu) na visini oko 120 cm. Ulaz u ambetuš je bio u istoj ravni s avlijom, a u kuću se ulazilo priko jedne el dvi basamage. Pokriven ambetuš je spajo nabijanice od kujne i špajca, pa je taki na salaš na »dva zida« kad su duvar i sridnji zid jednako visoki, a pridnji zid je niži za oko po metera.

* Salaš s ograđenim ambetušom su imućniji pravili s višljim zidovima i sva tri su bila jednako visoko, salaš je na »tri zida«. Nuz taki salaš su napravili obaško »malu kuću«, el su nuz staju napravili čeljadsku sobu s pododžakom (zagon, odaja s otvorenim ognjištem), di su bili priko dana.

Od zemunica do salaša (VII. dio)

Salaši po visini zidova i pragova

Stari salaš brez ambetuša

* Obaško mala kuća u salašu, svedno dal je uzdužni el na put leđa, s pridnje strane su uzdužno zidom do strije zatvorili ambetuš, taki je poslidnj i oblik stari salaša. Posli II. svickog rata u takim salašima su pododžak priuredili u sridnju sobu, iz soba su izneli parasničku peć i na misto nje metnili cripanu el kaku peć na struju.

*Posli II. svickog rata u modu su ušli četvrtasti salaši, s tri sobe, kujnom, kupatilom i brez pododžaka.

* Stariji salaši su imali po jednu, a u novije vreme dvi basamage, dok su salašićima pragovi u istoj ravni s avlijom.

UŠORENI SALAŠI: Mr. Slaven Bačić je opisao, važan razlog ušoravanja (šor = (u redu jedan nuz drugog) salaša, a po meni ima i drugi razloga koje je život namitnio.

* Jedne salaše su ušorili nuz dolove, poprične putove, kudan nije išla vojska, al su zato za josag (blago) imali blizo vodu i

pašnjak u mlaki (travnat dio zemlje nuz rit) dola. Dolovi su tamošnjoj čeljadi nudili i drugu hasnu od barski biljaka.

* Ima šorova koji su vremenom nastali diobom obitelji, na priliku: veći dio Stantićevog šora jugoistočno od tri ante: subatičkog, bajmačkog i pačirskog atara.

* Salaše su ušorili salašari i da se lakše brane od bečara (razbojnik u pustari) i kojekaki dotiranica (skitnica), koji su salaše obalazili samo kako bi u njima štogod spapčili (na brzinu ukrali.)

*U ušorenim salašima lakše su skupili mobu, kad su tili za što kraće vrime uradit zahtivni poso, na priliku uvest žito iz krstina (unakrsno složeni snopovi žita) i sadit (složiti) ga u kamaru.

Većinu salaša su ušorili malo dalje od atarskog puta, koji je najčešće šaro gredom, pa su rad tog i šorovi salaša u valovitoj zemlji krivudavi.

Većina ušoreni salaša su bili jedan nuz drugog, domazluk njim je dilila zajednička ograda.

U ušorenim salašima je pridnost ako se kogod nađe u nevolji el mu štogod triba časkom će komšije jedan drugom doć u pomoć; u take salaše riđe su tiskali dotiranice i lopovi jel je tu živilo tušta čeljadi i časkom su spazili ako se kogod mota oko salaša, a kad su ga ostile pa još i vidile vaške (psi) su zalajale, oma su se uzbununile i komšijske vaške el su barem načulili (dignuti uši da bolje čuje zvuk) uši, bili su na oprezu.

Mana ovaki salaša je što su blizo jedan drugom pa se josag miša, pravi štetu ne samo oko svog već i oko tuđeg salaša. Iako med komšijama rad tog nije bilo razmirica niko nije volio ako drugom pravi štetu, a ni ako mu drugi pravi štetu. U dobrom komšijanju trpili su jedni druge. Kako su kazali rad tog »nećemo uzet pik (želit napakostiti) na komšiju«.

Priča o Hrvatima – 19. stoljeće (49.)

Stoljeće nacije

U 19. stoljeću raspao se feudalizam u hrvatskim zemljama – konačni udarac zadao mu je u Slavoniji, Srijemu i Banskoj Hrvatskoj Josip Jelačić

Piše: Zdenko Samaržija

U drugoj polovici 18. stoljeća, dakle u vremenu kada se i u Hrvata javila misao o otklanjanju staleške države i želja da se iznova organizira društvo, etnička je zajednica Hrvata živjela u različitim upravnim, gospodarskim i kulturološkim sustavima.

Ti su sustavi omeli ravnomjerno stvaranje građanstva, nositelja korjenitih društvenih promjena. Zbog njih su i integracijski procesi tekli različitim intenzitetom. Taj su proces uspoređivali i česti ratovi i diskontinuiteti vlasti u pojedinim hrvatskim zemljama.

U 19. stoljeću raspao se feudalizam u hrvatskim zemljama – konačni udarac zadao mu je u Slavoniji, Srijemu i Banskoj Hrvatskoj Josip Jelačić. Međutim, uspostava kapitalističkih odnosa bila je spora i opterećena mnogim partikularnim interesima. Najveći su teret bili upravo spomenuti različiti upravni sustavi. Premda je većinu zemalja naseljenih Hrvatima okupila pod svoju vlast kuća Habsburg, u njima nisu vrijedili isti zakoni. Mjerilo se drugačijim mjerama (vrijeme, obujam, težina), razni su novci bili u optjecaju, a u državnim su službama upotrebljavali razne jezike. ■

Upravni sustavi u hrvatskim zemljama

	1750.	1790.	1797.	1806.	1809.	1816.	1830.	1848.
Slavonija i Srijem	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Bačka	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Baranja	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Banska Hrvatska	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Habsburška Monarhija	Austrijsko Carstvo/ Napoleon	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Istra	Mletačka Republika/ Habsburgovci	Mletačka Republika/ Habsburgovci	Habsburška Monarhija	Napoleon	Napoleon	Austrijsko Carstvo / Kraljevina Ilirija	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Dalmacija	Mletačka Republika	Mletačka Republika	Habsburška Monarhija	Napoleon	Napoleon	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Dubrovačka Republika	danak za slobodu	danak za slobodu	danak za slobodu	danak za slobodu	Napoleon	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo	Austrijsko Carstvo
Bosna i Hercegovina	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo	Osmanlijsko Carstvo
Vojna krajina	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča/Napoleon	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča	vojna uprava Beča

Simpozij »Dani Ilije Okrugića«

Širok i raznovrstan stvarateljski opus

Predavači su iznijeli svoja viđenja rada i djela ovog svećenika, plodnog pjesnika, glazbenika i dramskog pisca

U knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić« u skladu s pozitivnim zakonima Republike SiCG, a uz potporu i podršku Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH, Veleposlanstva RH u Beogradu, Hrvatske matice iseljenika – Zagreb, grada Zagreba i Hrvatske komore, održan je u Zemunu 20. i 21. svibnja simpozij o životu i djelovanju Ilije Okrugića.

Predsjednik Zajednice Hrvata »Ilija Okrugić« Zemun, dr. Vladimir Rukavina okupio je nekoliko poznavatelja života i djela Ilije Okrugića. Oni su u svojim referatima iznijeli svoja viđenja rada i djela ovog svećenika, plodnog pjesnika, glazbenika i dramskog pisca, a malo poznatog kako vjerničkoj tako i nacionalnoj populaciji.

DRAMSKA DJELA: »Hrvatski pučki dramatičar«, naslovila je svoj prilog prof. Jasna Ivančić, viši leksikograf »LZ Miroslav Krleža« i govorila o bogatstvu likova iz njegovih dramskih djela. Drame Ilije Okrugića održale su se godinama na repertoaru, jer su svojim sadržajem bliske i razumljive narodu. Izvodile su ih i amaterske i profesionalne kazališne skupine u više gradova Hrvatske i Srbije, najviše u Novom Sadu i Beogradu, ne samo u 19. već i u 20. stoljeću.

Iako drame Ilije Okrugić nisu u rangu naših poznatih dramskih pisaca, on je imao publiku, dopunio je dr. Šimun Jurišić, izvanredni profesor Sveučilišta u Zadru. U svojem referatu »Ilija Okrugić u leksikonima i enciklopedijama« on je istaknuo i kako Okrugića neki leksikoni ukratko spominju uz poneko njegovo djelo, dok ga neke leksikografske kuće u svojim izdanjima uopće i ne spominju.

POEZIJA: »Lirska poezija Ilije Okrugića« bila je tema sveučilišne profesorice iz Novog Sada dr. Jasne Melvinger. Ona je Okrugićevu liriku romantizma povezala s europskom poezijom koja mu je služila kao uzor. Naglasila je potrebu novog iščitavanja njegovih, ne samo dvadesetak pjesama na koje se literatura uglavnom pozivala, već i onih, više od 600 neobjavljenih iz opusa »prostosrdačne lirike povezane uz Srijem i Slavjanstvo«.

Okrugićev rad i djela, naglašeno je, »samo su jedan dio i to manji iz njegovog obimnog opusa – zaostavštine koja se čuva u Matici srpskoj u Novom Sadu«.

Ružica Černi, zamjenica ravnatelja Muzeja grada Iloka, pročitala je prilog Mate Batorovića: »Ilija Okrugić – crtice iz Srijema«. Od 20 srijemskih mjesta o kojima je

pisao Okrugić, autor je izabrao poznatija mjesta i pokazao što je i kako o njima pisao.

GLAZBENI OPUS: Josip Škvorc, profesor glazbe iz Zagreba, obradio je, a njegova supruga Blaženka pročitala njegov rad pod nazivom »Glazbeno stvaralaštvo Ilije Okrugića«. »Neke svoje pjesme, ne samo pučke koje se i danas pjevaju već i liturgijske, Ilija je sam uglazbio. Dok je on svirao na nekom od svojih glazbala, glazbene

do svoje smrti 30. svibnja 1897. Pokopan je pokraj Crkve Tekijske Gospe koju je sagradio, a Gospi u čast ispjevao više pjesama koje i danas pjevaju hodočasnici.

EKUMENSKO DJELOVANJE: O njegovom svećeničkom djelovanju govorio je zemunski župnik mr. Antun Kolarević. »Uz katoličku vjeru koju je propovijedao, a spjevom o bezgriješnom začecu i papi Piu IX. pokazao je da je pratio i prenosio što je Crkva tada izlagala. Poznato je i njegovo

Uspješan simpozij u Zemunu:
Govorilo se o životu i djelu svećenika i umjetnika Ilije Okrugića

znakove na papir unosio je jedan od kapelnika iz Petrovaradinske vojarne. Neke od njih narod je prihvatio, kao na primjer 'Milkina kuća na kraju...'«, ističe se u ovom radu.

Dr. Vlatko Rukavina upotpunio je simpozij izlaganjem o kontaktima Ilije Okrugića s nekim od svojih suvremenika i njihovim kasnijim osvrtima – »U knjigama, časopisima i monografijama o djelima Ilije Okrugića«. »Knjižnicu smo nazvali njegovim imenom ne zato što je on bio kratko vrijeme kapelan u Zemunu, već zbog njegovog književnog djela«, napomenuo je Rukavina.

BIOGRAFSKI PODACI: Ilija Okrugić rođen je u 1827. godine u Srijemskim Karlovcima. Tu je završio gimnaziju, a teologiju u Đakovu, gdje je 1850. postao svećenik. Poslije 16 godina svećeničke službe u raznim mjestima Slavonije i Srijema 1866. postao je župnik sv. Jurja u Petrovaradinu. Na toj je službi ostao sve

ekumensko djelovanje. Kako ono u duhu biskupa J. J. Strossmayera o zbližavanju katoličanstva i pravoslavlja, tako i ono uspješnije i djelotvornije poštivanjem i druženjem s ljudima druge vjeroispovjesti i nacionalnosti«, istaknuo je Kolarević.

Simpoziju su prisustvovali i Tonči Staničić, generalni konzul RH u Beogradu, i dr. Slobodan Karanović, pomoćnik ministra za manjinska i ljudska prava SiCG.

U popodnevним satima otvorena je izložba srijemskih slikara: Dragana Rumencića, Stjepana i Marine Albot, Nikše Ercegovića te Franje Feldija.

U subotu 21. svibnja na Godišnjoj skupštini Zajednice Hrvata Zemuna dosadašnjem Upravnom odboru na čelu s predsjednikom Vladimirom Rukavinom iste kao je mandat, izabran je novi Upravni odbor čiji je novi predsjednik Stipe Ercegović.

M. L.

Slike od slame obiše Županju i Otočac

Nakon dvotjedne izložbe slika od slame, slamarskog odjela HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, u malom ličkom gradiću Otočac, izložba se prošlog tjedna preselila u Gradski muzej u Županju. Na poziv ravnateljice Gradskog muzeja *Janje Juzbašić*, postavka od ukupno 26 slika koja je obišla veliki dio Hrvatske, prikazana je u prekrasnom izložbenom prostoru muzeja.

Na samom otvorenju izložbe, ravnateljica je istaknula veliko zadovoljstvo ostvarenju i gostovanju ove postavke u Županji, jer se time kako je rekla, prikazuje ne samo umjetnost svojstvena izlaganjima u ovim institucijama nego i doprinosi očuvanju sveukupne tradicije i običaja, tim prije što se ovdje nalazi i zavičajna galerija »Stjepana Grubera« koji je i utemeljivač ove institucije. Pred oko stotinjak posjetitelja ispred Gradskog muzeja otvorenje su uveličali članovi folklornog odjela koji su priredili prigodan program pjesama i plesova bačkih Hrvata.

Izložbu je otvorio župan Vukovarsko-srijemski, *Nikola Šafer*, koji je ukazao na važnost kontakata koji doprinose razvitku suradnje i čvršćem povezivanju sunarodnjaka sa obe strane Dunava. Pozdrave i oduševljenja ovom izložbom uputio je i gradonačelnik Županje *Ivan Gregić*.

Kao poklon domaćinima, slamarke HKPD »Matija Gubec« su izgradile grb Grada Županje koji su uručile ravnateljici muzeja.

L. S.

»Velička smotra folklora«

Ovog vikenda 28. i 29. svibnja u mjestu Velika kraj Požege održat će se manifestacija pod nazivom »Velička smotra folklora«. Na njoj će pokraj hrvatskih kulturno-umjetničkih društava iz Mađarske, Rumunjske, Italije, Austrije i Makedonije sudjelovati i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta sa svojim Folklornim i Tamburaškim odjelom. U sklopu ove manifestacije bit će organizirano i predstavljanje tradicionalne kuhinje krajeva iz kojih sudionici dolaze.

Zajednički nastup »Kola« i »Mladosti«

U nedjelju 29. svibnja u subotičkoj Dvorani sportova s početkom u 20 sati održat će se koncert pod nazivom »Kolo

igra svaki mu se divi, u njem naša mladost živi« na kom će nastupiti članovi folklornih i tamburaških odjela HKC »Bunjevačko

kolo« i OKUD »Mladost« iz Subotice. Na programu će se naći plesovi i pjesme različitih naroda i krajeva, koje su za scenu priredili *Davor Dulić* i *Marin Jaramazović*.

Gostovanje u Osijeku

Ove godine članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« bit će gosti likovne kolonije koju organizira Hrvatsko društvo likovnih umjetnika amatera »Likar« iz Osijeka. Četvrti saziv ove međunarodne kolonije nosi naziv »Likar 2005. – Gradu Osijeku na dar« a slikarima Odjela ovo će biti treće sudjelovanje na ovoj koloniji.

Nagrada »Premio Napoli 2005.« za Jergovića

Zbirka poezije »Hauzmajstor Šulc« *Miljenka Jergovića* nagrađena je talijanskom nagradom »Premio Napoli 2005.«. U kategoriji poezije nagrađeni su i *Ryszard Kapuscinski* za zbirku »Taccuino d'appunti«, i *Milo De Angelis* za zbirku »Tema dell'addio«. Nagrada »Premio Napoli« dodjeljuje se svake godine u

četiri kategorije – talijanska proza, strana proza, poezija i esejistika. O nagradi za 2005. odlučivao je žiri, sastavljen od istaknutih talijanskih novinara i književnika. Dodjela nagrade bit će upriličena u Napulju 25. rujna ove godine. Talijansko izdanje »Hauzmajstor Šulc, il custode della memoria« objavio je 2004. milanski izdavač »Libri Scheiwiller« u prijevodu *Ljiljane Avirović*, a hrvatsko izdanje Durieux, 2001.

Ugovor o revitalizaciji kulturne baštine

U Vukovaru je u ponedjeljak 23. svibnja potpisan Ugovor o zajmu za financiranje Projekta istraživanja, obnove i revitalizacije kulturne baštine Iloka-Vukovara-Vučedola koji je izradilo Ministarstvo kulture. U ime hrvatske Vlade Ugovor je potpisao ministar financija *Ivan Šuker*, a u ime Razvojne banke Vijeća Europe guverner *Raphael Alomar*. Riječ je o četverogodišnjemu projektu očuvanja kulturne baštine vrijednoga 267 milijuna kuna koji će se financirati 25 posto iz Državnoga proračuna, a 75 posto iz zajma Razvojne banke Vijeća Europe. O značaju toga projekta govorio je ministar kulture *Božo Biškupić*, a nazočni su bili ministar poljoprivrede šumarstva i vodnog gospodarstva *Petar Čobanković*, saborski zastupnik *Petar Mlinarić* te gradonačelnici Vukovara i Iloka *Vladimir Štengl* i *Zvonko Dragun*.

Susret zborova 2005. u Subotici

Slavljenje zajedništva

Svi sudionici ove smotre svojim nastupima su prikazali prije svega ljubav prema glazbi i prema izražavanju koje im ova umjetnost omogućuje, što se očitovalo u svakom izvedenom tonu bez obzira na raznolikost uzrasta i brojnost članova zborova u kojima djeluju

U organizaciji Katolickog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice u nedjelju 22. svibnja u subotičkoj katedrali-bazilici Svete Terezije održan je deveti po redu »Koncert subotičkih zborova«. Pod svodom stolne bazilike sve sudionike i nazočne pozdravio je dr. Andrija Kopilović, ističući osobiti cilj ove manifestacije koji nije takmičenje, već slavljenje zajedništva. »Svaki od sudionika na svom glazbenom području obogaćuje ovaj grad. Ovo je postao jedinstven skup i po svom obimu i po sastavu a i po svojoj ekumenskoj dimenziji«, istaknuo je Kopilović.

VELIKI BROJ SUDIONIKA: Brojnoj publici prvi se predstavio mješoviti zbor Udruge umirovljenika na čelu s dirigentom Irenom Križak, koji je izveo skladbe Stevana Stojanovića Mokranjca »Tebe pojam« i Ludwiga van Beethovena »Molitva«. Katedralni zbor »Albe Vidaković« na čelu sa s. Mirjam Pandžić otpjevao je pjesme Albe

Vidakovića »Svet i blagoslovljen« iz II. staroslavenske mise te »Zemlja uzdrhta« Božidara Antonića, dok se zbor Evangelističke crkve »Luterova ruža« vođen Vesnom Weiss predstavio s dvije skladbe J. S. Bacha »Radujem se što je Isus sa mnom« i »VIII. koral« te »Kyrie eleison« Győri Gábora. Slijedili su nastupi crkvenog zbora pri hramu Svetog Vaznesenja Gospodnjeg »Slavenska« koji vodi dirigentica Dragana Nikolić, a koji je priredio skladbe K. Stankovića »Hristos uskresne«, Anonymousa »Polijejele« i Miodraga Govedarice »Tijelo Hristovo«, te zbora Njemačkog narodnog saveza »Lorelei« na čelu s Évom Takács koji se predstavio s pjesmama »Bog brine za tebe«, »O Bože«, »Veliki Bog« i »O velike sreće«. Komorni zbor »Collegium Musicum Catholicum«, kojim dirigira Miroslav Stantić, nastupio je s skladbama »Aleluja« A. Palombelle, »Aganče Boži« (Iz Krbavske mise) autora o. Ive Perana i »Kraljice nebeska raduj se«

Ivana Kokota; komorni zbor »Pro musica« pod vodstvom Kristine Čikoš s »Adoramus« G. A. Pertija, »Magnificat« Albe Vidakovića i »Herr bleib bei uns« Stefana Ochabe, dok se mješoviti zbor SKC »Sveti Sava« na čelu s dirigentom Veselinom Jevtićem predstavio izvedbama skladbi Josifa Marinkovića »Otče naš« i Stevana Stojanovića Mokranjca »Svjat«.

ZAJEDNIČKA TOČKA: Na kraju koncerta zborovi su zajednički izveli glazbenu točku »Canticorum Jubilo« G. F. Händela. Svi sudionici ove smotre svojim nastupima su prikazali prije svega ljubav prema glazbi i prema izražavanju koje im ova umjetnost omogućuje, što se očitovalo u svakom izvedenom tonu bez obzira na raznolikost uzrasta i brojnost članova zborova u kojima djeluju. Sljedeće godine nas očekuje 10. jubilarni susret subotičkih zborova, a on će zasigurno donijeti isto toliko kvalitetan, ako ne i bolji program.

Davor Bašić Palković

Zajednički nastup svih zborova

Izložba »Pečati kao stara somborska znamenja« u kapeli Ivana Nepomuka u Somboru

Ravangradska priča u crvenom vosku

*Svečano otvaranje kapele Ivana Nepomuka izložbom pečata * Predstavljena su znamenja statusa, privilegija i posebnosti somborskih građana kao dio civilizacijskih normi tadašnje Europe*

I ma li boljeg načina za otvaranje kulturološki značajnog, sakralno nekorištenog, zakonom zaštićenog, a najstarijeg objekta ravangradskog, no otvaranjem izložbe gdje je povijest somborska još jednom ispričana na dlanu. Upravo ovom izložbom otvorena je u kulturološke svrhe kapela Ivana Nepomuka koju je dao podići barun *Josip Redl* 1751. godine. Pričalo se po Ravangradu, a malo koja priča ravangradska nije zabilježena, da je kapelu Ivana Nepomuka barun Redl dao podići ne bi li se dodvorio sumještanima, ili im barem odvratio misli od Elibertacije čiji je, kažu, bio izričiti protivnik.

Pavle Stanojević i Bojan Pajtić

Za kapelu neki povjesničari tvrde kako je samo preuređena džamija iz turskog doba, nalazeći potvrdu tomu u činjenici da se osim ktitora ne spominju graditelj ove kapele, pa ni arhitekta, ali dokazi za to zapani su u temeljima ove stare građevine. Nema dokaza ni da je korištena u sakralne svrhe, možda samo o posebnim blagdanima, napose blagdanu Ivana Nepomuka kome je i posvećena. Sedamdesetih godina prošlog stoljeća proglašena je spomenikom kulture nulte kategorije i zaštićena. Od zuba vremena, pa i vandalizma, svaka

ko ne, jer je dugo vremena bila stanište tek golubovima i grlicama.

U OBNOVLJENOM RUHU STARI SJAJ: Tada je ipak, grad odlučio da kapelu renovira te je ona prije par godina počela dobijati ljepši izgled, da bi konačno, sredstvima grada, Zavoda za zaštitu spomenika kulture, sredstvima Ministarstva kulture RS i milodarima vjernika bila obnovljena, a prva molitva održana je u kapeli dana 16. svibnja 2005. godine. Namjena kapele nije isključivo sakralna, zamišljeno je da se u njoj održavaju i prigodni kulturološki programi, napose izložbe manjeg obujma o čemu je govorio prečasni *Josip Pekanović*, dekan somborski. Upravo svečano otvaranje kapele za ove, kulturološke svrhe obavljeno je

20. svibnja otvaranjem izložbe »Pečati kao stara somborska znamenja« čiji autori su *Rade Šumonja* i *Milan Stepanović*.

PRIČA U CRVENOM VOSKU: Na izložbi su predstavljeni odabrani otisci pečata grada Sombora, okolnih mjesta, ali i crkveni pečati te pečati somborskih obitelji i pojedinaca, što sve skupa čini dio inače bogate zavičajne povijesti Sombora.

»Pečat se koristi kao znak potvrđivanja ili radi čuvanja tajnosti napisanog još od antičkih vremena kod svih naroda. Katkada se koristio i umjesto potpisa. Pečatnjaci su se vrlo pažljivo čuvali, a njihova neovlaštena uporaba kažnjavala se katkada čak i smrću. Na izložbi je predstavljeno i nekoliko takvih, obiteljskih pečata obitelji *Parčetića*, *Mrazovića*, *Strilića*...«, istaknuo je između ostalog *Pavle Stanojević*, tajnik Matice srpske, dajući svoje stručno mišljenje o izložbi.

Nakon njegova izlaganja goste je pozdravio predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić*, a izložbu je svečano otvorio somborski gradonačelnik *dr. Jovan Slavković*. Uz glazbu gajdi publici su predstavljeni najstariji pečati sačuvani u Istorij

skom arhivu Sombora koji imaju sve odlike srednjovjekovnih austrijskih i ugarskih pečata. Iz prve polovice XVIII. stoljeća sačuvano je nekoliko pečata od kojih su najstariji – pečat Komorske varoši iz 1708. godine, pečat Vojničke varoši Sombora iz

Na izložbi je bio nazočan i Josip Z. Pekanović

1717. godine i pečat Slobodnog kraljevskog grada Sombora iz 1749. godine. Interesantan i heraldički vrlo lijep je pečat grada Apatina na kome je predstavljen lik *Ivana Nepomuka* koga vojnici bacaju u Vtluvu. Predstavljene su i pečati Rimokatoličke crkvene općine iz 1786. godine i pravoslavne crkvene općine iz 1803., zatim pečati okolnih mjesta – Doroslova, Gakova, Krnaje, Monoštora, Stanišića, Stapara, Nemes Militića, pečat grada Sombora iz 1849. godine i još nekoliko odabranih od ukupno 250 pečata, koliko će se naći u istoimenoj knjizi koja uskoro izlazi iz tiska.

Ova izložba daje značajan doprinos proučavanju zavičajne povijesti, društvenog uzdizanja i padova pojedinih institucija i porodica, njihovo trajanje pa i nestanak i zato se izvanredno uklapa u zavičajnu mozaik priču o Somboru.

Izložba će biti postavljena kao stalna postavka i moći će se razgledati svakog dana prijepodne od 9 do 12 sati i popodne od 17 do 20 sati.

Antonija Čota

Manifestacija »Ljepota prošlosti u sadašnjosti« održana u Iloku

Nesvakidašnja smotra različitih umijeća

*Manifestaciju je obilježilo i otvorenje prve samostalne izložbe slika Đurđice Orčić iz Subotice, članice Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« * U sklopu programa predstavile su se i različite udruge koje njeguju manje poznate elemente nacionalne ili kulturne tradicije*

U subotu 21. svibnja u srednjovjekovnoj jezgri Iloka održana je manifestacija »Ljepota prošlosti u sadašnjosti«, a u sklopu projekta »Konji – kulturna baština Republike Hrvatske«. Organizatori ovog jedinstvenog okupljanja bili su promotorsko-producentsko-marketingška kuća »Vitron« iz Zagreba i Turistička zajednica grada Iloka.

U okviru ove manifestacije tamošnjoj publici predstavili su se i članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice te predstavnice slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« iz Tavankute. Demonstrirajući svoje stvaralačke mogućnosti, upravo oni su imali čast otpočeti ovu manifestaciju – slikari Geza Verebeš, Lozi-

Gordana Dulić prikazale nošnje bunjevačkih Hrvata.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE: Zvanični dio programa koji je vodio Mladen Trnski s HRT-a, otpočeo je u popodnevnom satima predstavljanjem knjige ravnatelja iločkoga Gradskog muzeja Mate Batorovića »Zapisi i zanimljivosti o konjima« u nakladi »Mizel-grafa« i Muzeja grada Iloka. Po riječima autora, knjigu o povijesti ergele (nastale na iločkom dvoru 1894. godine), potrudio se prikazati u jednoj široj dimenziji tako da svatko uspije naći nešto za sebe. Stoga je u »Zapise i zanimljivosti o konjima« Batorović uvrstio i citate vezane uz konje koje je pronašao u Bibliji, etnografske zapise o konjima i običajima, te zapise

Prikaz narodnih nošnji bunjevačkih Hrvata: Gordana Dulić i Sandra Suknović

ka Vojnić Liliom, Kata Šetrov, Ildikó Slacki, Ivan Šarčević i Ivan Manjesko su u jednom pitoresknom okruženju radili radove na temu konja, dok su slammarke Jozefina Skenderović i Marija Vojnić posjetiteljima predstavile izradu slika i predmeta u sebi svojstvenoj tehnici, a Sandra Suturović i

o konjima na medaljama, u etnografiji i filateliji.

KOSTIMIRANE PREDSTAVE: U sklopu programa predstavile su se i različite udruge koje njeguju manje poznate elemente nacionalne ili kulturne tradicije. Društvo »Sveti Grgur« utemeljeno je

Organizatorice Mirjana Zelenika i Patricija Dergestin

1992. godine, kao udruga s ciljem očuvanja starih požeških tradicija i običaja. Prije godinu dana ovo društvo je ustrojilo povijesnu postrobu pod imenom Građanska straža, koja se ovom prigodom predstavila. Kako je istaknuo jedan od njihovih članova, riječ je o nastavku požeške tradicije koja seže u 18. stoljeće, a koja je imala zadatac čuvati grad, stojeći tako na braniku mira, reda i sigurnosti građana.

»Vitezovi Zlatnog kaleša« iz Donje Stube imali su zapažen nastup prije svega zbog vjerodostojnosti rekonstrukcije viteške vještine kasnog srednjeg vijeka koju su prikazali. U njihovom udruženju rade tri sekcije: mačevalačka – koja prikazuje borbe mačevima i nekim drugim oružjima tog vremena, streličarska i puškarska koja demonstrira uporabu oružja vatrenog tipa.

OŽIVLJAVANJE POVIJESTI: Hrvatsko-mađarsko kulturno društvo iz Bilja izvelo je performans uz fotografije zabilježene u nacionalnom parku Kopački rit, iz kojih smo mogli saznati više o običajima i nošnjama iz života baranjskih Šokaca s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Kroz manifestaciju se »provlačio« i kostimirani prikaz galantnog doba građanstva i plemstva kontinentalne Hrvatske (neke od kostima

Članovi HKC 'Bunjevačko kolo' iz Subotice i HKPD 'Matija Gubec' iz Tavankuta

je osigurao HNK – Zagreb) uz obveznu vožnju fijakerom, a pošto je manifestacija za cilj imala prikazivanje ljepote te značaja konja u terapijskim svrhama, gracioznost i plemenitost ovih životinja uokvirena je plesom lipicanera iz vlasništva obitelji *To-mašić*.

SAMOSTALNA IZLOŽBA ĐURĐICE ORČIĆ: Manifestaciju je obilježilo i otvorenje prve samostalne izložbe slika *Đurđice Orčić* iz Subotice, članice Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« pod nazivom »Ljepota prošlosti u sadašnjosti«, koja je ujedno i prva izložba u tek otvorenoj Kuriji Brnjaković. »Ovom autorskom kolekcijom htjela sam prikazati bogatstvo našeg naroda. Izloženi radovi nastali su 1996. godine, a rađeni su kombiniranom tehnikom suhog pastela, tuša i akvarela. Prezadovoljna sam jer se sve odigralo u

ovom vrlo interesantnom ambijentu, što mi daje snagu i motiv da dalje nastavim svoj rad. Pokraj izložbe predstavila sam i svoje minijature 'šlinga', koje su moja trenutačna autorska inspiracija«, istaknula je ova umjetnica.

U okviru izložbe priređen je i prikaz autentičnih mandolina i tambura koje izrađuje *Marijan Novak* iz Zagreba.

PROMOCIJA URBANOG TURIZMA: Kuća Vitron je jedina kuća u Hrvatskoj, koja se bavi organizacijom i produkcijom kulturno-baštinskih sadržaja – prikazom dekorativne slike građansko-plemičke baštine. »Jako mi je drago što su se svi odužvali našem pozivu i uspjeli prikazati u najboljem svjetlu. Ovom promocijom urbanog turizma na jedan moderan način, htjeli smo prikazati da Ilok nema samo seoska obilježja već i ona građanska«, istak-

nula je *Patricija Dergestin*, vlasnica producerske kuće »Vitron«. Njezinu priču je nastavila *Mirjana Zelenika*, menadžerica iste kuće, rođena Iločanka i pokretački duh cijele ove manifestacije, koja je dodala, kako je cilj ove manifestacije bio animirati mlade da ne odlaze već da ostanu u ovom gradu.

Cijeli program je imao i humanitarno obilježje, jer je dio novca od prodaje knjiga i umjetničkih djela članova Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«, namijenjen Udruzi za rehabilitacijsko jahanje »DIV« u Iloku i Vukovaru.

DOJMOVI SUDIONIKA: Ravnatelj Likovnog odjela *Josip Horvat* je, iznoseći dojmove napomenuo kako smatra da je likovno stvaralaštvo Odjela dalo značajan doprinos i upotpunilo cijelu manifestaciju. Također ova prigoda je iskorištena, po njegovim riječima, i za ostvarivanje suradnje s kulturnim udrugama posebice Hrvatskomadžarskim kulturnim društvom »Bilje« iz Bilja.

Voditeljica slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« *Jozefina Skenderović* je nakon manifestacije istaknula zadovoljstvo, jer su uspjeli prikazati ljudima nešto

S otvorenja samostalne izložbe Đurđice Orčić (prva s desna)

novo i autentično. »Mislim da su ljudi koji su došli impresionirani. Također grad me je oduševio, on je malo mjesto potpuno drugačije od jednog bačkog mjesta u ravni – ci, predstavlja za mene doista nešto krasno i zbilja mi je drago što sam došla«, opisala je *Skenderović*.

Veoma je teško riječima dočarati atmosferu ove manifestacije. Ona se eventualno može vizualizirati kao kolaž (u bukvalnom smislu) različitih povijesnih epoha, ali skladen i veoma prijatan. Jedina zamjerka je što se konačna bilanca svodi na puno sudionika i malo gostiju. Ali i pokraj toga ova manifestacija ostaje dokaz, kako se na atraktivan način, uz dobru organizaciju, može načiniti puno toga da bi se u ovom prebrzom vremenu malo zastalo, osvrnulo unatrag i uživalo.

Davor Bašić Palković

Koncert u Srijemskoj Mitrovici

Obogaćivanje ljepotom

*Koncert u Srijemskoj Mitrovici uspješno su organizirali domaći HKC »Srijem« i lokalna samouprava *
Gosti iz Hrvatske oduševili prepunu kazališnu dvoranu*

Srijemska Mitrovica je u subotu, 21. svibnja, bila središtem jednog lijepog događaja. Održan je glazbeno-plesni koncert, čiji su sudionici bili HKC »Srijem« kao domaćin, te gosti iz Hrvatske, Kulturno-umjetnička udruga »Prigorec« iz Sessvetskog Kraljevca.

Prilika je ovo da se o koncertu kaže i koja riječ više od uobičajenog izvješća sa sličnih manifestacija. Najprije, koncert su zajednički organizirali HKC »Srijem« i Ustanova za njegovanje kulture »Srem« pri SO Srijemska Mitrovica što pokazuje da u Srijemu tendencije njegovanja, a ne samo toleriranja multikulturalnosti, nisu više rijetkost, nego sve češća i znakovitija pojava.

BROJNI GOSTI: Koncert je započeo pozdravnim govorom predsjednika HKC-a, *Krunoslava Đakovića*, koji je pozdravio goste iz Hrvatske, prije svih *Sinišu Škvorca*, predsjednika KUU »Prigorec«, sudionike koncerta, a onda i goste u dvorani mitrovačkog kazališta. A gosti su bili: *Zorica Mišćević*, predsjednik SO Srijemska Mitrovica; *Zorica Mišćević*, ravnateljica Ustanove za njegovanje kulture »Srem«; *Nenad Lemajić*, dopredsjednik SO Srijemska Mitrovica; *Vladimir Bošnjak*, dopredsjednik HNV-a za Srijem; *Maja Foretić-Pećnik*, izaslanica veleposlanika Republike Hrvatske u SiCG; *Rajka Rajić*, izaslanica Konzulata Republike Hrvatske u Beogradu; *preč. Eduard Španović*, rimokatolički župnik i dekan; *vč. Mihajlo Režak*, grkokatolički župnik, te predstavnici srijemskih hrvatskih kulturnih udruga.

KVALITETAN PROGRAM: Mitrovčani su, dakako, ispunili kazališnu dvoranu do posljednjeg mjesta, a imalo se što i vidjeti i čuti. Gosti iz Sessvetskog Kraljevca predstavili su se Srijemcima vrlo kvalitetnim i uvježbanim programom s koreografijama iz Međimurja, Karlovca, Kvarnera, Slavonije i Bačke. U većini plesova, dominiralo je pjevanje, kojemu gosti, očito, poklanjaju veliku pažnju, i koje je daleko iznad amaterske razine. O tome je najbolje svjedočila i tišina u dvorani u vrijeme uvodnih taktova pojedinih koreografija, što samo

Najmlađi ansambl HKC »Srijem«

KUU »Prigorec«, Sessvetski Kraljevec:
Plesovi MeđimurjaBanatsko nadigravanje
u srijemskoj izvedbiPreljepe nošnje i višeglasno pjevanje
gostiju iz Hrvatske

oslikava s kolikom su pozornošću i oduševljenjem posjetitelji koncerta pratili nastup gostiju, kao i snažni pljesak nakon svake točke. Gosti su nastupili i s jednom bunjevačkom koreografijom, koja je do te mjere bila vjerni preslik, da se na trenutak pomislilo kako nastupaju Subotičani. Za goste – sve pohvale: od orkestra, u kojemu nije bilo lošeg mjesta, do nošnji i koreografija.

Zapažen je bio i nastup domaćina koji su se predstavili svojim poznatim koreografijama plesova iz Srijema i Banata i, po prvi puta, s najmlađim ansamblom plesača koji su, kao i uvijek kada su djeca na sceni, izmamili burne reakcije publike. Naravno, s dobrim razlogom, jer su djeca bila solidno uvježbana i bilo ih je puno, a to u Srijemu uvijek znači vjeru u budućnost. Očita je bila »neravnopravnost« u odnosu na goste, jer su domaći plesači imali samo jedan komplet nošnji, a morali su u njemu odigrati dvije različite koreografije, no to samo pokazuje da se ovako aktivne udruge, čiji je značaj za hrvatsku zajednicu velik, moraju ubuduće podupirati značajnijim sredstvima, kako bi mogle još uspješnije djelovati.

RAZUMIJEVANJE MEĐU LJUDIMA DOBRE VOLJE: Na koncu, budući da HKC »Srijem« još uvijek nema vlastite prostorije, gosti su se zadržali na domjenku u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Dimitrija, uz druženje i zabavu.

Pokazalo se da za organiziranje ovako lijepih i kvalitetnih manifestacija nisu potrebni formalni ugovori, već samo – razumijevanje među ljudima dobre volje, a to su suorganizatori na najbolji način pokazali u subotu u Mitrovici. Hrvatska nacionalna manjina u Srijemu puno toga očekuje nakon što je Sporazum o zaštiti manjina između Hrvatske i SiCG ratificiran u Skupštini Državne zajednice, prije svega u sustavnom poboljšanju svog materijalnog položaja koji je više nego skroman.

Organizatorima koncerta sve čestitke, gostima iz Sessvetskog Kraljevca – ovacije, uz: »Dodite nam opet!«

N. L.

Nova predstava HKUD »Vladimir Nazor« izvedena u Somboru

»Bono se ženi«

Prikladno odabrana, laka i simpatična komedija dočarava zaplete pri prosidbi, ženidbi i udadbi našeg ovdašnjeg »paorskog« salašarskog svijeta s početka minulog 20. stoljeća

Sukladno planiranoj aktivnosti Dramska sekcija HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru izvela je 22. svibnja u Velikoj dvorani svoga doma popularnu komediju »Bono se ženi«, djelo *Matije Poljakovića*.

Pročelnica sekcije i redateljica *Marija Šeremešić*, već iskusna djelatnica na ovom planu, iz više razloga se odlučila baš za ovaj prikaz. Procijenila je da bi članovi ove amaterske družine bili u stanju dočarati atmosferu i vrijeme odvijanja obuhvaćene radnje, a prisutno gledateljstvo u znatnoj mjeri saživjeti se sa zbivanjima na sceni i izloženim sadržajima.

PODMETANJA, GUŽVE I SVADE: Prikladno odabrana, laka i simpatična komedija dočarava zaplete pri prosidbi, ženidbi i udadbi našeg ovdašnjeg »paorskog« salašarskog svijeta s početka minulog 20. stoljeća. O sudbini dvoje mladih

ovdje odlučuju roditelji i rodbina – prvenstveno tete, a da se momak i djevojka uopće i ne pitaju. Oni se čak i ne poznaju. Svaka od ovih »provodačijka« ima svoje razloge i interese »za« i »protiv« planiranog braka. Šale, sitna podmetanja, prepirke, svađe, gužve, tuče i dosjetke ovih »zvanica« uveseljavaju publiku i izazivaju smijeh i burne aplauze.

Ambijent u kome se radnja odvija na svoj je način gledatelje vratio u minula vremena. Djelo je napisano pravom ovdašnjom bunjevačkom ikavicom s mnogim starinskim izrazima, od kojih se, u današnje vrijeme, mnogi rijetko koriste ili su, u cijelosti, zaboravljeni. Upravo te arhaične riječi i izrazi imaju i posebnu draž te podsjećaju stariji svijet na minula vremena.

PROŠLOST I SUVREMENA SHVAĆANJA: Prikladno odabrana tematika,

savjesna i sustavna priprema, te krajnje odgovoran odnos svakog člana glumačke ekipe prema preuzetim obvezama, dali su i odgovarajuće rezultate. U velikoj se mjeri svatko i uživao u svoju ulogu, te nastojao što vjernije dočarati povjereni mu lik. U tome se, većinom, i uspjelo. Znatizeljni gledatelji su pozorno motrili svaki pokret glumaca i cijenili svaku izgovorenu riječ, te, cijeneći postignuti uspjeh, redovito ih nagrađivali glasnim smijehom i toplim pljeskom, a na koncu i skandiranjem.

Komentirajući sadržaje izvedenog komada najstariji gledatelji ističu: »Kod našeg svita, u to vrime, to je, bome, tako i bilo. I naše starije su, uglavnom, tako ženili i udavali«. A za one mlade, sa suvremenim shvatanjima i širim vidicima, to je »davno prošlo vrijeme«.

Matija Đanić

Dramska sekcija HKUD »Vladimir Nazor«

Knjiga Šimuna Šite Čorića »S one strane granice – Izabrani interviewi i dokumenti«

S one strane granice

Iz intervju a u intervju otkriva se čitatelju dojmljiva biografija, odnosno memoarska proza, drugim riječima uspomene, te dnevnik profesora doktora Šimuna Šite Čorića na domaćoj sceni ponekad namjerno marginaliziranog na ulogu glazbenika i časn o mjesto predsjednika Hrvatskog svjetskog kongresa

Piše: Vesna Kukavica

Knjiga »S one strane granice«, zbirka *Izabrani intervju a i dokumenta* književnika, znanstvenika i franjevca, profesora dr. Šimuna Šite Čorića, objelodanjena je ove godine u nakladi poznatog (ranije) emigrantskog nakladnika ZIRAL-a i Hrvatske matice iseljenika. Građu knjige nakladnici su rasporedili na 252 stranice i razdijelili je na 2 dijela. Prvi dio knjige sadrži 39 intervju a razvrstanih prema kronološkom nizu od 1988. do 2005., dok drugi dio knjige sadrži 48 izabranih dokumenata (mahom ključnih rezolucija Hrvatskog svjetskog kongresa) koji su bili upućivani tijekom proteklih 12 godina u svjetske centre moći s ciljem širenja istine o hrvatskome narodu ili na adrese institucija u matičnim zemljama raseljenog hrvatskog naroda: RH i BiH.

No, urednica knjige Dunja Gaupp vrlo promišljeno isprepliće intervju e Šimuna Šite Čorića i dokumente utjecajnih iseljeničkih udruga, čiji je Čorić bio član ili čelni čovjek, u tom vremenskom razdoblju, želeći na taj način izabranoj Čorićevoj publicistici dati vjerodostojnost jednog od značajnijih autora u iseljeništvu druge polovice 20. stoljeća.

ODGOVARAJUĆI ZNANSTVENI

APARAT: Knjiga je uz pogovor dr. Josipa Gracina, opremljena odgovarajućim znanstvenim aparatom kojem posebnu vrijednost daje abecedno kazalo imena koje sadrži preko 550 osoba, pa znači da će čitatelj lako pretraživati sve one relevantne ljude iz iseljeništv a ili njihove prijatelje iz tridesetak domicilnih zemalja, koji su bili vezani uz Hrvatski svjetski kongres ili hrvatske katoličke misije u svijetu, ili su jednostavno kao građani demokratskog svijeta željeli na inicijativu književnika, znanstvenika i franjevca Šimuna Čorića pomoći hrvatskome narodu u pravednoj borbi za rješenje hrvatskog pitanja u međunarodnoj zajednici i

uspostavi neovisne Republike Hrvatske u zadnja 2 desetljeća, tj. u burnim hrvatskim vremenima na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće.

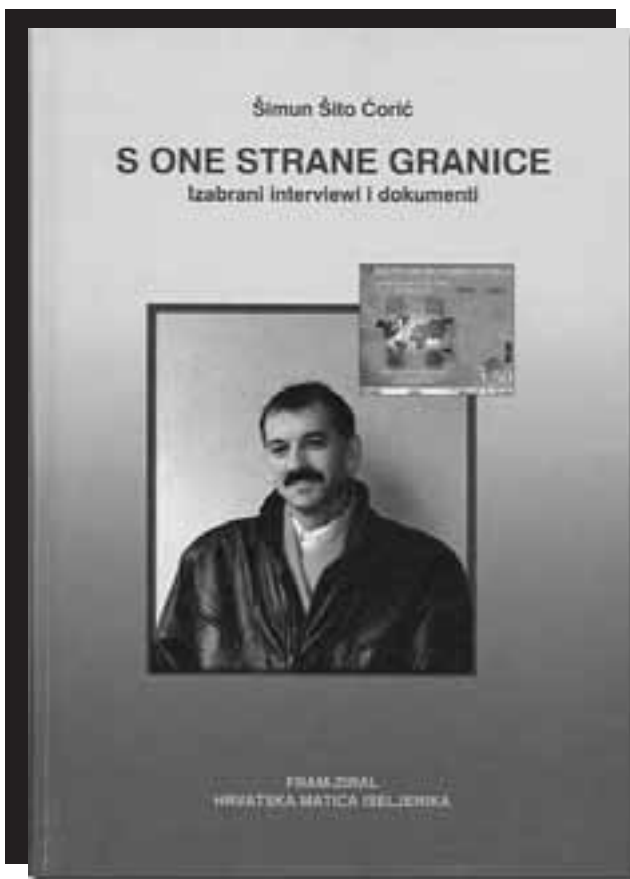
Recenzenti knjige Josip Ante Sovulj, Frane Vugdelija i Josip Gracin, ocjenjujući djelo nedvojbeno kvalitetnim u sociološkom, kulturološkom i politološkom smislu – s pravom konstatiraju kako je ko-

godine u Paoči kod Međugorja u Bosni i Hercegovini gdje je polazio osnovnu školu. Klasičnu gimnaziju »Ruđer Bošković« je završio u Dubrovniku, u Sarajevu je studirao filozofiju i diplomirao teologiju u švicarskom Luzernu. Magistrirao je psihologiju na američkom Columbia University u New Yorku, a doktorirao na hrvatskom Sveučilištu u Zagrebu s disertacijom

»Tjeskobe hrvatskih migranata«. Disertaciju »Tjeskobe hrvatskih migranata« objavila je devedesetih godina Matica hrvatska u Zagrebu. Član je Hercegovačke franjevačke provincije, Hrvatskog društva književnika, Švicarskog centra PEN-a i The Society of American Poets. Ponajviše živi kao misionar u Bernu. Znanstveni i pedagoški rad Šimuna Čorića sa studentima hrvatskih sveučilišta u zadnjem desetljeću na Sveučilištu u Zagrebu, Zadru i Mostaru u području psihologije, psihologije migranata i psihologije religioznosti također je vrlo značajan. Književna djela – prozna, pjesnička i dramska, Šimuna Čorića prožeta su spiritualnom tematikom. Ovom prigodom izdajamo zbirke: »Iseljeničke kiše« (1981.), »Hercegorčina« (1985.), »Od zaloga zvezda« (1986.), dok će ga književni teoretičari u domovini zasebno cijeniti i kao vrsnog antologičara egzilantskih i emigrantskih pisaca iz Hrvatske i

Bosne i Hercegovine, jer je uredio antologiju »45 emigrantskih pisaca« (1991.), koja je za kratko vrijeme doživjela i drugo prošireno izdanje »60 emigrantskih pisaca«.

DOJMLJIVA BIOGRAFIJA: Prvi intervju u knjizi znakovita naslova »Povratak dug osam mjeseci« koji je objavio američki »Zajedničar« 1988. pokazuje na koji je način represivni aparat bivše Jugoslavije djelovao nježno. Svome građaninu Šimunu

risno da se knjiga pojavila i radi činjenice koja Šimuna Šitu Čorića u medijima isključivo vezuje uz Hrvatski svjetski kongres, a zanemaruje se njegov književni i znanstveni opus koji samo u CROLIST-u Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (to je centralni domovinski katalog knjiga) bilježi čak 40 bibliografskih jedinica pod imenom Čorić, Šito Šimun.

O AUTORU: Književnik, znanstvenik i franjevac Šimun Šito Čorić rođen je 1949.

Čoriću je bez suda i presude uskraćena putovnica. Nježnost se ogleda u njenom vraćanju, tek nakon osam mjeseci – i opet, bez objašnjenja, tek da se pokaže »tko je Marko, a tko Janko«. »Berlinski zid« je da se podsjetimo pao 9. 11. 1989., dakle pol godine kasnije. U tom intervjuu književnik Šimun Ćorić pojašnjava onodobno stanje duha, kako mu je na 50. svjetskom kongresu PEN-a pričao voditelj mađarskih književnika *Istvan Bart*, kako mađarske vlasti nude slobodan dolazak svojih pisaca iz iseljništva bez obzira na njihova politička uvjerenja, a u nas se službena domovina, zapisuje Ćorić, obilno zainteresira za svoje pisce tek kad bi se u emigraciji našli

PISANJE POD PSEUDONIMIMA: U intervju »Tajni ZIRAL-ov tajnik« doznajemo kako je taj ugledni čikaški iseljenički izdavač ZIRAL baš mladom Ćoriću, tada 28-godišnjem redovniku (davne 1977.), povjerio još jedan hvalevrijedan posao – mjesto tajnika, razumije se »tajnog« tajnika. Mladi se, dobro obrazovani, tajni tajnik, poliglota, izvrsno snašao u odgovornoj i konspirativnoj ulozi i dokazao se u hipu i kao autor u iseljničtvu bestsellerskog štiva »Tako govore hrvatski disidenti« iliti »So speak Croatian Dissidents«. Pseudonimi pod kojima je pisao Ćorić su *Boris Katich* i *Gordan Pavić*. Tako se dogodilo da se u Zagrebu Gordan Pavić uvrštavao u antolo-

Tajnost je bila zagarantirana u vjeri u fra. Lasića i Lucijana Kordića.«

Vratimo se, dakle, samoj knjizi »S onu stranu granice« Šimuna Šite Ćorića.

39 NOVINSKIH INTERVJUA: Knjiga donosi, prvo, Šitine intervju objavljen u domaćim dnevnim novinama Slobodnoj Dalmaciji, Vjesniku, Glasu Slavonije, Večernjem listu i drugim medijima, čita -nim tjednicima poput ondašnjeg Novog danas, Starta, Globusa i Nacionala. Nema broja u hrvatskom tisku u dijaspori koji nije zabilježio zbivanja iz Hrvatskog svjetskog kongresa pa i mišljenje Šimuna Ćorića. Svi su intervjui, njih dakle 39, posvećeni statusu hrvatskih iseljenika unutar 30-ak domicilnih zemalja svijeta, te s druge strane – njihovu položaju u odnosu na matična društva tj. društvene prilike u Republici Hrvatskoj i državi Bosni i Hercegovini.

Publicistika kao književna vrsta u ovoj knjizi Šimuna Šite Ćorića ujedinjuje povijesno znanstveni interes s autorovim umjetničkim oblikovanjem – pa se knjiga »S onu stranu granice« čita s užitkom i lakoćom, gotovo nadušak.

Drugi dio knjige, »Izabrani dokumenti« sadrže istaknutu potrebu da se izraze i opišu kako društvena, politička tako i umjetnička stremljenja hrvatskoga izvan-domovinstva – koje je vezano uz Hrvatski svjetski kongres.

Na kraju valja nešto reći o stilu pisanja i govora Šimuna Šite Ćorića. Za njegov stil: izražajan i jasan, na granici emfatičnog govora reprezentativne su u knjizi reportaže iz Amerike i Nizozemske (zatvori hrvatskih mučenika u Americi, te zatvor naših optuženika u Haagu za ratne zločine u Domovinskom ratu) ujedinjuju istinitost i vjerodostojnost zapisa o pojedinim ljudima i pojavama. Zločin je zločin, piše Šimun Šito Ćorić. Žrtve agresije imaju pravo na istinu, ugroženi narodi na slobodu, a zločinci valjaju izdržati svoju kaznu. Impresivni su zapisi Šite Ćorića o aktualnim zbivanjima i ljudima za koje se javnost posebno zanima. On ih opisuje s umjetničkim interesom tako da se iza prolaznosti pojava i kratkotrajnog efekta izvještavanja prodre do one srži pojava koja ih čini značajnim za općeljudsko iskustvo svijeta i života. Za to je najbolji primjer reportaža o doživotnim zatočenicima Zvonku Bušiću i Anti Ljubasu u SAD-u. Njegov govor nema redundancije, opširan jest, pregledan jest i temelji se na istinitosti životnih priča hrvatskih migranata i ljudi zatečenih u životnim radostima, ali i životnim tjeskobama. ■

Prof. Vesna Kukavica predstavlja knjigu »S one strane granice«

pod kotačima vlaka kao primjerice pjesnik *Viktor Vida* u Latinskoj Americi. Priču s putovnicom, za koju su se borili književni PEN centri i ugledni borac za ljudska prava dr. *Predrag Matvejević* (tada iz Zagreba, danas je sveučilišni profesor u Rimu), te plemeniti apel svih 114 europskih hrvatskih katoličkih misionara – Šimun, poput biblijskog Šimuna Cirenca, naziva »malom nezgodom«.

Iz intervju a u intervju otkriva se čitatelju dojmpljiva biografija, odnosno memoarska proza, drugim riječima uspomene, te dnevnik profesora doktora Šimuna Šite Ćorića na domaćoj sceni ponekad namjerno marginaliziranog na ulogu off-glazbenika i časno mjesto predsjednika Hrvatskog svjetskog kongresa.

gije hrvatskog pjesništva i svrstavao uz bok *Vinka Nikolića*, *Lucijana Kordića*, *Antuna Bonifačića* i drugih vodećih emigrantskih pjesnika. Glavni i odgovorni urednik »neprijateljske emigrantske« izdavačke kuće ZIRAL dr. *Vinko Dionizije Lasić* i kustos Hrvatske franjevačke kustodije u Kanadi i Americi dr. *Častimir Majić* ponudili su, naime, mladom i darovitom Ćoriću, nakon Luzerna, nastavak školovanja i rad u Americi. Tako je Šimun Šito Ćorić u srcu iseljeničkog nakladništva u Chicagu radio na izdanjima: tjedniku »Danica«, »Hrvatskom kalendaru« i brojnim drugim izdanjima Hrvatskog etničkog instituta u Chicagu... »Uplašio sam se, piše Ćorić, znajući tko su Lasić i Majić, jer nisam želio gubiti legalnu vezu s domovinom.

Godišnji koncert Somborskog tamburaškog društva

Dragulj grada Sombora

U prošlu srijedu 18. svibnja Somborsko tamburaško je društvo u dvorani Gradske kuće u Somboru održalo svoj godišnji koncert kojim su istovremeno obilježili i desetu godišnjicu svoga rada i postojanja.

Na koncertu je nastupio dječji tamburaški orkestar, mali tamburaški sastav iz Sonte i seniorski tamburaški orkestar. Već na samom startu dalo se osjetiti da će to biti jedan ne- svakidašnji susret publike i Somborskih tamburaša.

MLADI SASTAVI: Dječji tamburaški orkestar je djelovao veoma ljupko i u programu je izveo tri kompozicije kojima se u najljepšem svjetlu predstavio publici koja ih je nagradila velikim pljeskom. Mali tamburaški sastav OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte je izveo nekoliko pesama doajena *Zvonka Bogdana* i preneo nas u svijet tambure kakav je bliži običnom poznavao.

Seniorski tamburaški orkestar Somborskog tamburaškog društva je vrlo dobro izbalansirani sastav sa po dva svirača na svakom mjestu. To mu je doprinelo da zvuk bude plemenit i mek. Seniori su se predstavili s blokom starih tamburaških instrumentala. U njihovoj izvedbi sve je zvučalo veoma autentično i stilski pročišćeno što nije moglo ostati neprimijećeno.

STILSKI PREOBRAŽAJI: U završnici koncerta imali smo priliku čuti nekoliko evergrina i veoma zahtevnu kompoziciju »tico-tico«. I ove kompozicije su izvedene sa puno ukusa i stilski čisto. Publika je bila svjedok stilske preobrazbe iz kompozicije u kompoziciju i baš zbog toga je raspoloženje bivalo sve bolje. Na samom kraju publika je skandiranjem izmamila i bis a najljepši završetak je bio veliko kolo koje je svakako najtamburaškija stvar od svih tamburaških stvari. Tek nakon toga članovi Somborskog tamburaškog društva mogli su napustiti pozornicu i koncert je bio završen.

Koncert je održan u somborskoj Gradskoj kući

Neprimetan i decentan učitelj, stručni rukovoditelj i dirigent sjedinjen u liku *Dure Parčetića* lebdio je iznad svih bez namjere da nam se nametne i iziđe u prvi plan. Svima je bilo jasno da je on alfa i omega Somborskog tamburaškog društva i da bez njegovog rada ne bi bilo ni ovoliko tamburaša niti bi oni bili to što su sa njim.

Na kraju poželimo još puno nastupa i koncerata Somborskom tamburaškom društvu. Šteta što niko od strane općinskih dužnosnika nije prisustvovao koncertu jer bi se zasigurno i s pravom ponosio da Sombor ima ovaj dragulj.

Antonija Piuković

Preljske pisme iz 2005. godine

Maja Dulić

Prelo

Jednom je slavlje »Veliko prelo«
Jednom u godini je »Marin dan«.

Dok snižne pahulje lete tiho, lagano
Oblače našu ravnicu
U bilo ruvo svečano
Ove večeri žurba je čudna
Ka jednom domu, ko kući svojoj
Skuplja se družba odabrana
Po srcu, dobroti, riči i dilu
Ponosna mladost
U nošnji svojih predaka.

Ta ove noći »prelo« je.
Biće pisme i igranja
Veselja, šale i smija
Divanit će se ko kadgod
Ikavicom, divnim jezikom
Bunjevaca
A najstarijom pisanom riči Hrvata.

Zaboraviće se časkom
Sve nepravde, boli i kušnje
Kroz koje ovaj narod putuje
A Bog daće snagu da u dobru
ustraje.

Pisma se opet ko od 1878. čuje
I svima glasno poručuje
»Kolo igra, tamburica svira...
nek se znade da Bunjevac živi.«

Lunar – Turbo

Moonlee Records, 2005.

Lunar je četveročlana zagrebačka skupina koja egzistira još od 1998., a dvije godine kasnije uspješno i za paženo se predstavlja debijem »There Is No.1«. Sljedeći album »First And Last Lost« je nepovratno izgubljen zbog digitalnih poteškoća, dok se novim albumom »Turbo« vraćaju analognom načinu rada, te u velikom stilu natrag na diskografsku scenu.

Logično je bilo za očekivati da će ulogu diskografske podrške ovog albuma preuzeti Moonlee Records, inače najnoviji sinonim za uspješno neovisno nakladništvo. Izvođače s ove etikete povezuje činjenica da po svom stilskom habitusu Analena, Lunar i Don't Mess With Texas, ionako više korrespondiraju s inozemnom, posebice instrumentalnom post-rock, nego ovdašnjom rock scenom (Lunar je imao turneje po Nizozemskoj, Italiji, Njemačkoj, Austriji i Belgiji). Za sada, hrvatsko je tržište svojom strukturom nedovoljno adekvatno i premalo za ove skupine.

Zagrebački indie rock, ili kako ga neki uobičajaju zvati, post rock sastav Lunar sve ove godine je dozrijevao, pa sad zvuči zrelo i pitko, donoseći jedan sveži originalni pristup i jasan autorski pečat. »Turbo« se tako materijalizirao kao odličan instrumentalni sklad koji izvlači maksimum mogućnosti iz zvuka klasične rock postave, koje obogaćuje s mjestimičnim vrlo

umješnim elementima elektronike. Kako je Lunar sastavljen od ljudi koji su uključeni u rad zagrebačkog studija »Kozmo«, logično je da će tamo i snimiti album. I u

jaturu najbolje oslikava ono što piše u press materijalu: »Turbo je zvuk lutanja kroz nebulu ili soundtrack za solarnu eklipsu. On je misteriozno svemirsko puto-

produksijskom smislu osjetan je napredak u odnosu na prethodni album »There Is No. 1«, zvuk je konkretniji tako da ploču čini jednim koherentnijim uratkom. U stilskoj domeni »Turbo« i dalje donosi prepoznatljivi inteligentan gitaristički Lunar (posebice u pjesmama »Davorova grana«, »Belka i strelka« te »Tgemolo«). »Pizza song« donosi i vokale te je približava indie-popu, a »Bee-bop«, kao odjavna stvar na albumu, uklopljena u elektronsku mini-

vanje praćeno prijatnim povratkom na Zemlju. Međutim, to može biti i nešto potpuno drugačije»

Debijem »There Is No. 1« Lunar je lako pridobio publiku koja obožava instrumentalni post-rock – Mogwai, Slint, Trans Am, Sonic Youth i srodne bendove, a s albumom »Turbo« krug poklonika mogao bi se dodatno proširiti.

D. B. P.

Robert Frangeš-Mihanović (1872.-1940.)

Robert Frangeš-Mihanović, kipar, rođen je 2. listopada 1872. u Srijemskoj Mitrovici a preminuo u Zagrebu 12. siječnja 1940. godine. Završio Obrtnu školu u Zagrebu 1889., školovanje nastavio u Beču na Umjetničko-obrtnoj školi 1889. -94., potom na Umjetničkoj akademiji 1894. /95. Usavršavao se u Parizu 1900. /01. gdje se družio s A. Rodinom i M. Rossom. Jedan od pokretača i organizatora likovnog života u Zagrebu na prijelazu iz 19. na 20. stoljeće. Sudjelovao je u osnutku Društva hrvatskih umjetnika (1897.), udruženja »Lada« (1904.) i Umjetničke akademije (1907.), uz koju je utemeljio ljevaonici bronzne i doveo prve ljevače.

Frangešove medalje i plakete s figuralnim i animalističkim motivima (»Bik Herkul«, 1899. i »Puran«, 1904.; »Vinogradari«, 1900. i »Kopač«, 1906.) označili su početak hrvatskog medaljarstva. Oblikovao je sitnu plastiku (»Stidljivost«, 1902.; »Bijeg u Egipat« 1906.; »Otmica Europe« 1907.), portrete (»V. Lisinski«, 1895.), poprsja (»Antun Mihanović«, 1908.; »Antun i Stjepan Radić«, 1936.). Godine 1897. za Osijek je uzradio spomenik palim vojnicima Šokčevićeve 78. pukovnije – »Umirućeg ratnika«, koji je uz kompoziciju »Filozofija« u Zagrebu iz iste godine, najraniji primjer impresionizma u hrvatskom kiparstvu. Najmonumentalnije Frangešovo djelo je konjanički spomenik »Kralj Tomislav« 1928. -38. (postavljen 1947. u Zagrebu). Radio je i arhitektonsku figuralnu plastiku na zagrebačkim zgradama (reljefi »Filozofija«, »Teologija«, »Medicina« i »Justicija«, 1912.; »Rad« i »Zdravlje«, 1927.). U svojem razdoblju prešao je faze od akademizma, simbolizma do modernizma (uz R. Valdeca utemeljitelj modernoga hrvatskog kiparstva), a u punoj zrelosti ostvario je vlastiti izraz u slobodnoj realističkoj modelaciji lika.

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

JESTE LI ZNALI?

Ribe dišu na škrge. Kada voda prolazi kroz škrge, kisik iz vode ulazi u krv kroz tanke membrane (kožu).

Najveći raspon krila ima ptica albatros: razmak između vrhova krila je 3,6 metara, što je više od dužine malog automobila.

Najveća rasa pasa je bernardinac koji može dostići težinu od 77 kg.

Najmanja rasa pasa je čivava, teška je samo 0,45 kg.

Buhe su, u odnosu na veličinu, životinje koje najviše skaču. Obična buha može skočiti 19 cm u vis što je otprilike 130 visina njenog tijela.

Skeletni sustav kod čovjeka se sastoji od 206 kostiju.

Kada bi se sve stanice iz ljudskog organizma poredale jedna do druge, protezale bi se na 1000 km, što je udaljenost od Pariza do Rima.

Na glavi raste oko 100.000 dlaka, a svakog dana ih ispadne oko 80.

Prosječna brzina rasta noktiju na rukama je 2,5 cm godišnje.

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVE

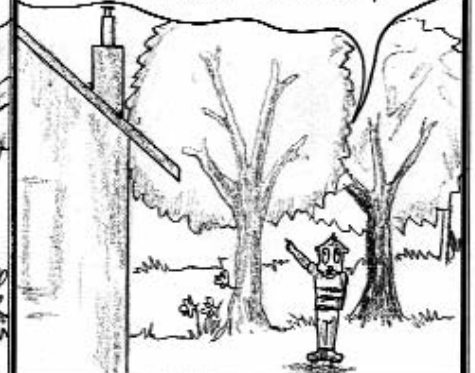
ZGODE

Sič. Z. A.

MAMA, JELI TOČNO
DA BEBE DONOSE
RODE?

JESTE. LIJEPO IH
SPUSTE KROZ DIMNJAK
KAO MALENI DAR.

ZNAČI SVATKO TKO IMA
OVAKAV DIMNJAK ZA PLIN,
NEĆE IMATI BEBU?

Jelena Vidaković Mukić, III. b,
OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin

Ivana Benke, III. b,
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Nastasja Marjanović, III. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

SATOVİ HRVATSKOG JEZİKA

Učenici II., III. i IV. razreda OŠ »Matija Gubec« u Gornjem Tavankutu:

Melanija Saulić: »Ja volim ići na sate hrvatskog jezika. Željela bih da više glu - mimo i pravimo predstave. Preporučam i drugoj djeci da pohađaju satove hrvat - skog jezika.«

Predrag Buljovčić: »Volim kada crtamo, slušamo priče i učimo pjesmice. Volio bih da se sva djeca upišu na satove hrvat - skog jezika.«

Tatjana Zadić: »Najviše mi se svidjela pjesma o majci, a volim i kada nam učiteljica čita priče i kada o njima razgo - varamo. Jako je lijepo učiti hrvatski jezik i preporučila bih i prvašićima da se upišu.«

KAKO SE OSJEĆAM NA SATU HRVATSKOG JEZIKA?

»Kada sam počela pohađati sate hrvatskog jezika učiteljica je uvijek odabrala lijepe tekstove i svi smo voljeli slušati i poslije razgovarati o tome. Učimo nove riječi, poslije pišemo sastave. Trudim se da uvijek bude lijepo napisano. Gledam HRT program pa se radujem da i ja znam dosta hrvatskih riječi.«

Marija Periškić, III. b, OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

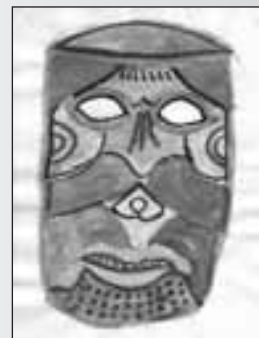
MOJ HRVATSKI ODJEL

Ja sam učenik III. h razreda i sada ću vam ga opisati.

U mom razredu u početku nas je bilo šesnaestero. Moj razred je dobar. Mi se jako družimo i poštujemo. Volio bih da nas je više.

Pa zato vas pozivam da se upišete u hrvatski odjel.

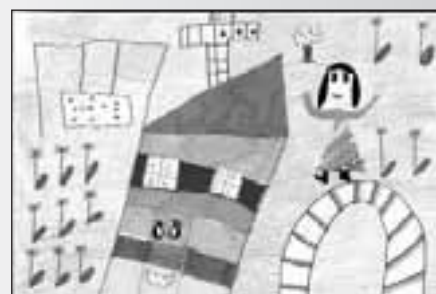
Luka Nimčević, III. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Marina Crnković, III. a,
OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Danijel Šarčević i Nikola Tumbas, IV. c,
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Nataša Kujundžić, I. e,
OŠ »Svet Sava«, Subotica

NAKON TRI GODINE POHAĐANJA NASTAVE NA HRVATSKOM JEZIKU

Učenici 3. razreda OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni:

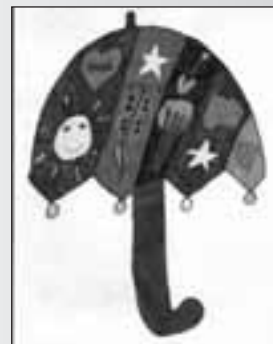
Bela: »Jako volim hrvatski jezik, učiteljica kaže da lijepo čitam i pišem lijepe sas - tavke. Trudim se da kad pišem domaće zadaće, što više pišem na pravilnom hrvat - skom jeziku. Tada dobijem peticu.«

Dominik: »Starija sestra me ispravlja jer volim pričati na hrvatskom. Ona nije imala prilike učiti na tom jeziku pa joj je krivo.«

Kristina: »Navikla sam na hrvatski jezik i jako ga volim. Govorim ga u školi a ponekad i u kući. Kad idemo kući iz škole autobusom, sa svojom sestrom koja ide u prvi razred, pričamo na hrvatskom.«

Darko Tetkov, II. a,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Ivana Vojnić Tunić, I. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Svjetski jezik manualne gestikulacije

Opće poznate geste

Geste izražene opće poznatim pokretima šake, dlana ili prstiju ruke, u samo jednom svom značenju zamjenjuju desetine riječi koje bi trebale biti upotrijebljene za opis izražene namjere.

Piše: Dražen Prčić

Unajvećem dijelu civilizirane populacije, koja obitava na planetu Zemlji, postoje određeni i opće poznati pokreti, izraženi uz pomoć šake i njezinih prstiju, čije značenje se prenosi, možemo slobodno kazati, već tisućama godina i koji samo jednim pokretom ili radnjom zamjenjuju mnogo neizgovorenih riječi. Simbolika manualnih gesti »uči« se od najranijeg doba i često smo svjedoci kako i mališani vješto barataju, ponekad i duhovitim »nemuštim« govorom svojih malih ručica. Pa ipak ovi pokreti, iako bliski manualnom govoru nijemih, predstavljaju samo izvadak iz složenog i vjekovima unificiranog načina sporazumijevanja između osoba oštećenog sluha. Podsjećanjem na neke osnovne pokrete i njihovo uvriježeno, prihvaćeno značenje, pokušat ćemo baciti »novo svjetlo« na svima poznatu gestikulaciju.

PALAC GORE: Ovaj pokret, kojim se prvi i glavni prst izdvoji

ali i brojni sportski djelatnici pravde, naravno, svi s istim izvornim značenjem oznake »stop«. U ratnim događanjima obje podignute ruke otvorenih dlanova označavaju pak i predaju, što opet znači određeni prestanak (zaustavljanje) borbenih djelovanja.

OTVORENI DLAN PREMA DOLJE: Kada netko učini ovu gestu, najčešće pokušava izraziti određeno »žaljenje« za nekim propustom, osobnim ili tuđim, te blaže razočaranje ili, posve suprotno, potpunu indolenciju spram nečega što se dogodilo. Primjerice, kada se nešto manje vrijedno razbije ili polomi, domaćin (vlasnik stvari) na taj način stavlja do znanja krivcu da »nije važno« i da se ne nervira zbog počinjenog djela. Opet čovjek i nesvjesno čini istu radnju kada komentira »sam sa sobom« određenu radnju ili događaj u kojem je i sam involviran.

PODIGNUTI KAŽIPRST: Sličnim pokretom, kao kod palca, kada je usamljeni kažiprst (prvi prst do palca) visoko uzdignut, označava se određena želja za upozorenjem, s time što se ovog puta namjera može rastumačiti i s

iz stisnute pesnice, svoju »prvu« popularnost je stekao još za vrijeme moćne Rimske imperije, kada su tom gestom vladari određivali sudbinu boraca (gladijatora) u areni. Gesta samo jednog ispruženog palca u smjeru neba značila je život, dok je suprotan smjer prema zemlji označavao neumitni kraj i brutalnu smrt »osuđenog«. Buduće moderno vrijeme preuzelo je određeni dio simbolike ove geste i danas se isti pokret rabi kao znak pobjede, uspjeha ili recimo naglašavanja neke dobre vijesti, te slobodno možemo apostrofirati uzdignuti palac kao »pozitivnu« radnju naglašene vrijednosti. S razvojem automobilske industrije i pojačanom koncentracijom vozila na cestama, isti pokret je, istina malo modificiran u nešto ispruženijoj varijanti, opće prihvaćen kao »autostoperski« znak i nemuštu molbu za besplatni prijevoz.

UZDIGNUTI OTVORENI DLAN: Ova gesta u velikom dijelu svijeta ima i naredbodavni karakter s kojim se zapovijeda onome tko je ispred, često puta visoko podignute ruke, da se zaustavi, odnosno stane. U svakidašnjici najčešće je rabe prometni policajci,

dozom određene srdžbe i nezadovoljstva. Ovaj pokret je naročito popularan kao »no-no«, a ponajviše ga rabe stariji prema mlađima, naglašavajući njime superiornost svog starosnog uzrasta i gotovo uvijek koristeći i određenu prijetuću grimasu na licu. U sportu ga suci koriste za posljednju prijetnju pred davanje kaznenog kartona ili čak isključenja iz igre.

ISPRUŽENI KAŽIPRST I SREDNJAK: Dva središnja ispružena prsta imaju dvojako značenje, ovisno tko ih koristi i u ko-

puta je ovaj simbol rabljen u raznovrsne političke svrhe, imajući određena potencirana značenja i namjere.

KAŽIPRST UPEREN U SLJEPOOČNICU: Ova gesta je dobro znana svima, pa i najmlađima, jer se od najranije životne dobi rabi kao »etiketiranje« određene ludosti, gluposti ili bilo kojeg drugog »nenormalnog ponašanja«. Osoba, kojoj je upućen ovaj pokret, njime dobiva komentar svojeg postupka, koji je opet često puta ispraćen i određenom grimasom, najčešće smiješnog predznaka.

DLAN O DLAN: Ovaj pokret, kojim se »sudaraju dva otvorena dlana, opće je poznat kao »aplauz« i označava gestu odobravanja, te izražavanja ushićenosti spram određenog događanja, trenutka ili situacije kojoj je dotična osoba svjedočila. Najčešće su to sportska borilišta, kulturna događanja, razne svetkovine, te ostala masovna okupljanja. Opet, ovaj pokret može imati obrnuto značenje, kada se u ironičnoj varijanti želi ismijati nečija glupost.

SPOJENI PALAC I KAŽIPRST (u krug): Kada se uz pomoć palca i kažiprsta načini krug, a ostali prsti se podignu u vis, dobi-

ju svrhu. Kako nalikuju velikom slovu »V« mogu označavati pobjedu (Victoria) i često puta su korišteni tijekom ratova kao svojevrsni oblik ohrabriranja između boraca. Opet, posve suprotno pacifisti, borci za mir, rabe isti pokret kao simbol mira, koji je svoju najveću ekspanziju i međunarodno priznanje doživio tijekom hipi revolucije. U načelu, ovaj pokret znači pobjedu (rata ili mira) i simbolizira pozitivnost.

STISNUTA PESNICA: Zgrčeni prsti šake imaju, na svoj način,

vrlo upozoravajuće značenje jer ilustriraju određeni nabo i tenziju kod osobe koja na taj način želi demonstrirati svoje raspoloženje. Ovaj pokret može simbolizirati prijetnju, ali i gestu izražavanja pozitivnog naboja, posebice u borbi ili sportu (također vrsta borbe!), kada je često praćen adekvatnim ohrabrujućim poklicem. Često

vamo gestu kojom se označava kvaliteta nečega, najčešće se ovaj pokret rabi za izražavanje zadovoljstva prilikom konzumiranja kvalitetnog i ukusnog jela, ali i komentiranja kvalitete nekog proizvoda.

TEKSTUALNI KOMENTAR: Ekonomičnost »ručnog« razgovaranja ima svoju primjenu u brojnim situacijama kada je zbog nekih otežavajućih faktora govorna i zvučna komunikacija nemoguća, primjerice prilikom zaglušujuće buke ili komunikacije na daljinu. S druge strane, u želji da uspijemo premostiti jaz s osobama kojima je oštećen sluh i ne mogu govorno komunicirati, svi ljudi bi trebali pokušati savladati barem osnove manualne gestikulacije. Jer komunikacija je, ipak, osnovna kvaliteta svih međuljudskih odnosa...

Gorički gulaš

Specijalitet podravske kuhinje

Sastojci za 10 osoba:

1 kg junećeg mesa
400 g luka
1 kg krumpira
3 dl bučinog ulja
2 dl crna vina
5 g Vegete
5 g crvene paprike
1 dkg koncentrata rajčice
5 g ljutih feferona
2 g mljevenog papra
15 g brašna tip 500
brandy Belot
5 g soli

Opis:

Na masnoći se poprži luk da malo zažuti, pa se dodaje ju - neće meso izrezano na kockice i sve zajedno pirja dok meso malo omekša. Tada se dodaje: krumpir i po želji ljuti feferoni, rajčica, crvena paprika, papar, sol, Vegeta, crveno vino, nekoliko kapljica brandyja i sve se kuha na laganoj vatri.

Šumski složenac

Specijalitet podravske kuhinje

Sastojci:

500 g vrganja
400 g Bjelovarskog svježeg sira
1 luk
2 jaja
peršin
suho bijelo vino
30 g maslaca

Opis:

Vrganje nemojte prati, već im sastružite prljavštinu i očistite ih. Tada ih narežite na sitne komadiće ili kockice.

Luk narežite na vrlo tanke listiće i popirjajte na 3-4 žlice ulja, dodajte vrganje i stavite na jaku vatru.

Nakon 3 minute podlijte s pola čaše vina i kada alkohol ishlapi isključite štednjak i pustite da se prohladi.

Primiješajte vrganje svježem siru, dodajte jaja, usitnjenu vezicu peršina i prstohvat soli i papra, pa smjesu dobro izradite pjenjačom ili mikserom.

Smjesu izlijte u maslacem namaštenu posudu visokih rubova, pa kuhajte otprilike pola sata na pari na 180 °C.

Složenac poslužite topao, prethodno ga ukrasivši po želji.

V I J E S T I

Vaterpolo

Jug četvrti u Europi

Vaterpolisti dubrovačkog Juga okončali su svoj nastup na Final fouru Eurolige osvajanjem četvrtog mjesta u Europi nakon poraza od talijanske momčadi Pro Recca (7:11). Slabija partija u susretu za treće mjesto plod je nesretnog poraza u polufinalnom ogledu protiv mađarskog Honveda (9:10), koji je uslijedio poslije velike borbe i produžetaka.

Tenis

Roland Garros 2005.

Na drugom po redu Grand Slam turniru ove sezone pariškom Roland Garrosu nastupa nekoliko tenisača iz Hrvatske i SiCG, koji će pokušati stići »što dalje« na »najjačoj« šljaci svijeta. Hrvatski tenis predstavljat će: *Ivan Ljubičić, Mario Ančić, Ivo Karlović i Saša Tuksar*, koji je po prvi puta u karijeri uspio proći kvalifikacije za jedan Grand Slam turnir, dok će u konkurenciji dama igrati: *Karolina Šprem, Jelena Kostanić, Sanda Mamić i Silvija Talaja*. *Novak Đoković i Janko Tipsarević*, te *Jelena Janković i Ana Ivanović* predstavljat će boje SiCG.

Nogomet

Kranjčarov popis

Izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Zlatko Kranjčar objavio je popis nogometaša na koje računa za jedan od odlučujućih susreta u kvalifikacijama za SP 2006. u Njemačkoj. Vratari: *Butina, Pletikosa i Didulica*; braniči: *R. Kovač, Šimunić, Tudor, Tomas, Šimić i Tokić*; vezni red: *Srna, N. Kovač, Babić, Kranjčar, Šerić, J. Leko, I. Leko, Vranješ i Bošnjak*; navala: *Pršo, Klasnić, Olić i Balaban*.

Nogomet

»Barca« i »Juve«

Poslije nekoliko godina pauze (1999.), najveći katalonski klub je vratio naslov prvaka Primere na svoj »Camp Nou«, prije svih zahvaljujući fenomenalnoj sezoni svojih napadača *Ronaldinha i Etoa*. Talijanski Scudetto i Seria A vratili su se ponovno u Juventusove vitrine, ponajviše zaslugom svog trenera *Fabia Capela*, koji je, u odlučujućem susretu s prvim pratiocem Mila-

nom, porazio kolegu i nekadašnjeg učenika *Ancelottija* i ostvario nedostižnu prijednost.

Formula 1

Raikkonen prvi u Monte Carlu

Finski vozač *Kimi Raikkonen* suvereno je osvojio prvo mjesto u utrci za VN Monaca, voženu prošle nedjelje u Monte Carlu. Vodeći od samog starta uspio je prvi stići u cilj, ostavivši iza sebe *Nicka Heidfelda* na drugoj i *Marka Webbera* na trećoj poziciji. U ukupnom plasmanu vodi i dalje Španjolac *Alonso* s 49 bodova.

Tenis

Ljubičić pobjednik Zagreb Opena

Pobjedom nad Čehom *Minarom* od 6:4, 6:2 u finalnom susretu ovogodišnjeg 10. jubilarnog Zagreb Opena najbolji hrvat-

ski tenisač *Ivan Ljubičić* osvojio je ovaj 50.000\$ vrijedan ATP Challenger, koji se tradicionalno održava svakog svibnja u glavnom gradu Hrvatske.

HNL

kolo, 21. travnja
Liga za prvaka

Inter – Hajduk 1:1
Slaven B – Rijeka 1:1
Varteks – Zagreb 3:1

Tablica: Hajduk 53, Inter 53, Zagreb 47, Rijeka 46, Varteks 45, Slaven B. 45

Liga za ostanak

Osijek – Kamen I. 3:0
Pula 1856 – Dinamo 0:0
Zadar – Međimurje 1:0

Tablica: Dinamo 44, Kamen I. 40, Osijek 40, Pula 1856 34, Međimurje 32, Zadar 32

Klub ruske armije osvojio prvi europski trofej za svoju zemlju

CSKA ušao u nogometnu povijest

Piše: Dražen Prčić

U portugalskoj noći, u srijedu 18. svibnja 2005. godine centralni sportski klub armije (CSKA) uspio je uvjerljivom pobjedom nad domaćim Sportingom (3:1), igrom slučaja zahvaljujući unaprijed određenom stadionu i mjestu odigravanja finalnog susreta, ostvariti višedecenijski san ruskog nogometa da se konačno »dokopa« jednog europskog trofeja. Osvajanjem pokala kupa Uefa za sezonu 2004./05. momčad predvođena ruskim stručnjakom Gazajevom upisala je svoju matičnu državu kao 19. po redu koja je uspjela osvojiti jedan europski trofej, ali i time još jednom skrenuti pozornost na kvalitetu istočnog nogometa koji je sve bliži dometima dominantnog i trofejnijeg, zapadnog »brata«.

Primjerice, kao najbolju moguću ilustraciju ove tvrdnje, finale Champions league igrat će predstavnici dvije najtrofejnije nogometne euro sile, Italija i Engleska čiji klubovi Milan i Liverpool imaju pune police raznovrsnih europskih trofeja.

SIMBOLIKA BROJA 19: Uz okolnost da se od 18. svibnja u Rusija, kao 19. po redu, ubraja u zemlje osvajače euro-naslova, CSKA je svoj povijesni pobjednički pohod ostvario poslije 19 odigranih euro-susreta, započetih još u srpnju prošle godine u drugom kolu kvalifikacija za CL, kada su u dva susreta bili bolji od azerbajdžanskog predstavnika Neftchija (0:0, 2:0). U odlučujućem susretu za proboj u društvo 32 najbolje europske momčadi uspjeli su eliminirati škotsku momčad Glasgow Rangersa (2:1, 1:1) i plasirati se, voljom ždrijeba, u skupinu koji su činili: Chelsea, Porto i PSG.

CHAMPIONS LEAGUE: Igrajući u društvu najboljih, moskovska armijska momčad nije se uspjela plasirati u daljnji krug natjecanja obzirom na skromni učinak od samo dvije pobjede (obje protiv PSG, 2:0, 3:1) i jednog neodlučenog rezultata (0:0 protiv Porta u gostima. Porazi od Chelsea (0:1, 0:2), te Porta kod kuće (0:1) i sa samo 7 osvojenih bodova, CSKA je kao treća momčad osvojila »utješnu nagradu« i plasman u Kup Uefa.

KUP UEFA: Nastavak europskog »života« uslijedio je prolazom protiv Benfice u šestini finala (2:0, 1:1), a u susretima osmine finala »preskočen« je beogradski Partizan (1:1, 2:0). U četvrtfinalu i najtežem ispitu protiv francuskog Auxerrea, zahvaljujući uvjerljivoj pobjedi u uzvratu (4:0), nadoknađen je minus od (2:0) iz prvog susreta. Polufinale je donijelo ogled protiv neugodne talijanske Parme (0:0, 2:0), ali je ruska mreža bila neosvojiva i ostvaren je povijesni plasman u prvo i povijesno finale.

FINALE U LISABONU: Momčad CSKA odigrala je u finalnom susretu dva posve različita poluvremena, te poslije slabog prvog

Radost nakon trijumfa: CSKA je pobjednik kupa UEFA

dijela (0:1) slijedi urnebesnih pola sata nastavka u kojima momčad u crvenim majicama postiže tri zgoditka za konačnih (3:1) i prvi europski trofej. Unatoč ozbiljnoj ozljedi nosa (dva prijeloma u tjedan dana), s zaštitnom maskom na licu, od prve minute je zaigrao hrvatski reprezentativac *Ivica Olić* i svojim napadačkim aktivnostima znatno doprinio pobjedničkoj igri cijele momčadi. U drugom dijelu susreta u igru je ušao i *Miloš Krasić*, bivši igrač novosadske Vojvodine, i odličnom igrom na sredini terena povezoao obranu i navalu ruske momčadi.

CSKA: Uz odlične rezultate i dugi europski staž od 19. odigranih susreta, glavna karakteristika armijske momčadi iz Moskve je mladost njenih igrača koji su iznjeli najveći teret osvajanja povijesnog naslova. Primjerice gol je čuvao ruski vratar *Akinfeev* (1986.), u obrani su teret ponijeli Nigerijac *Odiat* (1983.) Rusi *Berezoutski* (1982.) *Zhirkov* (1983.), dok su sredinu terena držali Brazilac *Carvalho* (1983.) i *Krasić* iz SiCG (1984.), a posao u navali su odlično obavili Brazilac *Vagner Love* (1984.) i *Olić* iz Hrvatske (1979.). ■

»Talični« Portugal

Momčad CSKA je u pohodu na svoj prvi euro trofej čak tri puta imala za protivnike portugalske momčadi. U CL igrali su protiv Porta, a potom protiv Benfice i na koncu Sportinga, i to na njegovom stadionu. Interesantno je da nesretni Portugalci ni ovoga puta nisu iskoristili prednost domaćeg terena u europskim finalima. U finalu prošlog EP izgubili su od Grčke (0:1), a sada je njihova momčad potučena sa 3:1.

Stjepan Palenkić, košarkaški trener

24 sata uz košarku

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Stjepan Palenkić (1947.), poznatiji pod nadimkom Stipe, u Suboticu je iz rodnog Slavenskog Broda došao da - leke 1969. godine, dobivši zaposlenje u »Severu« i do današnjeg dana ostao je Subotičaninom. Prestavši s aktivnim igranjem košarke, već zarana se opredijelio za trenerski poziv s kojim se aktivnije počinje baviti upravo na sjeveru Bačke. Za proteklih 35 godina gotovo da nije prošao niti jedan dan bez direktnog kontakta s igrom pod obručima.

rim otvorenim, terenima u Dudovoj šumi. Kasnijim fuzioniranjem ovoga kluba s sportskim društvom »Palić« klub se seli na terene kraj jezera i tada smo nastupali u Vojvođanskoj i tadašnjoj Republičkoj ligi.

► **Kojim ste uspjesima obilježili rad u ovim klubovima?**

Kroz rad s tada još uvijek neafirmiranim igračima u klubu, koji se natjecao u nižem rangu, ali i bivšim »Spartakovim« igračima, uspio sam postići solidne rezultate shodno mogućnosti i uvjetima u koji-

počeo rad s pionirkama »Spartaka«, a na poziv glavnog trenera *Karla Kopilovića*.

► **Uz rad s mladim kategorijama radili ste i kao tajnik ŽKK »Spartak« kluba koji je u međuvremenu postao i prvoligašem. S kime ste neposredno surađivali u vođenju ekipe?**

Uz rad na poslovima u svezi organiziranja klupskog natjecanja, te vođenja sve tekuće problematike kluba, usput sam u sezoni 1993/94. bio i pomoćni trener *Slobodanu Lukiću* tijekom prvoligaške sezone, u kojoj je subotički ženski košarkaški klub debitirao u košarkaškoj eliti.

► **Na kojim ste sve poslovima bili angažirani tijekom sljedećih godina?**

Sve do 2001. godine, kada sam prestao s aktivnim angažmanom u klubu, obavljao sam brojne dužnosti iznimno važne za funkcioniranje cjelokupnog klupskog sustava. Jedno vrijeme sam bio i sportski ravnatelj kluba, zadužen za obavljanje tehničkih detalja, a kontinuirano sam bio »non-stop« na raspolaganju u svim segmentima brige oko igrača i stručnog kadra.

► **Koje su igračice obilježile Vaš trenerski rad?**

Iz mnoštva kvalitetnih i talentiranih igračica, s kojima sam radio u protekla tri decenija, izdvojio bih ipak: *Radu Vidović*, danas igračicu u Izraelu, te *Tijanu Rus* i *Svetlanu Jurčak*, koje također igraju u toj zemlji. Tu su još i danas afirmirane igračice poput *Semerred*, *Veselovski*, *Del-*

Trener Stjepan Palenkić (stoji s desna)

► **Kako ste se adaptirali na život u Subotici i konačno ostali zauvijek na sjeveru Vojvodine?**

Po struci sam strojarski tehničar i po dobivanju zaposlenja u »Severu« doselio sam u Suboticu, zavolio ove ljude, potom se i oženio sa svojom *Terezom*, s kojom imam sina *Borisa* i kćer *Ljiljanu*. Usporedo s radom u »Severu« započinjem i svoju trenersku karijeru, koja je bila samo plod nastavka višegodišnjeg druženja ovim sportom.

► **U kojim ste klubovima započeli s trenerskim radom?**

Prvi klub u kojem sam dobio angažman je bio KK »Srednjoškolač«, u kojemu sam obavljao dvostruku ulogu igrača i trenera, u to vrijeme smo još trenirali i igrali na sta-

ma sam radio. Usporedo sam radio i s mladim kategorijama, prije svih kadetima, iz čijih se redova poslije vršila selekcija budućih članova prvoga tima. Tako smo 1977. godine postali kadetski prvaci Vojvodine, a godinu poslije s pionirskom selekcijom smo zauzeli treće mjesto.

► **Ipak kruna Vaše trenerske karijere stiže angažmanom u »Spartaku«, posebice njegovog ženskog ekipe.**

Gašenjem momčadi »Palić« 1982. godine cijeli pogon ovog kluba prelazi pod okrilje KK »Spartaka« iz Subotice, postavši tzv. »Spartak 2«. U toj drugoj momčadi sam radio još dvije godine, usporedo sa seniorima i juniorima, da bih poslije nekoliko godina manje stanke u radu 1990. godine za-

Prvaci države

Pod vodstvom Stjepana Palenkića 1994. godine ženska pionirska ekipa »Spartaka« postala je prvakom države poslije pobjede u finalu nad renomiranim beogradskim klubom »Crvenom zvezdom«.

miš koje su danas igračice u Mađarskoj, dok od najmlađih aktivnih igračica tu su sestre *Prčić*, *Miranović*, *Anđelić* koje s uspjehom igraju prvoligašku domaću košarku.

Hrvatska primljena u Ujedinjene narode

Priredio: Zdenko Samaržija

20. svibnja 1799. godine u Varaždinu umro je *Ivan Krstitelj La-langue*, hrvatski liječnik i teoretičar zdravstva. Rođen je 27. travnja 1743. godine u Luxembourg. Belgijanac, katolik, diplomirao je medicinu u Beču i tamo imao liječničku praksu. U Hrvatsku je pošao 1772. godine sa doktorom *Gerhardom van Svitenom*, savjetnikom i osobnim liječnikom *Josipa II.* Pošao je i kao i mnogi putopisci, zaljubio se u Hrvatsku i Hrvate te ostao u Hrvatskoj s obitelji. Ubrzo je imenovan županijskim fizikom (liječnikom) u Varaždinu, a bio je i osobni liječnik bana *Franje Nadaždija*. Godine 1776. objavio je knjigu *Medicina ruralis* ili ti vrachta ladanjska..., prvim hrvatske medicinske literature. Napisao je i knjige o porodiljstvu, Kratak navuk od meštrije pupkorezne, o toplicama O vračbenim vodama te knjigom nastojao poučiti o sađenju i uporabi krumpira.

22. svibnja 1992. godine Republika Hrvatska primljena je u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda.

23. svibnja 1823. godine u Žitniku kraj Gospića rođen je *Ante Starčević*, hrvatski političar. Gimnaziju je završio u Zagrebu, a teologiju, povijest i filozofiju studirao u Pešti, gdje je i doktorirao filozofiju. Pije ređenja napustio je bogosloviju u Senju te se zaposlio u odvjetničkoj kancelariji u Zagrebu. Oduševljen ilirskim idejama priključio se Gajevom pokretu te počeo objavljivati članke i družiti se sa *Eugenom Kvaternikom*. Oštro se suprotstavio utjecaju *Vuka Karadžića* i njegovoj koncepciji ujedinenja Južnih Slavena oko Kneževine Srbije i širenja nacionalnoga imena Srbin na sve Južne Slavene. Suprotno svim koncepcijama hrvatskih političara, koji su lavirali od manje ili veće suradnje s Bečom, Peštom ili Srbijom, Starčević je uspostavio koncepciju samostalne i suverene države Hrvatske, koja ima svoj legalitet još u srednjovjekovnom razdoblju, a sadašnji joj suverenitet proizlazi iz nacije. Bio je antiklerikalac. U rasprava-ma se pozivao na hrvatsku povijest i kulturu, no nije nudio nikakav gospodarski program niti je imao jasnu viziju razvoja društvene strukture u Hrvata. Umro je 28. veljače 1896. u Zagrebu.

23. svibnja 1849. godine rođen je *Karlo Khuen Hedervary*, hrvatski ban. Mladost je proveo u Nuštru, a pravo je nekoliko godina studirao u Zagrebu. Modernizacija, koju je vodio *Ivan Mažuranić*, osnažila je Ban-sku Hrvatsku, a ulazak austrougarskih vlasti u Bosnu i Hercegovinu učinio je nepotrebnim postojanje Vojne kra-jine. Niti Beču niti Pešti nije odgovarala odveć snažna Hrvatska i Mažuranić je morao odstupiti. Zaredali su banovi skloni Pešti, dakle mađaronske, unionističke orijentacije. Sve snažnije nacionalno svjesni Hrvati nisu se mirili s neprestanim kršenjem odredbi Nagodbe i 1883. godine iz-bila je pobuna s kojom se grof *Pejačević* nije mogao nositi. Za bana je postavljen ambiciozan i mlad *Karlo Khuen Hedervary*,

koji je vladao dvadeset godina. Sustavno je gušio oporbu, novi-ne držao pod prismotrom. Osnivao je mađarske pučke škole, a mađarski je jezik uveo i u hrvatske škole. U nekim je državnim službama mađarski jezik postao uporabni, na primjer na želje-znicama. Favorizirao je srpsko građanstvo i izazivao međunaci-onalne sukobe. Nemogućnost zapošljavanja hrvatske mlade in-teligencije dovela je do iseljavanja mnogih, najčešće u Ameri-ku. *Isidor Kršnjavi* je, podilazeći Khuenu, uspio graditi kultur-ne objekte. Međutim, nove generacije obrazovanih Hrvata, po-put *Vladimira Vidrića*, *Živana Bertića*, rođenog u Kukujevcima, i *Stjepana Radića*, stavile su se na čelo spontanoga narodnoga otpora, koji je pomeo Khuena s banske časti. Khune je napredovao u strukturama vlasti, no 1912. je odbacili su ga i peštanski i bečki vlastodršci. Umro je 16. veljače 1918. u Budimpešti.

23. svibnja 1971. godine u zra-koplovnoj nesreći na Krku pogi-nuo je *Josip Pupačić*, hrvatski pjesnik. Najvažnija djela su zbirke pjesama *Cvijet izvan se-be* i *Moj križ svejedno gori* dok je antologijskom pjesmom *Mor-e obilježio svoju epohu* te utje-cao na mnoge pjesnike

24. svibnja 1954. godine umro je u Zagrebu *Vladimir Becić*, hr-vatski slikar. Prije osnutka Grupe trojice, gdje s *Ljubom Ba-bićem* i *Jerolimom Mišeom* tridesetih godina 20. stoljeća dik-tira umjetnički ukus Zagreba, Becić je portretirao ratnike na So-lunskom bojištu te slikao pejzaže u okolici Sarajeva. Najvažni-ja djela su *Portret moje žene*, *Djevojčica s lutkom*, *Dječak s ku-kuruzom* te mnogobrojne mrtve prirode pune intimnih emotiv-nih doživljaja.

25. svibnja 1892. godine rođen je u Kumrovcu *Josip Broz*, hr-vatski komunist, vođa jugoslavenske komunističke revolucije i državnik.

26. svibnja 1919. godine u Zagrebu umro je *Milan Amruš*, hr-vatski političar i znanstvenik, liječnik i pravnik, dugogodišnji gradonačelnik Zagreba. Za njegova je mandata u Zagreb uvede-na električna rasvjeta, početa gradnja crkve sv. Blaža, otvoreno prvo javno kupalište, te izgrađen prvi nužnik pod zemljom. Ne-koliko obiteljskih nesreća navelo ga je da imovinu ostavi gradu Zagrebu te da se od nje uredi odgajalište za nezbrinutu i na-puštenu djecu.

28. svibnja je Dan oružanih snaga Republike Hrvatske.

29. svibnja 1272. godine odobren je Statut grada Dubrovnika, koji je vrijedio do ukidanja Re-puplike 1807. godine.

29. svibnja 1504. godine rođen je u Šibeniku *Antun Vrančić*, crkve-ni velikodostojnik, hrvatski pje-snik latinist, povjesničar, putopi-sac, arheolog i diplomata.

29. svibnja 1861. godine pod po-kroviteljstvom *Josipa Jurja Strossmayera* osnovana je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, danas HAZU

GRČKA PJEVAČICA, POBJEDNICA OVOGODIŠNJEG "LIBERIJANCA" U KLEUVU	PRVO IME HRVATSKI ETRADE	BORA	ENGLJSKA GLUMICA, MILOŠ "TAMAR (ANBOO)"	SPLITSKA RATNA LUKA	SVKOLAZSKI PRAKANTON	PRVI PIS KULJE I LETIO SVEMIR	SPORTSKI SUSRET							
IZ AVNI GRAD HAVAJA														
OPSEŽAN PISMENI BASTAV														
AFRIČKA UPLAVNA (IZ AVNI GRAD MONROVIA)														
PJEVAČICA S KAPIT HODSKOJ OTOKA, CESARIJA					"KIKI AČO KLUB"	BOROVA SUMA								
TAL GLUMICA, FRANCO				GRAD U IRANU (POTRES) OGRANIČENJE										
ZONE, JIŠNA MUERA			"NEPOZ. NALI (I I I I I) OBJEKT" MALE HODKACI PAS			"ITALIJA" JUNAK IZ GRČKE MIT.								
"TRIBEZ NA DOČANU VRJED NOST"				"PITTI U ZELENOG OTOKA" MIGAVI, ZMARAC										
RITMIČKA NE (HOD) NOST														
POVRTNA BILJKA							ME (HOD) - RANGKA, BILJKA, TRATORAK							
TRGOVAČKI PUTNIK					"NATRIJ"			ČEŠKI DA	SASTAVNO IJICA SUBAT	STARI SUMERSKI CRAD	IZ AVNI METAL GLAZBE NIK, AXL	DUŠIKOVA SOL	S (HOD) NALI ZA JADRANSKO MORE	
VRLO KOTNI PAPIRSKI SUD U VATIKANU				POPREČ NA MIT U TKANJU NIE VISE JUNEKI					PRERUDA S PEPELOM POKOJNKA AMI (HOD) REZISOR ("SUN U TRAM")					
IRICA JUSIČ			"COMPUTER SIMULAT. (HOD) HAM"	MJESTO NA (HOD) KILU			IRICA METRI BEZ ŽIVE GL. GRAD PARAGVAJA							GLAZBENA PREDIKTORA
PTICA GRABLI VICA, BILJAN				SPIRIT, ŽESTA KITICA (HOD) ME						STIRNOSTI FASADA (HOD) KILU				
STANJE KAD SE BEZ NELECA NE (HOD) KILU								IRICA OTROV JEDVA OLUNI (HOD) KILU						
DOISTA, ZBILJA							MORSKA RIBA, SARAC (HOD) KILU (HOD) KILU (HOD) KILU				TALIANST ALI RISKS" (HOD) KILU (HOD) KILU			
	MIROSLAV (HOD) KILU (HOD) KILU				NE (HOD) KILU (HOD) KILU (HOD) KILU								TALIANST ALI RISKS" (HOD) KILU (HOD) KILU	
	DJEČJA ZABAVA				IRICA (HOD) KILU (HOD) KILU								TALIANST ALI RISKS" (HOD) KILU (HOD) KILU	
SASTAVNI VEZNIK		IRICA VREMENSKI TERMIN										SANJA DOLEŽAL		
(HOD) KILU (HOD) KILU (HOD) KILU												"SPLIT"		
(HOD) KILU (HOD) KILU (HOD) KILU														
IRICA SLOVO			IRICA ARGONAUTA "TEMUS"				VRJEDITI "TALAND"							"OLISE"
IRICA NAGRODA TMEJA				VLASNIK KANTINE								POKAZNA ZAMENICA		

RJEŠENJA IZ PROŠLOGA BROJA:

HONOLULU, ELABORAT, LIBERIJA, EVORA, KK, NERO, BAM, AR, NLO, I, PDV, IRAC, ARITMIJA, PAPRIKA, AGENT, NA, ROTA, UTKA, URNA, IJ, CSP, ANEROIDI, ZER, ETANOL, STRN, OVISNOST, IPERIT, UISTINU, ŠAR, AAR, ČIRO, NEUKOST, A, I, KORICE MAČA, SD, GRAF, NIZOZEMSKA, RO, ARGO, VALJATI, AKT, KANTINER, TO

PETAK 27. 5. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Finland von Helsinki zu den Toren Lapplands, dokumentarni film
 10.55 – Reprizni program
 11.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 2., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Obitelj Hrabrić, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta: Španjolska i Portugal - fado i flamenko na Iberijskom poluotoku
 17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.50 – Vijesti
 18.00 – Život uživo – tema dana
 18.40 – Promet danas
 18.42 – Dietpharmova nagradna pitalica
 18.45 – Znanstvena petica
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Američki predsjednik, američki film
 22.05 – Dnevnik
 22.15 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Bioproгноza
 22.25 – Drugi format, emisija iz kulture
 23.30 – Amnezija, mini-serija
 00.45 – Zlikavci, zabavni program
 00.55 – Večernja škola – povratak upisanih
 01.25 – Whoopi, humoristična serija
 01.50 – Život s Bonnie, humoristična serija
 02.15 – Apsolutna moć, humoristična serija
 02.45 – Povratak Arsenea Lupina, serija
 03.30 – Ed 2., serija
 04.15 – Cirkus, serija
 05.10 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.25 – Finland von Helsinki zu den Toren Lapplands, dokumentarni film
 06.10 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – TV raspored
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – Res publica: Među nama
 14.45 – Res publica: Iz jezične riznice – Vrag
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 15.55 – Vaterpolo, Final Four EL: Jug – Honved, prijenos
 17.25 – Vijesti za gluhe
 17.35 – Povratak Arsenea Lupina, serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.55 – Savršeni svijet
 19.30 – Život s Bonnie, humoristična serija
 20.05 – Bitange i princeze, serija
 20.40 – Večernja škola – povratak upisanih
 21.15 – Cirkus, serija
 22.00 – Zlikavci, zabavni program
 22.15 – Apsolutna moć, humoristična serija
 22.45 – Vijesti na Drugom
 22.55 – Promet danas
 23.00 – Ruby Wax sa Susan Sarandon
 23.30 – Dead, britanski film
 00.55 – Zona sumraka, serija
 01.40 – Savršeni svijet

nova

07.00 DJEČJI PROGRAM
 Shinzo
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 Shinzo
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 09.40 Rubi, serija
 10.30 Zatočenica, serija
 11.20 Ciganke, serija
 12.10 Automotiv, auto-moto magazin
 12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 13.20 Sve je relativno, serija
 13.50 Dream Team, serija
 14.20 Izlog strasti, serija
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 Vijesti
 16.55 Zatočenica, serija

17.50 Rubi, serija
 18.50 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Paklena kuhinja, igrani film
 21.45 Drugo lice – Petar Vlahov show
 22.45 Pripravnik, reality show
 23.35 Hrvatski radijski festival, uvodna emisija
 23.50 Buffy - ubojica vampira, serija
 00.40 Angel, serija
 01.30 Vrijeme sutra

REL

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.35 Roseanne
 10.05 Bračne vode
 10.30 Dadilja
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Idem tamo gdje je sve po mom, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Sretan potez, igrani film, triler
 21.55 Vulkan, igrani film, film katastrofe
 23.45 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Troje, igrani film, erotski triler
 01.30 Komados, igrani film, akcijski (R)
 03.25 Lovator, kviz show (R)
 03.30 Cobra 11– specijalci s autoputa, kriminalistička serija (R)
 04.20 Eksploziv, magazin (R)

SUBOTA

HRT 1

07.15 – TV kalendar
 07.25 – Vijesti
 07.30 – The Iron Giant, američki film
 08.55 – Parlaonica
 09.50 – Vijesti
 10.00 – Promet danas
 10.05 – Briljanteen
 10.55 – Kad zvoni?, serija za mlade
 11.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 11.55 – Burzovno izvješće
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Odabrana za jesen, američki film
 15.05 – Vijesti
 15.10 – Alpe-Dunav-Jadran
 15.40 – Reporter: Najčuvaniji izraelski zatvor
 16.40 – Vijesti
 16.50 – Promet danas
 16.55 – Inspektor Rex 7., serija
 17.40 – Povratak u divljinu – Operacija: Čimpanze, dokumentarna serija

19.30 – Dnevnik
 20.10 – Studio 10, show program
 21.35 – Specijalni izvještaj, američki film
 00.00 – Dnevnik
 00.10 – Vijesti iz kulture
 00.20 – Oko za oko, američki film
 01.40 – A glazba i dalje svira, američki film
 04.00 – Newyorški plavci 11., serija
 04.45 – Inspektor Rex 7., serija
 05.30 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.45 – Studio 10, show program
 07.05 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

28. 5. 2005.

08.00 – TV vodič + turistička središta Hrvatske
 09.25 – Kućni ljubimci
 09.55 – Zvezdane staze IX: Pobuna, američki film
 11.35 – Glas domovine
 12.05 – Duhovni izazovi
 12.20 – Prizma – multinacionalni magazin
 13.20 – Nečija zemlja, dokumentarna emisija
 13.55 – Automagazin
 14.25 – Crno-bijelo u boji
 14.55 – Vijesti iz kulture
 15.05 – Filmska klasika: Žandar iz St. Tropeza, francusko-talijanski film
 16.55 – HNL – utakmica
 19.05 – Bez oduševljenja, molim humoristična serija
 19.35 – Simpsoni 13., humoristična serija
 20.05 – Newyorški plavci 11., serija
 20.50 – Zakon i red: Odjel za žrtve 4., serija
 21.35 – Vijesti na Drugom
 21.50 – Hrvatska nogometna liga – emisija
 23.00 – Promet danas
 23.05 – Sport danas
 23.15 – Nijemi svjedok 8., serija
 00.55 – Reporter: Najčuvaniji izraelski zatvor
 01.55 – Povratak u divljinu – Operacija: Čimpanze, dokumentarna serija

07.00 Dječji program
 Kralj šamana
 08.15 HLAPIĆEVA TELEVIZIJA
 08.15 Hlapićeva priča, emisija za djecu
 08.30 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 08.55 Hlapićeva nagradna igra
 09.15 Mr. Bean, crtana serija
 09.45 Futurama, crtana serija
 10.10 Kraljica mača, serija
 11.00 Basket jam 2005 – Rijeka

11.15 Andy Richter, serija
 11.45 Moja slavna sestra, serija
 12.10 Mi nismo plavuše, serija

12.40 VIP propusnica, zabavno-dokumentarna serija
 13.30 VIP DJ, glazbena emisija
 14.30 Čarobnice, serija
 15.20 Po ure torture, zabavna emisija
 16.00 Od glave do pete, zabavna emisija
 16.55 Vijesti
 17.00 Čudesan izum, igrani film
 18.40 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Ona ili on, kviz
 21.00 Zadatak: Uхватite šakala, igrani film
 23.00 Na rubu zakona, serija
 23.55 Mentor, serija
 00.45 Čovjek bez prošlosti, serija
 01.35 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 01.50 Vrijeme sutra
 01.55 TV prodaja

07.05 Beyblade, crtana serija (3 epizode)
 08.20 Moja cura je zvijezda, humoristična serija
 08.40 Rock Me Baby, humoristična serija
 09.05 Lud za tobom, humoristična serija
 09.30 Zabranjena ljubav, sapunica – maraton (pet tjednih epizoda)
 11.55 Krvna veza, kriminalistička mini serija
 13.30 Everwood, dramska serija
 14.20 Cijena savjesti, dramska serija
 15.05 Dodir s neba, dramska/ fantastična serija
 15.55 Retromanija, glazbeno-zabavni show (R)
 17.50 Zvijezde Ekstra: 101 holivudski biser, zabavna emisija
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv: Kulinarski institut, magazin
 20.15 Najtraženiji, igrani film, akcijski triler
 21.55 Smrtonosna bitka, igrani film, fantastični/ akcijski
 23.40 Playboy: Uredske maštarije, igrani film, erotski
 01.30 Sretan potez, igrani film, triler (R)
 03.10 Troje, igrani film, erotski triler (R)

NEDJELJA 22. 5. 2005.

HRT 1

08.00 – TV kalendar
 08.10 – Vijesti
 08.15 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.40 – Vikendica
 09.30 – Aladdin, crtana serija
 09.50 – Timon i Pumbaa, crtana serija
 10.15 – Promet danas
 10.20 – Ciklus Columbo: Posljednji pozdrav komodoru, američki TV film
 11.57 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.25 – Mali savjeti za poljoprivrednike
 12.30 – Plodovi zemlje
 13.20 – Split: More

14.00 – Nedjeljom u dva
 15.00 – Kulturni info
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.20 – Pjesme s potpisom
 16.10 – Glava kuće, američki film
 17.40 – Kad zvoni?, serija za mlade
 18.10 – Dietpharmova nagradna pitalica,
 18.15 – Piramida, zabavni program
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.05 – Slučajna suputnica, TV film
 21.55 – Špizita, zabavna emisija
 22.50 – Dnevnik
 23.00 – Vijesti iz kulture
 23.10 – Evergreen: Oči širom zatvorene, američko-britanski film
 01.45 – Nedjeljom u dva
 02.45 – Foyleov rat 3., serija
 04.25 – Simpsoni 13., humoristična serija
 04.50 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.00 – Pjesme s potpisom
 05.45 – Split: More

HRT 2

08.00 – TV vodič + turistička središta Hrvatske
 08.55 – Prava talijanska kuhinja Giorgija Locatellija
 09.20 – Mali gradski vrtovi 2., dokumentarna serija
 09.55 – Nürburgring: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu Europe, prijenos
 11.00 – Jelenje: Sveta misa, prijenos
 12.05 – Biblija
 12.15 – Opera Box
 12.45 – Vijesti iz kulture
 12.50 – Mir i dobro
 13.20 – Inside Grand Prix
 13.50 – Nürburgring: Formula 1 za Veliku nagradu Europe, prijenos
 16.00 – Foyleov rat 3., serija
 17.40 – Košarka, PH – polufinale: Split Croatiaosiguranje – Zadar, prijenos
 19.30 – Simpsoni 13., humoristična serija
 20.00 – Pet plus – sportski program
 21.20 – Vijesti na Drugom
 21.30 – Pet plus – sportski program
 23.45 – Promet danas
 23.50 – Nogomet: Magazin Lige prvaka (zadnji)
 00.20 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 01.05 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 01.50 – Enterprise 1., serija
 02.35 – Enterprise 1., serija
 03.20 – Enterprise 1., serija

07.00 Dječji program
 Shinzo
 Kralj šamana
 08.15 HLAPIĆEVA TELEVIZIJA
 08.15 Hlapićeva priča, emisija za djecu
 08.30 Hlapićeve nove zgode, crtana serija
 08.55 Hlapićeva nagradna igra
 09.05 Hlapićev izbor: Družba Pere Kvržice, igrani film
 10.30 U sedmom nebu, serija
 11.20 Filmski klasici: Praznik u Rimu, igrani film
 13.25 Automotiv, auto-moto magazin
 13.55 VIP DJ, glazbena emisija
 14.45 Ona ili on, kviz
 15.40 Kralj Queensa, serija

NEDJELJA

16.05 Lude 70-e, serija
16.35 Vijesti
16.40 Kamuflača, igrani film
18.30 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Vrijeme
19.35 Red Carpet, zabavna emisija
20.35 Zona smrti, serija
21.30 Danielle Steel: Otkucaj srca, igrani film
23.20 Čovjek bez prošlosti, serija
00.10 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
00.35 Vrijeme sutra

07.10 Moja cura je zvijezda, humoristična serija (R)
07.30 Rock Me Baby, humoristična serija (R)
07.50 Lud za tobom, humoristična serija (R)
08.10 Beyblade, crtana serija (3 epizode)

09.20 Astro-Boy, crtana serija
09.45 Dexterov laboratorij, crtana serija
10.10 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
10.30 Johnny Bravo, crtana serija
10.55 Krva veza, kriminalistička mini serija
12.30 Najtraženiji, igrani film, triler (R)
14.10 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija (R)
15.00 Mjenjačnica
15.55 Mijenjam ženu
17.05 Salto, zabavna emisija
18.15 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv vikend, magazin
20.15 Retromanija, glazbeno-zabavni show
22.05 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
23.00 Novi forenzičari
23.55 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
00.25 Playboy: Uredske maštarije, igrani film, erotski (R)
02.10 Smrtonosna bitka, igrani film, fantastični/ akcijski (R)

PONEDJELJAK 29. 5. 2005.

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.15 – Čarolija 6., serija
10.10 – Vijesti
10.20 – Je li vrijeme poludjelo, dokumentarni film
11.10 – Oprah Show
12.00 – Dnevnik
12.15 – TV kalendar
12.25 – Dietpharmova nagradna pitalica
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.20 – Maja, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Ed 2, serija
14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.05 – Tintinove avanture, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Putovanje oko svijeta: Cestom na Himalaju
17.10 – Život uživo – sa stilom
17.50 – Vijesti
18.00 – Život uživo – tema dana
18.40 – Promet danas
18.42 – Dietpharmova nagradna pitalica
18.45 – Najslabija karika, kviz
19.30 – Dnevnik
20.10 – Latinica: Bogati i nesretni
21.50 – Škrinja: Kuhača
22.35 – Bioprognosa
22.40 – Otvoreno
23.35 – Dnevnik
23.45 – Vijesti iz kulture
23.55 – Vrijeme je za jazz: Stan Getz
01.00 – Je li vrijeme poludjelo, dokumentarni film
01.50 – Život s Bonnie, humoristična serija
02.15 – Latinica: Bogati i nesretni
03.45 – Film
05.30 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – NULTI SAT
10.10 – Učilica
10.25 – Životinje iz kutije, serija za djecu
10.50 – Tintinove avanture, crtana serija
11.15 – Direkt
11.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
12.00 – Enterprise 1., serija
12.45 – Res publica: Ekumena, religijski kontakt-program
13.35 – Glazbena TV
14.00 – NULTI SAT
14.45 – Ciklus Columbo: The Last Salute to the Commodore, američki TV film
16.20 – Vijesti za gluhe
16.30 – Saddle Club, serija za djecu i mlade
16.55 – Bočata voda, serija za mlade
17.25 – Povratak Arsenea Lupina, serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Vijesti iz kulture
18.50 – Internacional, vanjskopolitički magazin
19.35 – Život s Bonnie, humoristična serija
20.05 – Bez traga, serija
20.50 – Survivor – Odisejev otok
21.40 – Vijesti na Drugom
21.50 – Promet danas
21.55 – Whoopi, humoristična serija
22.20 – Tko živ, tko mrtav – serija
23.05 – Večera s prijateljima, američki film
00.35 – Povratak Arsenea Lupina, serija
01.30 – Ed 2., serija
02.15 – Whoopi, humoristična serija
02.35 – Bez traga, serija
03.15 – Pregled programa za utorak

07.00 DJEČJI PROGRAM

Shinzo
Pobjednički tim
Pokemoni
Shinzo
Kralj šamana
09.20 Rubi, serija
10.10 Zatočenica, serija
11.00 Ciganke, serija
11.50 Red Carpet, zabavna emisija
12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
13.20 Sve je relativno, serija
13.50 Dream Team, serija
14.20 Izlog strasti, serija
15.05 Nauči me voljeti, serija
16.00 Ciganke, serija
16.50 Vijesti
16.55 Zatočenica, serija
17.50 Rubi, serija
18.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
19.00 24 sata
19.25 Sport

19.30 Vrijeme
19.35 Taxi free
20.00 Bumerang TV, serija
21.00 Prvi u tjednu: Obiteljske veze, igrani film
22.45 Hrvatski radijski festival – uvodna emisija
23.00 Nova noć: Jackie Brown, igrani film
01.40 Vrijeme sutra

06.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
07.25 Anastasia, sapunica (R)
08.10 Osveta ljubavi, telenovela (R)
08.55 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.20 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.40 Dadija, humoristična serija (R)
11.10 Ekkluziv, magazin (R)
11.40 Sanja, talk show (R)
12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Anastasia, sapunica
13.45 Osveta ljubavi, telenovela
14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
15.30 Simpsoni, humoristična animirana serija
15.55 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
16.25 Roseanne, humoristična serija
16.50 Bračne vode, humoristična serija
17.15 Dadija, humoristična serija
17.45 Sanja: Na kavi sa Sanjom, Zijahom i Anjom, talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Super nanny, dokumentarna sapunica
21.10 CSI: New York, kriminalistička serija
22.00 Nedokazana krivnja, igrani film, kriminalistička drama
00.15 Vijesti, informativna emisija
00.30 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
01.20 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
02.20 Lovator, kviz show (R)
02.25 Eksploziv, magazin (R)

UTORAK 30. 5. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.20 – Le tueur de la riviere verte, dokumentarni film
 11.10 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 2, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove avanture, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta: Duhovnost u južnoj Indiji
 17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.50 – Vijesti
 18.00 – Život uživo – tema dana
 18.40 – Promet danas
 18.42 – Dietpharmova nagradna pitalica
 18.45 – Najslabija karika, kviz
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 21.40 – Tragom braće Seljan: S Indijancima do Guairae
 22.15 – Otvoreno
 23.10 – Dnevnik
 23.20 – Vijesti iz kulture
 23.30 – Videoleters
 23.55 – Le tueur de la riviere verte, dokumentarni film
 00.45 – Život s Bonnie, humoristična serija
 01.10 – Globalno sijelo
 01.40 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 02.30 – Tragom braće Seljan: S Indijancima do Guairae
 03.00 – Maja, talk-show
 03.35 – Travanjsko jutro, američki film
 05.10 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.25 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija

08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.10 – Učilica
 10.25 – Životinje iz kutije, serija za djecu
 10.50 – Tintinove avanture, crtana serija
 11.15 – Internacional, vanjskopolitički magazin
 12.00 – Enterprise 1., serija
 12.45 – Res publica: Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – NULTI SAT
 14.45 – Travanjsko jutro, američki film
 16.20 – Vijesti za gluhe
 16.30 – Saddle Club, serija za djecu i mlade
 16.55 – Bočata voda, serija za mlade
 17.25 – Povratak Arsenea Lupina, serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – S druge strane neba, dokumentarna emisija
 19.40 – Život s Bonnie, humoristična serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.40 – Nacionalna klasa, film
 22.25 – Vijesti na Drugom
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Tko živ, tko mrtav – serija
 23.30 – Izbor Miss Universe, snimka
 01.00 – Povratak Arsenea Lupina, serija
 01.55 – Ed 2., serija

nova

07.00 DJEČJI PROGRAM
 Pokemoni
 Kralj šamana
 Pokemoni
 Shinzo
 Kralj šamana
 09.20 Rubi, serija
 10.10 Zatočenica, serija
 11.00 Ciganke, serija
 11.50 Drugo lice – Petar Vlahov show
 12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 13.20 Sve je relativno, serija
 13.50 Dream Team, serija
 14.20 Izlog strasti, serija
 15.05 Nauči me voljeti, serija
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 Vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 19.00 24 sata

19.25 Sport
 19.30 Vrijeme
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture, zabavna emisija
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Hrvatski radijski festival – uvodna emisija
 23.15 Nova noć: Smrtonosni alibi, igrani film
 01.00 Vrijeme sutra

RTL

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.35 Roseanne
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.55 Anastasia, sapunica
 13.45 Osveta ljubavi, telenovela
 14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.30 Simpsoni, humoristična animirana serija
 15.55 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne
 16.50 Bračne vode
 17.15 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Žene vrište kad me vide!, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 21.10 Poruka u boci, igrani film, ljubavna drama
 23.25 Cobra 11– specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 00.25 Vijesti, informativna emisija
 00.40 CSI: New York, kriminalistička serija (R)
 01.25 Super nanny, dokumentarna sapunica (R)
 02.10 Lovator, kviz show (R)
 02.15 Nedokazana krivnja, igrani film
 04.20 Eksploziv, magazin (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Čarolija 6., serija
 10.10 – Vijesti
 10.20 – Čuvari šume, dokumentarna serija
 10.45 – Gospodari životinja, dokumentarna serija
 11.10 – Govorimo o zdravlju
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 2, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove avanture, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Putovanje oko svijeta: Indonezija – skupina 13000 otoka

17.10 – Život uživo – sa stilom
 17.45 – Vijesti
 17.55 – Život uživo – tema dana
 18.30 – Promet danas
 18.32 – Dietpharmova nagradna pitalica
 18.35 – Najslabija karika, kviz
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Piramida, zabavni program
 21.15 – Poslovni klub
 21.50 – Zbogom moja Prigradica Vala, dokumentarna emisija
 22.20 – Bioproгноza
 22.25 – Otvoreno
 23.20 – Dnevnik
 23.30 – Vijesti iz kulture
 23.40 – Transfer
 00.25 – Čuvari šume, dokumentarna serija
 00.50 – Gospodari životinja, dokumentarna serija
 01.15 – Život s Bonnie, humoristična serija
 01.35 – Zbogom moja Prigradica Vala, dokumentarna emisija
 02.05 – Maja, talk-show
 02.40 – Poslovni klub
 03.10 – Transfer
 03.55 – Važno je zvati se Earnest, britanski film
 05.30 – Zrela ljubav, serija

SRIJEDA 1. 6. 2005.

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – NULTI SAT
10.10 – Učilica
10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.35 – Glazbena TV
14.00 – Res publica: Trenutak spoznaje
14.45 – Res publica: Heureka
15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
16.20 – Vijesti za gluhe
16.30 – Saddle Club, serija za djecu i mlade
16.55 – Bočata voda, serija za mlade
17.25 – Povratak Arsenea Lupina, serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Vijesti iz kulture
18.50 – (Le) Genda, dokumentarna emisija
19.40 – Život s Bonnie, humoristična serija
20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
20.40 – Važno je zvati se Earnest, britanski film
22.20 – Vijesti na Drugom
22.30 – Promet danas
22.35 – Tko živ, tko mrtav – serija
23.25 – Guverner i striptizeta, američki film
01.20 – Povratak Arsenea Lupina, serija
02.15 – Ed 2., serija
03.00 – Pregled programa za četvrtak

07.00 DJEČJI PROGRAM
Pokemoni
Kralj šamana
Pokemoni
Shinzo
Kralj šamana
09.20 Rubi, serija
10.10 Zatočenica, serija
11.00 Ciganke, serija
11.50 Naša mala klinika, serija
12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
13.20 Sve je relativno, serija
13.50 Dream Team, serija
14.20 Izlog strasti, serija
15.05 Nauči me voljeti, serija
16.00 Ciganke, serija

16.50 Vijesti
16.55 Zatočenica, serija
17.50 Rubi, serija
18.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Vrijeme
19.35 Taxi free
20.00 Krimi_ Tajanstvena žena, igrani film
21.40 U sridu – talk show
22.40 Bermudski trokut, dokumentarni film
23.40 Hrvatski radijski festival – uvodna emisija
23.55 Nova noć: Valentinovo spijlskog čovjeka, igrani film
01.40 Vrijeme sutra

06.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
07.15 Anastasia, sapunica (R)
08.00 Osveta ljubav
08.45 Simpsoni
09.10 Sabrina, mala vještica, Roseanne
10.05 Bračne vode, humoristična serija
10.30 Dadilja, humoristična serija
10.55 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Sanja, talk show (R)
12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.55 Anastasia, sapunica
13.45 Osveta ljubavi, telenovela
14.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
15.30 Simpson
15.55 Sabrina, mala vještica
16.25 Roseanne
16.50 Bračne vode
17.15 Dadilja, humoristična serija
17.45 Sanja: Da nema smija, ne bi svita bilo..., talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Mjenjačnica
21.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
22.00 Tragovi zločina, kriminalistička serija
22.50 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
23.50 Vijesti, informativna emisija
00.05 Poruka u boci, igrani film, ljubavna drama (R)
02.15 Lovator, kviz show (R)
02.20 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
03.10 Eksploziv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Čarolija 6., serija
10.10 – Vijesti
10.15 – Lander-Menscen-Abenteuer: Wandern in Patagonien
11.00 – Mali gradski vrtovi 2., dokumentarna serija
11.30 – Prava talijanska kuhinja Giorgija Locatellija, dokumentarna serija
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioproгноza
12.16 – TV kalendar
12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.20 – Maja, talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Ed 2., serija
14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
15.05 – Tintinove avanture, crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Putovanje oko svijeta: Tajanstveni Island
17.10 – Život uživo – sa stilom
17.50 – Vijesti
18.00 – Život uživo – tema dana
18.40 – Promet danas
18.42 – Dietpharmova nagradna pitalica
18.45 – Najslabija karika, kviz
19.30 – Dnevnik
20.05 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 – Brisani prostor
22.05 – Pola ure kulture
22.35 – Bioproгноza
22.40 – Otvoreno
23.35 – Dnevnik
23.45 – Vijesti iz kulture
23.55 – Čime sam to zaslužila?, panjolski film
01.35 – Lander-Menscen-Abenteuer: Wandern in Patagonien
02.25 – Život s Bonnie, humoristična serija
02.50 – Brisani prostor
03.40 – Film
05.30 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC

09.20 – NULTI SAT
10.10 – Učilica
10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.35 – Glazbena TV
14.00 – Res publica: Meta, emisija za branitelje
15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
16.25 – Vijesti za gluhe
16.35 – Saddle Club, serija za djecu i mlade
17.00 – Bočata voda, serija za mlade
17.30 – Vijesti iz kulture
17.40 – Rukomet, PH (Ž): Podravka – Tvin Trgocentar prijenos 2. utakmice
19.20 – Europa i mi
19.35 – Život s Bonnie, humoristična serija
20.05 – Saga o Forsyteima 2., serija
20.55 – Survivor – Odisejev otok
21.45 – Vijesti na Drugom
21.55 – Promet danas
22.00 – Tko živ, tko mrtav – serija
22.50 – Na rubu znanosti: Nebo NLO-a

23.45 – Ed 2., serija

07.00 DJEČJI PROGRAM
Pokemoni
Kralj šamana
Pokemoni
Shinzo
Kralj šamana
09.20 Rubi, serija
10.10 Zatočenica, serija
11.00 Ciganke, serija
11.50 U sridu – talk show
12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
13.20 Sve je relativno, serija
13.50 Dream Team, serija
14.20 Izlog strasti, serija
15.05 Nauči me voljeti, serija
16.00 Ciganke, serija
16.50 Vijesti
16.55 Zatočenica, serija
17.50 Rubi, serija
18.45 Laku noć, Hrvatska, crtana serija

2. 6. 2005.

19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Vrijeme
19.35 Taxi free
20.00 Od glave do pete,
zabavna emisija
21.00 Kućanice, serija
22.00 Kevin Hill, serija
23.00 Laku noć Hrvatska,
crtana serija
23.10 Nova noć: Krug smrti,
igrani film
00.50 Vrijeme sutra

06.25 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija (R)
07.15 Anastasia, sapunica (R)
08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
08.50 Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
09.15 Sabrina, mala vještica,
humoristična serija (R)
09.40 Roseanne,
humoristična serija (R)
10.05 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
11.00 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Sanja, talk show (R)
12.30 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Anastasia, sapunica
13.45 Osveta ljubavi, telenovela
14.35 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija
15.30 Simpsoni, humoristična
animirana serija
15.55 Sabrina, mala vještica
humoristična serija
16.25 Roseanne, humoristična serija
16.50 Bračne vode,
humoristična serija
17.15 Dadilja, humoristična serija
17.45 Sanja: Priznajem, griješio sam,
baš kao i svi..., talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Mijenjam ženu,
dokumentarna sapunica
21.25 Lažna sigurnost, igrani film,
akcijski
23.00 Cobra 11– specijalci s
autoputa, kriminalistička serija
23.55 Vijesti, informativna emisija
00.10 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija (R)
00.55 Tragovi zločina,
kriminalistička serija (R)
01.45 Lovator, kviz show (R)
01.50 Autopsija, dokumentarno–
kriminalistička serija (R)
02.20 Cobra 11, specijalci s autoputa,
kriminalistička serija (R)
03.05 Eksploziv, magazin (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 27. svibnja u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj će emisiji gost biti član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za obrazovanje Ivan Stipičić. Repri- za ove emisije je u subotu 28. svibnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

PRVI PROGRAM SUBOTA, 28.5.2005. 13.20

ODABRANA ZA JESEN

američki TV film
(DANCING IN SEPTEMBER, 2000.)

Drama. Tomasina Tommy Crawford (N. A. Parker) imala je lijepo djetinjstvo u Bronxu, osobito kad je otkrila da TV program može prekinuti vječite prepirke njezinih roditelja. Kad je odrasla počela je pisati scenarije. Kao crkinju, zanimali su je problemi crnaca.

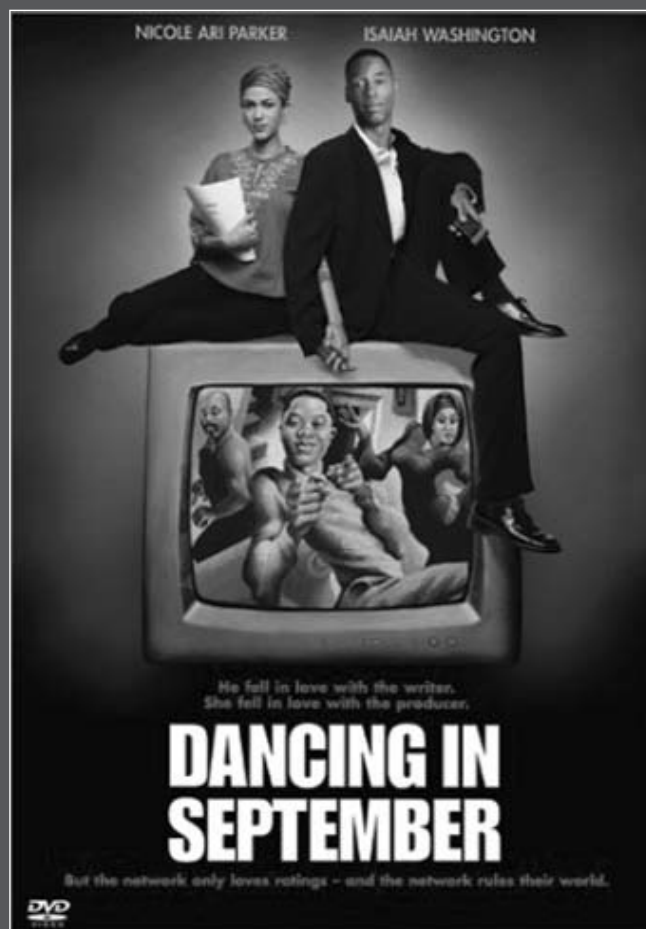
I George Washington (I. Washington) je kao dijete postao ovisan o televiziji. Kad je odrastao postao je direktor razvoja u televizijskoj kući WPX, jedini crnac među šefovima. U to doba upravo su trajale organizirane demonstracije protiv TV kuća koje se ne brinu o »pozitivnoj diskriminaciji manjina, » a George je uspio glavnog šefa, Perryja Harbora (M. Cavanaugh), uvjeriti da se moraju obračati i crnoj publici. Tako su prihvatili zanimljiv scenarij za seriju mlade autorice Tomasine Crawford.

James (V. R. Shannon) je mladić koji prodaje čokoladice pred ulazom u WPX kako bi zaradio i pomogao uzdržavanje svoje kćeri. On sam jedva da je ponoljetan.

Prije početka snimanja pilota Tomasine serije, ona i redatelj traže glumca za glavnu ulogu. Dugotrajne audicije nisu dale rezultate, sve dok se Tommyn pogleda nije zaustavio na Jamesu. Serija je postala hit, a James i Tommy zvijezde...

Film je prema svom scenariju režirao iskusni TV scenarist i glumac, Njujorčanin iz Bronxa, Reggie Rock Bythewood. Bythewood je scenarist za serije »A Different World«, »Get On the Bus«, »New York Undercover« itd. Film »Odabrana za jesen« njegov je prvi redateljski posao. Godine 2003. režirao je svoj drugi igrani film, također prema vlastitom scenariju, »Biker Boyz«. Iako film »Odabrana za jesen« mnogi uspoređuju s ambicioznim filmom Spikea Leeja, »Bamboo zled«, Bythewood se koncentrirao na manji broj tema, osobito na odnos između Tommy i Georgea, dvoje ljudi koji se bore za slične ciljeve, te na sukob koji kod Tommy izaziva opreka između potrebe za autorskim, rasnim i osobnim identitetom i ambicije da postane uspješna, slavna i bogata. Film možda nije rekao ništa novo o rasizmu, društvu ili televiziji, ali to mu i nije bio cilj: ono što je rekao rekao je strastveno i pošteno i to ga izdvaja od ostalih sličnih projekata. Bio je nominiran za nagradu Image kao najbolji TV film 2002. godine, a za istu je nagradu za glavnu mušku ulogu bio nominiran i Isaiah Washington.

Uloge: Nicole Ari Parker, Isaiah Washington, Viccelous Reon Shannon, Marcia Cross, Michael Cavanaugh, Jay Underwood, Malinda Williams
Scenarist i redatelj: Reggie Rock Bythewood

BAŠ SVE ZA POLJOPRIVREDU

24000 Subotica, Segedinski put 90. (zgrada bivšeg Aurometala)
Tel/Fax: (024) 548-241 - www.skalogreen.co.yu, E-mail: office@skalogreen.co.yu

SUPERMARKET ZA VAŠU FARMU, BAŠTU I DVORIŠTE

AGRO **CENTAR**

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

- NAVODNJAVANJE	- MREŽE I DŽAKOVI	- SIJALICE
- SEMENA	- KANAPI I VEZIVA	- HTZ OPREMA
- ĐUBRIVA	- "TESA" TRAKE	- RUČNI I ELEKTRIČNI
- SUBSTRATI	- PLASTIČNI KONTEJNERI	PROFESIONALNI ALATI
- ZAŠTITNA SREDSTVA	- BOJE I LAKOVI	- ŠRAFOVI I EKSERI
- FOLIJE	- ELEKTRO MATERIJAL	- VODOVODNI MATERIJAL

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karadordev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA
24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02
email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

- 19,00 h**
- Najava programa
 - Večernji dnevnik
 - Agencijske vijesti iz zemlje
 - Agencijske vijesti iz RH
 - Jezični savjetnik
- 19,30 h**
- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
 - »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
 - »Na izravnoj vezi« (utorkom)
 - »Otvoreni studio« (srijedom)

- »Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)
 - »U društvu s mladima« (petkom)
- 20,00 h**
- »Aktualije« (ponedjeljkom)
 - »Iz hrvatske povijesti« (utorkom)
 - »Putokazi« (srijedom)
 - »Rock vremeplov« (četvrtkom)
- Vjerska emisija (petkom)
- 20,30 h**
- Vijesti dana
 - Pripovijetka Balinta Vujkova
 - Hitovi hrvatskih izvođača
 - Minute za ljubitelje jazz (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Roditelji razmislite pri upisu ...

Školovanje na materinjem jeziku ...

Koristimo svoja prava ...

**UPISOM
U HRVATSKI
ODJEL
DIJETE**

IMA UČITELJICU KOJA SE
STRUČNO USAVRŠAVA U RH

PRIMA DJEČJI TISAK NA HRVATSKOM
JEZIKU (SMIB, MODRA LASTA, HRCKO)

ODLAZI NA EKSKURZIJU
U REPUBLIKU HRVATSKU

SPoznaje svoj NACIONALNI IDENTITET

Uči MATERINJI JEZIK I SRPSKI JEZIK

SVRHA

Stjecati svijest o potrebi upoznavanja, učenja i
njegovanja hrvatskog jezika.

Razvijati ljubav za hrvatski jezik i književnost.

Razvijati spoznaje o posebnim značajkama hrvatskog jezika kao
osnovnog obilježja hrvatske narodne samobitnosti.